

«De sigur, adăoga preșidinta, iată o clipă sublimă, divină ajungî poet fără multă silință, simțindu-te legănat de atâtea parfumuri și dulcea neexplicabile.

Bubu, neînțelegînd bine, deschidea mari ochii lui, ca un prost care nu-i tocmai sigur de ce-i aude urechile, și rîdea mecanicește ca un băiat fericit.

Nu mai, poate, unchiul Martin nu era impresionat de această priveliște.

«Iată destul de când umblăm câmpii și nu ved riul făgăduit.

— Oare am greșit drumul? întrebă zdravăna Billenbrock.

— Nu-i cu puțință, am urmat drumul drept, fără a întâlni vre-o încrucișătură.

Claude simți că-i tresare triciclu sub dînsul.

«Așa dar, gîndi el, iată-ne perduți în pustietatea asta?

Cuvîntul «pustietate» care poate ar stărni zîmbete, nu era exagerat.

De la plecarea lor cel patru cicliști nu întâlniseră nică o ființă vie, afară, bine înțeles, de șearpele curioși și câte-va păseri.

Intr'adevăr, drumul pe care luaseră ei ducea în niște singurătăți, ceea ce nu-i rar în partea aceea a Statelor-Unite. D. Ellis știa asta. Dacă n'ar fi fost incredințat că au să găsească iute curtea d. de Crokeroc, l'ar fi sfătuit de a nu se depărta prin partea aceea.

Orî-ce ar fi fost, ei făcuseră după cum credeau, vre-o trei-zeci și cinci de mile, și asta constituie o bună parte.

De abia dacă le mai rămăsese 30 sau 40 minute din zi. Erau amenințați dar de a se culca la aerul liber fără adăpost, de a dormi pe pămîntul gol, ceea ce-i foarte periculos în țările acelea unde umblă friguri groaznice.

Scurt, dacă Michou era plin de o grijă, apoi nici unchiul nici mătusa nu erau mai liniștiți.

Caravana înainta mereu, dar cu mult mai încet, trădînd descurajarea mai mult de cât codeala.

Bubu, care o luase înainte ca recunoscător, făcu semn celor-l'alți să-l ajungă... Bine înțeles, fură lângă el în două învîrtituri de roată.

Negrul găsisese o încrucișătură, adică drumul se prelungea aici în două ramuri, unu mergînd direct spre vest, alta urmînd spre sud.

— Da, zise unchiul, ved eu bine, dar pe care să apucăm?

— Ori-care, răspuse Billenbrock, căruia de sigur îi plăcea hotărîrile îndrăznețe.

— Iată o idee! mormăi Claude, tremurînd la gîndul de a se culca sub cerul întins și fără adăpost.

— Găsește alta mai bună.

— Ceea ce-i sigur, e că nu vedem nimic, ori cât ar pătrunde pri-

virile noastre de departe, nimic care să te facă să crezi în vecinătatea unui rîu.

— Poate că am trecut de locul, unde trebuia să bifurcăm.

— Afară numai dacă drumul pe care trebuia să-l urmăm, nu era cuprins în vre-o despădurare proaspătă.

— Se poate, reluă Ana.

Claude nu mai avea putere de a vorbi. Ș'apoi ce ar fi zis?

— Domnule Martin, reluă Ana.

— Ce este scumpă prietenă?

— Iată-ne foarte incurcați.

— Recunosc și eu. Ai găsit vre-o scăpare?

— Nu tocmai, totuși privind bine orizontul, mi se pare...

— Ce?

— Că uite colo o proeminență. În spate trebuie să fie o ridicătură de pămînt.

— E foarte cu puțință.

— Și cine știe dacă în ridicătura aceea nu se găsește riul.

— Trebuie să mergem să vedem, zise unchiul.

Claude, care, deja se scoborise de pe mașină se pregătea să stea pe pămînt. Se simția renăscînd. Făcu o mișcare de a încălca pe triciclu.

— Degeaba, îi zise unchiul.

— Ce! nu vreți să vă incredințați...

— Bubu, va fi de ajuns. E cel mai tînăr, cel mai puțin obosit, cel mai iute dintre noi toți. Auzi Bubu, pleacă, suie pe moviliță și vezi dacă nu-i vre un rîu pe acolo.

Negrul porni ca o săgeată, sui înălțimea și se opri pe punctul culminant. Il văzură punîndu-și mîna streșină și privind în toate părțile. După care se întoarse mai repede de cât se duse.

«Nu este nici un rîu, zise el. Știți domnule Martin, că tot-d'a una se lasă copaci pe marginea unui rîu. N'am putut să ved copaci ori cât ar fi mers privirea de departe.

— Așa dar prin cea-l'altă ramură a drumului trebuie să urmăm. Dar nu distingeți colo ceva negru, care poate să fie vr'un vîrf de pădure?

— Numai dacă n'ar fi vre-un șes, zise Michou descurajat.

— Sau chiar nimic, adăogă d-na Martin.

— Nu-i nimic. Să plecăm.

Se așezară pe biciclete. Dar, după vre-o două-zeci și cinci de minute soarele dispăru; un scurt crepuscul veni înainte de întineric. Apoi se făcu o noapte neagră, adîncă.

«Și fără lună! suspină bietul Claude.

— Poate că va resări în curînd, zise Martin.

— Oh! nu, d-le, interveni Bubu, care în noaptea trecută în trăsura unde se culcase, era foarte bine pus pentru a observa astrele—oh! nu, mai înainte de un-spre zece ore...

«In sfîrșit tot o vom avea, zise

Ana Billenbrock cu optimismul neclintit.

— Ceea ce e sigur, reluă Michou, nu putem urma a merge fără a risca de a ne rupe gâtul. Uitați-vă ce întineric e deja...

«Ce mă puneți să fac!

— Nu reîncepe cu gemetele, băete.

— Oh! unchiule, nu mai cere să am curaj, noaptea. De alt-fel la ce mi-ar servi când nu pot vedea nici vîrfurile nasului?

— Ei bine, nu avea, dar nu răci pe a celor-l'alți. De altminterlea, avem să facem foc din prevedere.

— Cum! din prevedere, strigă Claude. Dar dacă sunt trecători rîu intenționați, focul va servi să trădeze prezința noastră, fără ca noi să putem ști pe a lor.

— Dar fiarele sălbătice?

— Sunt pe aici? întreabă bărbatul Sofiei, îngrozit.

— Nu știu nimic; ce zici Bubu.

Micul negru ajunsese însemnat dar nu se arăta așa de vanitos pentru asta.

«Nu trebuie să fie, zise el, fiindcă lipsește apa.

— Ah! atunci, e setea în perspectivă, chinul setei! gemu Claude.

— Ori cum, tot e mai bine să aprindem focul, zise negrul.

— Trebuie să vezi, tu, puțin, micuțule, în întineric. Caută lemne găteje, ramuri, mai știu eu ce? Bubu vrînd să se supue, se depărta. După câte-va clipe se reîntoarse, trăgînd după el o adevărată sarcină de flori uscate.

— Proviziunile pentru alimentarea focului nu ne vor lipsi, zise el. Din partea aceea—arăta Sudul—pămîntul e acoperit cu plantele acestea pe care le-a omorît soarele; n'avem de cât să luăm cât ne-a plăcea.

— Bine, zise Martin, să luăm mesetșugul nostru de vagabonzi cât se va putea de bine. Să aprindem focul și să mîncăm, fiindcă grație d-lui Ellis putem să ne permitem luxul asta.

— Asta-i, bombăni Michou, să înceapă serbarea. Doamne! Doamne! ce viață!

Nu luau în seamă tînguirile lui. Bubu făcu o grămadă respectabilă de lemne uscate, și unchiul Martin e dădu el singur fec, căci ca toți fumătorii avea tot-d'auna chibrituri la el.

Dar atunci se produse ceva înspăimîntător. De jur împrejurul focarului, iarba, din fericire destul de scurtă care acoperea pămîntul și care era uscată, foarte uscată, se aprinse. Nu trebuia de cât o clipă pentru a se băga de seamă că incendiul avea să devoreze tot în jurul călețorilor și chiar sub picioarele lor.

De astă dată, nu numai Michou dădu un strigăt de spaimă. Unchiul Ana Billenbrock, Bubu, fură apu-

cați de o grije groaznică. Aveau să fie arși de vii? Uimirea, nedumerirea îi paralizau pe când focul se întindea în jurul lor cu o repeziciune surprinzătoare. Se știe cum în aceste cazuri neprevăzute, propagarea focului e trăsătoare.

— Să fugim! strigă unchiul Martin apucând mâna nevestei sale ca s'o tragă pe biciclete.

Dar Claude care nu spunea nimic, avu o idee pe care l'puse în executare fără a sta mult la gânduri. Cu mâinile, cu picioarele, aruncă pământul care din fericire era mobil, aproape nisipos în partea aceea, peste flăcările deja înalte, la 50 centimetri de la grup.

— Iute! Iute! Bubă, fă ca mine, mugia el îndoinind graba.

Bubă a cărei piele neagră avea tresărit nebune, se pelcă, fără a răspunde și la rindul lui asvârli bucăți întregi de pământ peste cele mai apropiate limbi de foc.

Căldura era înăbușitoare, dar nimeni nu băgă de seamă asta.

E nevoie de adăogă că unchiul și mătușa se puseră la lucru cu o furie foarte înțeleasă.

După zece minute, ajunseră a înăbuși focul în fața lor. Dar se aprindea la stânga, la dreapta, la spate.

Câte silinți le-au trebuit să se pesterizeze, câți-va metri de pământ în insula care le servea drept singurul refugiu. Printr'un noroc providențial, nu era nici cât de puțin vânt. Zefirul, dacă ar fi bătut din oricare parte, le-ar fi adus o atmosferă atât de ferbinte, că ar fi murit asfixiați.

Căldura fu într'adevăr nesuferită timp de o jumătate de oră, dar erburile și lianele erau așa de uscate că arseră ca niște paie, și puțin câte puțin începură a respira.

«Sunteți scăpați!» zise unchiul cu un suspin adânc, arătând frica prin care trecuse.

Dar focul nu se stinsese. Se întindea cu o iuteală care te făcea să te cutremuri. Cu cât cenușa se răcea în jurul călătorilor, o adevărată mare de foc umplea spațiul și ducea de sigur groază în împrejurimi.

Cei patru naufragiați, — căci nenorociții erau niște adevărați naufragiați în acest colț de câți-va metri scăpat prin prezența de spirit a lui Claude — cei patru naufragiați contemplați, stupizi stricăciunile flagelului, stricăciunile a căror consecințe nu puteau fi nici închipuite.

— Stăm bine! zise Michou, care cel dintâi luă cuvântul. Ne-au fugărit ca pe niște asasinii să ne spânzure. Soarta care ne aștepta ca incendiați nu-i de bănuț. De astădată vom avea pe toată lumea împotriva noastră. Când vă spuneam, să nu facem de joc.

Nimeni nu răspunde la început, dar unchiul Martin și Ana Billenbrock

erau mai întâi americani și apoi filosofi, începură a-și veni în fire.

«La urma urmei, zise bătrânul, întâmplă-se ce s'ar întâmpla, n'am avut intențiune criminală.

— Adevărat, sublimă președinta. Și ceea ce probează până la ce punct conștiința în e împăcată, e că mie o foame de lup.

— Și eu, sprijini Claude care contempla minunata priveliște a orizontului înflăcărat.

— Peste două ceasuri totul va fi gata. Și poate vom găsi prilejul în acest accident de a descoperi riul.

— O să ne explici toate astea mâine dimineață, unchiule, zise Claude, care, foarte fericit de a-și fi scăpat viața lui și a celor-l'asți, regăsea vioiciunea lui, voinicia și pofta de mâncare. Să cinăm.

Desfăcure proviziunile de la vici-clete, cu care d. Ellis avusese precauțiunea de a le încălca și la lumina tăciunilor care se stingeau, se făcu inventariu mâncărilor.

«Uite o plăcintă de carne, zise unchiul.

Ana Billenbrock desfăcu trei sticle cu vin și un pui fript.

«Eu, declară Michou, am trei sticle cu apă.

— Sunt cel mai scump dar al d lui Ellis. O idee fericită, zău! răspunse Arsene.

— Mai am trei cutii de conserve și pâine.

— Foarte bine. Dar tu Bubă?

Negrișorul aduse pachetele pe care le deslegase de dinaintea și spatele mașinei sale:

— Drace! iată o bucată bună de carne și o câniță mică. Copii, e cafea aici. Și încă zaharată. Aide, să ne așezăm pe pământ și să mâncăm fără multă remușcare, dacă nu fără părere de rău.

Glumele acestea nu respiră de cât o veselie închipuită, căci momentul când reacțiunea trebuie să se producă și să facă să nască o dureroasă abatere nu sosise. Dar era aproape.

Începură să mănânce cam nervoși. Pofta de mâncare a tuturor părea sdravănă. Între acestea, după câte-va îmbucături ai fi jurat că prietenii noștri sunt deja săturați. Urmau cu toate astea a mânca din plăcinta cu care cu care începură...

Michou, cu gura plină începu să ridă.

— Iată, zise el, un ficat bine-făcător, dar care ne silește a ne uda gâtul. Un pahar de vin, în primul loc nu-i așa unchiule?

— Și apucă sticla.

D. Ellis avusese atenția de a adăoga un pahar la proviziuni, Claude îl umplu și întinzându-l mătușei sale:

— Beți mai întâi d-voastră d-nă,

și zise el sublinindu-și politetea cu un zîmbet bine-voitor.

Vroia să mai adauge câte-va cuvinte vesele când brațul lui se opri. Privirea țintă, gura întredeschisă și pe obrazul său, luminat puțin de cele din urmă reflecte ale incendiului, se putu vede o contractare a mușchilor.

— Priviți! Priviți! zise el gătit arătând cu mâna stângă ceva groaznic de sigur, căci se simțea cum tremură.

Toți își aruncară ochii spre punctul pe care-l arăta Michou și într'adevăr văzură o privilește grozavă.

Pe câmpul roș al focului se deslusea foarte bine, ca o vedenie drăcească, umbra unui cal care galopa, nebun de durere și de spaimă în câmpiile pe unde trecuse focul.

Sub picioarele voinicului dobitoc izbucnea, la fie care săritură, tăciuni pe jumătate trecuți. Mii de stele țigănești la contactul acela și flacăra reinvia, însoțită prin mișcare și prin curentul de aer pe care-l producea mergând calul zăpăcit.

Și culmea groazei! pe spatele animalului, cărui i se știa chinul, era o ființă omenească: o femeie.

Nenorocita se agățase de gâtul calului său, pe care trebuia să-l strângă desperat ca să nu cadă pe o pătură de cărbuni aprinși, și capul ei se confunda cu al calului care și ridicase botul spre cer, cât se poate mai sus, căutând aer, ca să-și ție resuflarea în mijlocul acestui cuptor.

Ca să descriem groaznica iuteală a acestei fugi drăcești, e cu nepuțință. Dobitocul și femeia trecu, vedenie sfîșietoare, și se perdură în depărtare ca și cum s'ar fi infundat într'un focar.

Cei patru călători, muți, păreau schimbați în statue. Claude avea tot mâna întinsă spre orizont, ai fi jurat că vr'o putere necunoscută îl împetrise.

Martin cu fața înecată în sudoare se clătina. Ana mișca buzele, crezând că șoptește o rugăciune.

Bubă, venindu-i rău, deschidea niște ochi măriți de o groază nemărginită...

Vedenia se risipise de un sfert de oră, și nimeni, în mica trupă nu găsisese curajul de a spune un cuvânt, de a da vr'o exclamație. Nemișcarea acestor patru nenorociți nu încetase.

Și cum focarul incendiului era acum prea departe ca lumina să vie până la ei se găsiră în întuneric tără a se gândi să și urmeze mâncarea, și poate fără a avea conștiință că sunt împreună și fuseseră față la aceeași priveliște groaznică.

(Va urma)

han și ne sfătui să mâncăm ceva. Ne urcarăm pe o scară de lemn până la etajul întâiu și ajunserăm în așa numita cameră de birt. Mesele erau acoperite cu fețe murdare, pe pereți atârnați portretele principelui de Muntenegru, al împăratului Rusiei și câte-va icoane cu scriere chirilică. Ni se aduse vin, brânză și ouă, cu care ne astămpărarăm foamea.

După un ceas plecarăm din noți la drum printre stânci, în vreme ce vizitiul ne spunea basme și legende. Ast-fel ne arătă el muntele Lovcen, unde 'și adăpase caii Barbarosa Muntenegrului. Ivan Tsernojevič, peștera de la Ivanograd, unde el doarme cu tovarășii săi, așteptând ziua în care

domnește cea mai mare ordine. Să amintesc unele: Furtul pentru prima oară se pedepsește cu mai mulți ani închisoare, pentru a doua oară cu închisoare de la 20—30 ani și cu confiscarea averii tuturor membrilor familiei criminalului, pentru a treia oară se pedepsește cu moarte.

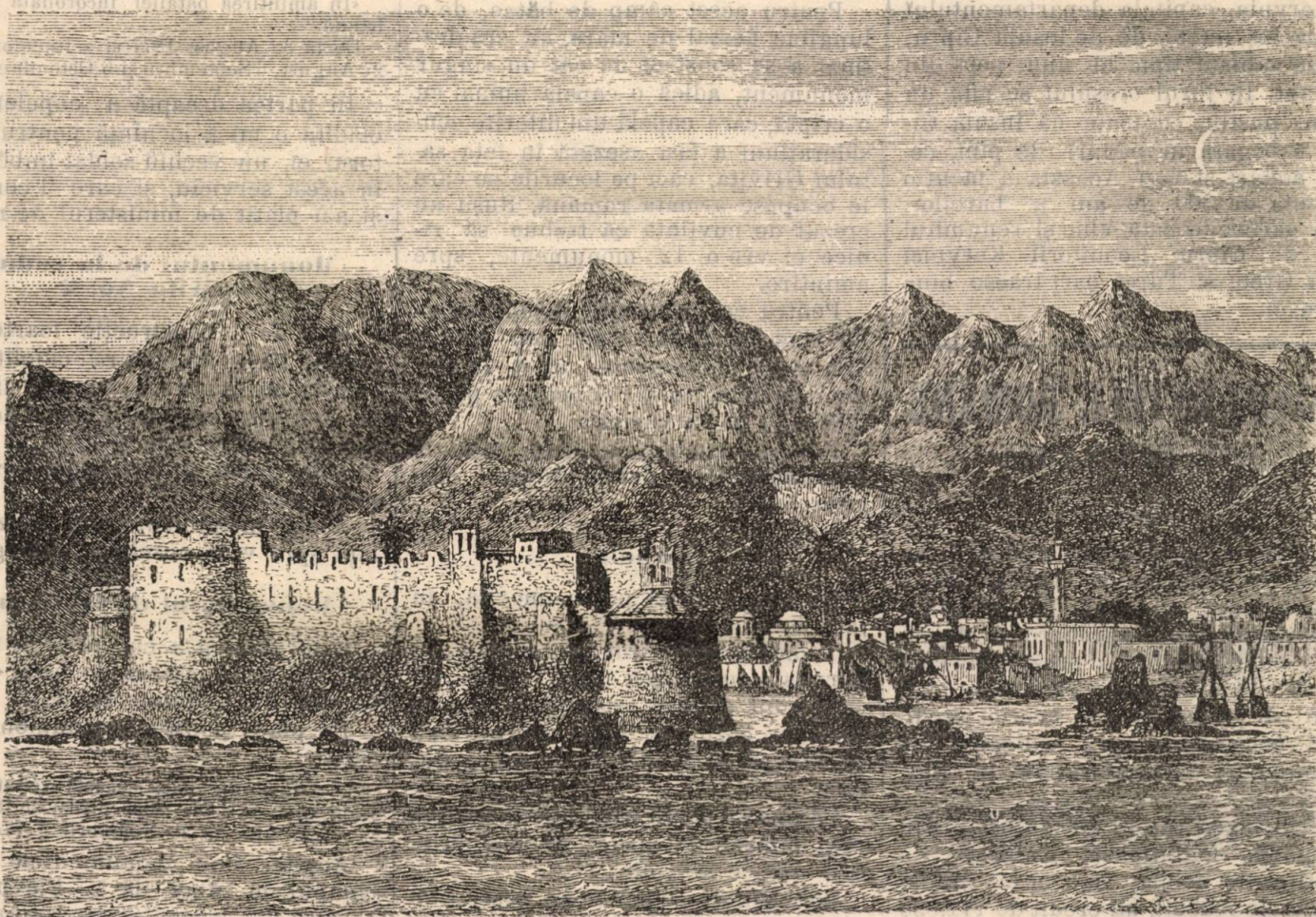
În apropiere de Cetigne ne-a întâmpinat un unchiu al domnitorului. Noi nu l'am fi cunoscut, dacă nu ne spunea vizitiul, căci era așa de simplu îmbrăcat și era călare pe un cătâr. Ne-a salutat cu mare politețe.

După un sfert de oră trăsura noastră trase la singurul otel din Cetigne. Erau orele 6 seara, când ne hotărîm să facem o preumblare prin o-

se află mormintele membrilor familiei princiare. Un alt edificiu interesant este «Kula», un turn unde se expuneau mai înainte capetele dușmanilor.

După aceea ne întoarserăm la otel, unde după obiceiul francez, înrădăcinat aici, la 9 ore seara am luat prânzul. La table d'hôte am luat parte, afară de câțiva membrii ai ambasadelor, și un nepot și un văr al principelui domnitor. Conversația a decurs în limba franceză, și principii au fost de o mare amabilitate.

A doua zi la orele 6 ne-am urcat iarăși în trăsură și plecarăm la Rjeka. Drumul trecea pe lângă un stejar, sub care principele Danilo a procla-

KERINYA. — (Vezi pag. 470)

turcii vor fi isgoniți din Europa.

După o jumătate de oră ne vesti vizitiul că am ajuns în vârful munților.

Orî unde ne aruncam privirea vedeam numai munți stâncoși, care apăreau în culoare neagră cenușie. Drumul continuă o bucată de vreme peste platoi, apoi pe o vale în jos și ajunserăm la Cetigne, reședința țării.

Principele Danilo, un unchiu al actualului domnitor, care a fost asasinat de mîna unui trădător, a dat poporului său legi, în cât în țară

raș. Am făcut o vizită de curtenie ministrului nostru resident, care ne-a însoțit la palatul principelui. Acesta e un edificiu cu un etagiu, singurul edificiu cu înfățișare europeană.

Am vizitat muzeul de acolo, unde se află drapelul roșu al armatei, Alajbarjak, care a fost luat de la turci la 1858, sabia istorică, capul îmbălsămat al lui Kara-Machmud, care după ce a fost făcut prizonier în lupta de la Kruse, a fost decapitat în Cetigne. În dosul acestui edificiu se află o monastire, fosta reședință a vlădicei (episcop) în cimitirul căreia

mat legile sale. Se zice că sub acest stejar din când în când vorbește principele Nichita poporului.

După 10 minute am ajuns la un punct liber «Bellavista», de unde cu un ochian bun se poate vedea marea de la Scutari și orașul Scutari cu cupolele și turnurile sale. După un ceas am ajuns la Rjeka. Prăvăliile și femeile sunt ca și în Turcia. Era o zi de Duminecă, poporul era îmbrăcat în haine de sărbătoare, cu lanțuri și monede de aur.

Mai întâiu am încercat să luăm dejunul într-o cafenea turcească; ca-

feaua era amestecată cu lapte de capră, iar pâinea pregătită cu ulei. Mi se părea că o să flămânez în Muntenegru. Am plecat apoi cu trăsura înapoi la Cetigne. Era o căldură nesuferită, caii mergeau obosiți la deal, iar vizitiul dormea.

În sfârșit ajunserăm la otelul nostru și apoi făcând puțină toaletă ne-am dus la ministrul resident, care ne invitase la masă.

După aceea ne-am dus prin oraș unde am cumpărat un tutun excelent, mai mult de cât era permis.

A doua zi plecarăm acasă.

R. L.

KERYNIA

Kerynia, capitala departamentului cu același nume, de pe insula Cipru, ne dă tabloul tipic al unui port din Levant. În jurul orașului se află un întins pustiul, cu toate că insula Cipru e bogată în păduri de pin, cedri, stejar și fagi. Aceasta a făcut o domnie de 300 de ani a Turcilor. Din partea aceasta vine și renumitul vin de Cipru. Locuitorii Keryniei sunt Greci și Turci, cari trăiesc bine între ei.

MONUMENTELE ROMÂNE DIN BULGARIA

Istoricul

Îndată după încheierea păcii și reoarcerea trupelor ce luaseră parte în campania din 1877-78, guvernul român, cu înalta aprobare a Majestății Sale Regelui, a prezentat corpurilor legiuitoare un proiect de lege prin care cerea a i se acorda creditele necesare pentru ridicarea de monumente comemorative în Bulgaria.

Prin legea din 21 Decembrie, 1879 Corpurile legiuitoare, însuflețite de sentimente nobile, au acordat ministrului de război un credit de 111,850 lei, iar printr-o subscripție publică s'a pus la dispoziția ministerului suma de 11,499 lei. Așa că ministerul s'a găsit în posesiunea sumei de 123,349 lei sumă, care s'a depus la casa de depuneri și consemnațiuni. Lucrarea monumentelor n'a putut fi începută, din cauza dificultăților de tot felul, de cât în luna Iunie anul 1882, când construcția lor a fost încredințată sculptorului din România Carol Stork, care s'a oferit a le construi pentru prețul de 173,900 lei, adică cu 50,551 lei, mai mult de cât dispunea ministrul de război. Guvernul s'a văzut nevoit a cere un nou credit care a fost acordat cu aceeași mărinimie ca și cel dintâi.

Ministerul a însărcinat, conducerea lucrărilor d'elui general Gheorghiu și altor oficiali din serviciul central de geniu.

Așezarea monumentelor

Pozițiunea armatelor aliate avea aproape forma unei elipse, care era străbătută în lungul ei de piriul Grivița și de șoseaua care leagă orașul Plevna cu orașul Rusciuc; între înălțimile, care formează extremitățile elipsei și linia orizontului, ce se întinde, se găsește riul Vid și tot terenul vizibil din Plevna, se scoboară în pantă către aceste două linii care formează fundul acestor văi.

Armata română ocupa linia de la Dolni-Etropol, trecea prin Opanez, prin Bucov și se termina în reduta Grivița.

Pentru acest câmp de bătae, de o lungime destul de mare, nu era destinat a se construi de cât un singur monument, adică o capelă numai cu o criptă, care capela din diferite considerațiuni a fost așezată în fața satului Grivița, căci pe locurile pe care le ocupase armata română, Rușii au crezut de cuviință că trebuie să ridice ei vre-o 12 monumente, spre amintire.

Pentru ca pozițiunile Românilor să fie bine determinate s'a mai ridicat alte două monumente, unul la reduta Grivița No. 2, și cel-alt pe înălțimile de la Opanez.

Fiind-că cunoaștem acum situația monumentelor, putem începe descrierea lor.

Capela

Ea este așezată pe o movilă, în fața satului Grivița.

Temeliile ei destul de adânci, au permis construirea unei cripte, în care sunt depuse osemintele tuturor ostașilor căzuți în lupte, și care s'au putut găsi mai ales în jurul redutelor.

Călătorul poate pătrunde în scriptă prin interiorul capelei, trecând printr-o ușă ce se ridică.

Sub bolțile capelei se găsește o piatră, în care s'a așezat, cu multă grijă, un tub de plumb, înăuntrul căruia este pus un tub de sticlă care conține:

1) Un pergament, cu următoarea inscripțiune:

În anul MDCCCLXXXII
Sub Carol I, Rege al Românilor, și fiind prim-ministru Ioan C. Brătianu, iar ministru de război General Gheorghe Angelescu, A ridicat Statul român această capelă, în amintirea vitejilor oșteni români, căzuți pe aceste locuri în luptele purtate în contra turcilor, în anul 1877-78.
Fie-le amintirea eternă.

2) Medaliile Trecerea Dunărei și a Apărătorilor Independenței cu panglicele lor.

3) Câte o piesă din toate felurile

din monedele române de aur, argint și aramă, câte existau în acest timp.

Deasupra criptei se află capela propriu zis, luminată de trei ferestre mari, iar deasupra ei, turla cu opt ferestre mai mici.

La exterior, sculpturile ușilor și ale ornicelor sunt lucrate cu multă îngrijire, iar deasupra acoperământului și la cele patru colțuri ale fețelor, se află câte o cruce.

Pe pereții interiori ai capelei sunt zugrăvite imaginile tuturor sfinților și diferite subiecte sacre. Pe părțile laterale se află portretele Majestaților Lor Regele și Regina cum și a cel al prințului Ferdinand.

Tot în interiorul capelei și deasupra ușii ce dă intrare în criptă, se vede următoarea inscripție săpată în piatră, cu litere în relief:

«În amintirea bătăliei încoronată de isbandă.

De la 30 August 1877 și a luptelor de la 27 August, 6 Septembrie și 6 Octombrie 1877.»

În partea dreaptă a capelei, este clădită o mică locuință pentru pazitorul ei, un vechi soldat îmbătrânit în acest serviciu, și care l continuă și azi plătit de ministerul de război.

Monumentul de la reduta Grivița No. 2

Este de o construcție foarte elegantă, făcut din piatră cioplită, cu crucea de marmoră cenușie închis; pe una din fețe are o placă de marmoră, pe care este scris:

«Cine luptă vitejește neperilor 'i rămâne numele».

Acest monument este așezat cu fața spre vale numită a «Plângerei».

Monumentul de la Opanez

Este asemenea ca cel de la reduta Grivița No. 2 așezat pe locul ocupat de una din redutele turcești.

Pe placa acestui monument este scris:

«Românii luă această redută
Împreună cu 6000—8000 prinși și 18 tunuri
în ziua de 28 Noembrie 1877».

Acestea sunt monumentele de pe câmpul de bătae de la Plevna. În curând voi trece la descrierea celor de la Rahova și Smârdan.

Bacău.

A. SURGETEANU

UN PRÂNZ CHINEZESC

Din zi în zi imperiul ceresc al Chinei începe să mai părasească unele obiceiuri vechi tradiționale. Lumea noastră cultă începe acum să se intereseze asupra vieții culturale a Chinei, care e atât de diferită de viața noastră.

Din descrierea unei călătorii estragem următoarele amănunte asupra unui prânz la un comerciant chinez foarte bogat.

În salonul de mâncare, istorisește călătorul, erau așezate mai multe mese în formă de semicerc, pe când părțile din spre centru erau goale. La mijlocul mesei sta gazda casei și la fie-care masă făcea onorurile câte un chinez. Părțile goale ale meselor erau drapate cu pătură de culoare roșie, frumos brodate și cu flori de fir. Fructe gustoase erau așezate în mici coșulețe așezate la marginea fiecărei mese și împodobite cu flori frumoase.

Masa întreagă era acoperită cu mai multe farfurii și cu vase, care conțineau fructe, confeturi, franzele cu unt, fripturi reci de diferite pasări și alte mâncări. Șiruri întregi de farfurioare care erau aranjate cu cea mai mare îngrijire, țineau piramide triunghiulare sau patrungiulare făcute din bucăți de fasan, gâscă, cârnați, etc.

Ca tacâmuri la fie-care loc se aflau cesci mici, dintre care cea din stânga era plină cu soya, o băutură pe care chinezii o gustă aproape la orice mâncare.

A doua ceașcă servește pentru mâncarea obișnuită și a treia coprinde o mică linguriță de porcelan, cu care se mănâncă supa. Două bastonașe mici, lucrate din fildeş, se află înaintea acestor trei cesci, așezate într-o linie. Sub tacâmuri erau bucăți de hârtie roșie, în loc de serviete.

Chinezii, în loc de fețe de masă, pun tăvi mari care, îndată ce s'a gustat un fel de mâncare, sunt îndepărtate și tot ce se află pe ele, și apoi se aduce o nouă tavă cu alte mâncări proaspete. În cursul mesei cântă într-o cameră de alături o musică fermecătoare.

Într-o ceașcă mică se bea santru ferbinte, un fel de vin, care în privința tăriei se aseamănă cu aracul nostru.

Santru este o băutură fermentată făcută din orez, care este servită din cane mari și tot-d'a una ferbinte. Chinezii se îmbie la băut, urând noroc și apoi golind ceașca dintr-o singură înghițitură. După ce au băut arată vecinului ceașca goală, în semn că au băut până la ultima picătură.

Când un oaspe nu vrea să bea o ceașcă, chinezul i-o arată mărui pe a sa, până când oaspele bea toată ceașca.

Numărul felurilor de bucate, care nu se prea deosebesc însă în privința gustului, este de necrezut. Bucățile de carne tăiate mărunt, vin de regulă în formă de ragout, sosurile sunt pregătite din cuiburi de rîndunele, ouă de balenă și alte delicatese.

Prima parte a prânzului a constat din vre o 60 feluri de bucate. Apoi veniră mai multe feluri de supe.

Între mâncări se servea de mai multe ori ceai și se fuma tutun.

Mai târziu s'au aranjat cinci mese mici acoperite cu carne de porc friptă și paseri de tot felul.

Zece servitori în uniforme frumoase tăiau friptura.

Alți servitori, care stau în fața meselor, puneau bucățelele de friptură în farfurii. La sfârșitul prânzului veniră bucătarii, ca să mulțumească oaspeților că le-au onorat bucatele gătite de densi.

● călătorie

în pământurile descoperite de
Cristofor Columb
CAPITOLUL I

Pe termenul desert întâlnii în fine un vechi pescar, ocupat să-și curățe luntrea, care consimți bucuros să mă ducă zicându-mi:

— Caballero, el convento de la Rabida es muy lejos, yo tomare contigo mi nino.

Și îndată un băiat cu tipul de maur, care apăruse atunci, îndată ce auzi vorbele bătrânului sări în mica luntre și l'ajută să pue pânza.

Vântul și marea erau propice, deci lasai să meargă acea luntre, spre confluența fluviului Odiel cu Rio Tinto la jumătatea drumului meu.

Aveam cu mine o hartă a localității și *Diario* al lui Columb, și pe care vroiam să l'citesc în laconica sa simplitate chiar pe locul de unde se mișcase *Amirante*.

Dimineața era splendidă, cerul limpede și senin, vântul virajon sufla, — același vânt pe care l'a avut Colomb în momentul plecării. — favoriza drumul meu, așa barem erau condițiunile atmosferice și chiar ora indicată în *Diano*:

«Partimos Viernes 3 dias de Agosto 1892 anos de la barra de saltes a las ocho horas anduvimos con fuerte virazon hasta al poner del sol.»

Mica barcă plutea repede pe apele riului Odiel și în curând monastirea de la Rabida începu să se zărească pe promontoriul pe care se ridică; în curând fui în afluentul Rio Tinto, care cu apele sale roșiatice turbură pe acelea ale fluviului Odiel.

La stânga mea zăream Palos, pictorescul peisagiu, care deja era cunoscut valoroșilor marinari, locuința fraților Pinzon, care avură o așa de mare parte, de mulți necunoscută însă, în reușita primei călătorii a lui Columb; căci ei cu prestigiul de piloți și armatori, cu ascendentul moral exercitat asupra marinarilor din Palos, din Moguer, cu exemplul lor, fură cei ce făuriră echipagiile care au urmat pe Colomb în aventuroasa lui călătorie.

Iată-mă în fine, sunt extaziat în apele care udă acel loc istoric pe

care se înalță glorioasa monastire *Nuestro Senora de la Rabida*, care e leagănul atâtor amintiri!

Mi se părea că trăiesc la 3 August 1892...

Acolo e nava Biscaglină, *Santa Maria* la Juan de la Cosa!

Acolo sunt caravelele *Pinta* și *Nina* la frații Pinzon, gata de plecare, cu vâsurile întinse.

Nu e Cristofor Colomb acela care se coboară la mare pe lungă și repede cărare?...

Și nu se clătină sufletul celui genovez care știuse să îmblânzească și pe *Reina dona Isabel y el Rey Don Fernando*; Curtea întreagă, astrologi, teologi, același *guerdian de la Rabida* și până și frații Pinzon, infocații și curagioși marinari, căpitani și armatori din Palos?...

Și călugărul cu fruntea gânditoare care stă lângă dînsul, nu e poate același Juan Perez, veneratul duhovnic al Reginei, guardianul monastirei?...

Și cel-lalt călugăr cu vorba vioaie, ocupat să convingă căpeteniile din Pelos și Magner, bătrani și neîncrăzători *lupi de mare*, nu e acel Fracy Antonio Marchena, astrologul din Rabida, infocatul apărător al ideilor cosmografice ale lui Colomb? ¹⁾

Mi se părea că zăresc după aceștia un stol de călugări, de bătrani marinari, de femei, de copii, care cu toții implorau prin rugăciuni călătorie bună năvilor, să dădeau o ultimă salutare amicilor, și rudelor care plecau!

Marinarul a fost și este încrezător; în acel moment de supremă despărțire, care poate nu permitea reîntoarcere, se arată puterea credinței, entuziasmul marinarului, din puternicile populații din Palos și Maguer.

Vedeam pe Don Cristof Columb înconjurat de ofițerii săi, inclinat în fața veneratului duhovnic al reginei, când acesta într-o atitudine profetică, solemnă cu ochii ridicați spre cer, invoca protecțiunea în contra necunoscutelor pericole ale mării și bine cuvinta pe cei ce plecau ca și pe cei ce rămăneau...

¹⁾ Unii istorici au confundat într-o singură persoană pe guardianul, sau stărețul monastirei de la Rabida, pe călugărul Juan Perez, duhovnicul reginei Isabela cu călugărul Antonio de Marchena, astrologul, formând un călugăr pe care l'au numit Juan Perez de Marchena și care e cu totul imaginar.

Călugărul Antonio de Marchena, dedicat studiului cosmografiei, a îmbrățișat și a susținut ideile lui Columb, în fața superiorului său Juan Perez, care s'a făcut amic și protectorul lui Columb pe lângă regina Isabela.

Recente studii istorice au stabilit identitatea acestor două eminente personalități, după cum e dovedită și dintr-o scrisoare trimisă de regele catolic lui Columb la 5 Septembrie 1843, mai înainte ca el să întreprindă a doua sa călătorie)

Il vedeam cum din unul și pios credincios la picioarele călugărului, se ridica de acolo ca *amiral de Castilia* și demn și mândru pornea spre imbarcațiunii, pe când pavilionul distinctiv al gradului său un *crucifix pe un câmp roșu* filfia pe *Santa Maria*, atunci când salutat de echipagiile vasului *Almirante* el se urca pe bordul său.

Vedeam în fine cele trei glorioase vase, favorizate de vântul *virazon* întorcându-se cu prora spre apus, pe când călugării Juan Perez și Antonio de Marchena, din înălțimea monastirei, însoțea cu privirea pe cele trei vase până ce ele dispăreau cu totul în depărtatul Apus...

Astea toate le vedeam eu!

Ele sunt idei poetice? Sunt lirisme istorice?

Fie, nu discut; marinar entusiast, admirator al lui Columb, expun sentimentele pe care le-am avut în mine în acel moment, în înalta și solemnă poezie a acelor amintiri pe care rătăcea în jurul acelei istorice monastiri.

Monastirea de la Rabida se înalță pe un promontoriu întins, la aproape patru mile de Hecelva și la două de Palos la confluența râurilor Tinto și Odiel.

În timpurile dominațiunii romane în această parte a peninsulei iberice se aflau centruri populate, care datorau bogăția lor vechilor mine de aur și argint. Se pare că din cauza oxidului, sau mai bine zis al hidratului acestui metal, a dat o culoare roșiatică fluviului, de unde i s'a dat și numele de Rio-Tinto.

Aceste mine sunt proprietatea Statului, dar importanța lor a dispărut încă de mult.

Huelna, fosta *Onuma* a lui Ptolomeu, *Welva* a Arabilor, de la care a fost luată în 1257 de către Alfonso X, era capitala acestei provincii spaniole, ale cărei mine reprezentau pentru cartaginezi și romani, același lucru pe care l' reprezintă Lumea Nouă pentru spanioli.

Tradițiunea locală spune că acolo unde azi se înalță monastirea de la Rabida, se află înainte un templu dedicat Proserpinei, sau unei fiice a împăratului Traian.

Orî cum ar fi, dacă Odiel se poate considera ca port al Huelvei, e adevărat că încă din timpuri depărtate, pe promontoriul de la Rabida care domină intrarea s'a înălțat un templu consacrat divinității apărătoare a navigatorilor.

Prima dată pozitivă privitoare la Rabida, se găsește la epoca dominațiunii arabilor în Spania căci ei nu numele de *Rabita* indică locurile sacre fortificate, sau locurile locuite de călugări, gata în tot-d'a una la rugăciuni și la lupte, după

împrejurările timpurilor.

Unii susțin că actualul nume provine din vorbele latine: *ravidus*, *rabida*, *ravidum*, lucru care nu poate fi admis căci în Spania se mai află și alte localități desemnate prin numele *Rabida* sau *Rapita*.

Atunci când spaniolii au respins pe mauri după *Morabitos*, din promontoriul de la Rabida au urmat la începutul secolului al XIII-lea *Templari* și mai târziu călugării franciscani, care au stat aci aproape timp de sease secole.

De sigur că nici romani, nici arabi, nici creștinii, n'au înălțat nici o dată un templu somptuos în acea localitate.

Vegetațiunea aci e slabă și aspectul e foarte trist din cauza acidității; câți-va măslini se află în lungul țărmurilor râului Tinto și numai rari arbuști cresc în jurul monastirei.

Un palmier solitar despre care tradițiunea spune că e contemporan cu Columb, firmanentul colinei, mai înainte de ultimele restaurări ale monastirei, restaurări făcute prin grijea guvernului spaniol, care a înfrumusețat istorica localitate, plantând alți palmieri, flori și arbuști în lungul noului drum care de la debarcaderul, construit pentru serbările celebrate în 1802, conduc la monastire.

Dar, repet, aciditatea solului e așa de mare în cât trebuiesc continue și abondente îngrijii spre a menține verdea podoabă de pe această colină.

La epoca vizitei făcute în 1828 de Washington Irving, istoricul popular al lui Columb, se pare că partea din spre răsărit era acoperită cu pin deși, așa că din Palos nu se putea vedea monastirea.

Rabida era atunci aproape în completă părăsire și această stare de lucruri s'a agravat, după ce călugării au fost expulsați în 1835, rămânând monastirea ca proprietate a Statului.

În 1846, guvernul a destinat-o ca o casă de refugiu pentru marinarii bătrâni deveniți neapți pentru serviciul marinei spaniole; scop foarte laudabil însă care n'a avut nici un efect.

Monastirea era așa de puțin considerată în cât servea de adăpost Țiganilor rătăcitori și chiar pentru turme.

În 1849 edificiul fu pus la licitație dar nu găsi cumpărători pentru prețul de 4950 de reali!...

Câmpiile însă din jurul monastirei fură cumpărate de proprietarii bunurilor erariale.

În zadar căutați severul epigrafi pe care îl știam scris pe acele ziduri în limba franceză: *Unde e mândra Spanie a lui Carol Quintul?... Rabida în limbajul ei mut spune că ea numai e...*

Eu numai găsi acest epigrafi căci

mâna restauratorului l' ștersese.

Guvernul din 1851 ascultând de părerea guvernatorului din Huelva, decisese ca monastirea Rabida să fie dărîmată și materialele să fie vândute păstrându-se însă mica biserică!

Din fericire însă acest decret al guvernatorului, în ale cărui vine nu trebuia să curgă un sânge patriotic, a fost revocat.

În 1854, din nobila inițiativă a ducilor de Montpensier, s'au făcut câteva separațiuni și, în fine, în 1856 istorica monastire de la Rabida fu declarată ca monument național.

Cu ocazia serbărilor pentru comemorarea celui d'al patrulea centenar de la descoperirea Americii, s'a făcut, sub direcțiunea arhitectului don Ricardo de Velazquez, o completă restaurare a bisericii și a monastirei, având grijă ca în tot edificiul să se păstreze stilul arhitectonic din secolul XV, propriu artiștilor *Mudejares*,¹⁾ adică arhitectura arabă ispană.

Dar afară de această restaurare a vechiului și gloriosului monument, din care se poate spune că două călugări și un marinar au făcut să se pună temelia celui imens domeniu de colonii pe care mai târziu *soarele nu apunea nici odată*. Spania a vroit în chip nobil să comenteze marea figură a lui Columb, a celui care printr-o Nouă Lume, a plătit ospitalitatea ce i-a fost oferită pe salut spaniol de călugării monastirei de la Rabida, ridicând pe partea cea mai înaltă a colinei o columnă grandioasă, care figura prorele vaselor «Santa Maria», «Pinta» și «Nina»; un monument care să amintească navigatorilor locul a celei glorioase plecări; iar lumii civilizate, omagiul datorit de națiunea spaniolă celui om mare, cu ocazia centenarului al IV de la descoperirea Americii.

(Va urma)

¹⁾ Prin numele de *Mudejares* se arată în Spania maurii vasali regelui Castiliei; genul de arhitectură al lor era numit *mudejar* și ar fi tocmai cel nimerit de noi arabo-ispanol.)

Notă.—Acest monument, opera inginerului don Ricardo Velazquez, se înalță pe partea cea mai înaltă a colinei și în fața monastirei.

El e ridicat pe o bază înaltă de 6 metri și terminată printr-o platformă pe care te poți urca prin trei trepte largi și d'asupra căreia se află o înaltă columnă de marmură cu bogate ornamente în bronz, care la jumătatea înălțimii sale are modelele prorele «Santa-Maria», «Pinta» și «Nina»; în vârful columnei se află un glom de 4 m. 50 diametru, pe care sunt scrise numele Isabela Catolica și Columb. În glob se află înfiptă o cruce. La baza columnei se citesc numele celor trei frați Pinzon, al călugărilor Juan Perez, Antonio de Marchena, medicului Hernandez și numele (cel puțin sosele până la noi) a marinarilor care compun cele trei echipagi. Monumentul de la baza sa până la cruce măsoară 62 m. 50; extremitatea sa se ridică la aproape 95 metri d'asupra nivelului mării.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNȚEPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:
Lei 4.50 pe an în toată țara
» 2.50 « 1/2 « «
Abonații pe un an primesc și un roman de 1 volum.

Redacția și Administrația:
No. 11, — Strada Brezoianu, — No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR
apare o dată pe săptămână
— MARȚA

AVENTURILE LUI FRANCISC CAUCHE.—(Vezî explicația)

Anunț

Aducem la cunoștința cititorilor noștri că *Ziarul Călătoriilor* primește spre publicare în coloanele sale descrierea localităților mai însemnate, a băilor, etc., din țară, precum și descrierea excursiunilor făcute de societăți, de turiști etc.

Aventurile lui Francisc Cauche

În dimineața de 15 Ianuarie 1638, un biet cântăreț din cimpoi, veni din Rouen la Dieppe, (în Franța) pentru ca să vadă marea. Era tocmai în momentul când pleacă mai multe vapoare, ceea ce făcea ca animația să fie foarte mare pe chei.

Un vapor, mai cu seamă, atrase atențiunea tuturilor. Avea numele de «Saint-Alexis», care înarmat cu 22 de tunuri puternice, se prepara să plece pentru a duce pasageri la Saint-Maurice, și după împrejurări, să pirateze pe spanioli, musulmani, etc.

La apropierea acestui vas, o lume întreagă se mișca. Corporațiunile, negustorii și alții se succedau, pentru a' i ura bună călătorie. Și locotenentul general, el însuși, se sui pe bord, pentru a lua congediu de la bravul căpitan Goubert, desemnat pentru această expediție. Pe urmă, fu o întreagă procesiune de bărbați și femei, aducând buchete pe cari mateloții le înșirau pe catarte, printre pavilioanele de toate culorile.

Entusiasmat, tânărul nostru muzicant se aruncă pe scara vaporului și când un soldat veni să' i impiedice calea, el întrebă dacă nu e cu puțință să plece și el în călătorie.

Soldatul măsură cu o privire disprețuitoare pe acel tânăr, aproape un copil, care, în loc de bagaj, avea subțioară cimpoiul și arătând pe Goubert, care stetea în mijlocul statului său major, îi zise :

— Adresează-te căpitanului.

Cu îndrăzneală, Cauche se prezentă înaintea corpului de oficeri :

— D-lor, zise el, voi să plec cu d-voastră.

— Hei, tinere, răspuse căpitanul nu pleacă cu noi cine vrea. Ș'apoi, cine ești? de unde ești? și ce știi să faci?

— Mă numesc Francisc Cauche, sunt din Rouen și cânt din cimpoi prin adunări și la bălciuri...

— Din Rouen... proști mateloți... Bălciurile, urâtă meserie... Dar cel puțin, cântă tu bine din cimpoi? Cântărețul își luă instrumentul și așa de bine cântă, în cât Goubert îi zise:

— Foarte bine, tinere, du-te de te înscrie la cantină.

Pleacă. După cât-va timp vaporul ancoră în golful Sfânta Lucia, pe coasta orientală a Madagascarului.

Acolo au dat peste un rege foarte bun, regele Andiamar, care oferi vizitatorilor săi 20 de boi, 4 capre, 4 miei și atâta orez cât puteau să ducă 8 negri.

Andiamar era un om de o statură înaltă, cu fața puțin afumată. Umerii săi erau acoperiți de o mantie roșie. Avea o eșarfă de mărgean. Părul său era lung; obrazul său înberb dar îndrăzneț, seducea la prima vedere, dar ceea-ce pocea ansamblul persoanei sale, erau dinții și limba sa, cari, după moda țării, o țineau scoasă afară, neagră și lucioasă ca un cărbune. În curând vasul se umplu de mărfuri prețioase, căci regele nu se tocmea de loc. El dădea 50 de boi pentru un șireag de mărgeane, iar ginerele său, Adrianeron, dădea 22 pentru o salbă de perle mincinoase. Dar în curând a trebuit să se debarce toate bogățiile; vaporul fu umplut de cari, găurindu' l, și pe d'asupra, se mai i-viră pe bord și frigurile.

Căpitanul muri, vaporul a perit și în cele din urmă 25 de oameni se imbarcară pe un vapor de pasageri, lăsând pe Cauche, care nu voi să plece.

În adevăr, cântărețul din cimpoi a știut cu multă ușurință să câștige inimile tuturor.

Regele îl duse în capitala sa, unde se făcură sărbători neîntrerupte. Regele ținea ca tânărul ruenez să' i petreacă viața numai în plăceri.

Dar Cauche avea alte ambițiuni. El va pleca prin interiorul țării și va stabili cordiale relațiuni cu indigenii.

Plecă la drum cu un șef al satului, un servitor și 20 de negri. Se opri mai întâi la un trib, unde cu toții sărbătoreau prinderea a două hoți de boi. Toată lumea era beată de un fel de vin de zahăr. Dar șeful, cu toată ameteala lui, a dat ordin ca să dezarmeze pe războinicii săi, de teamă să nu supere pe străini.

Cu toate astea, în aceeași noapte, Cauche se îndepărtă și 3 zile după aceea ajunse la Mafatan, în țara Antaymur. Un mare șef, prevestit de sosirea sa, se duse să' l întâmpine cu o barcă în care erau 16 lopătari. Intorcându-se, în susul fluviului ce străbateau, trecu un stol de rațe.

Cauche le ochi și dintr'un singur foc impușcă două. Șeful, încrămenit, reflectă puțin și zise :

— E mai ușor să omori un om, de cât niște rațe ! Dar, trebuie să trăim în pace cu Francezii.

Cimpoiul termină opera începută. Regele îl ascultă în uimire și dând ocoale muzicantului îl consideră ca pe un om supranatural.

Alții făcură la fel, așa că în scurt

timp Cauhe fu împăratul acestor regi.

În călătoria sa, Cauhe învăță pe indigeni să facă ceară din nenumărații stupi de miere și a trage, prin inciziune, din diferiții arbori, cleiuri prețioase.

El urcă un frumos riu unde furnica crocodili, dar se sinchisea puțin. Mai departe era țara Autanala, acoperită de păduri. Ce de mai bogății în aceste locuri, dar muzicantul nostru nu se gândi să facă comerț.

În lunga-i călătorie asistă la serbări misterioase, cari nu au loc de cât odată la trei ani. Natural, el era eroul și trecea ca un D-zeu venit înadins pentru a ridica strălucirea acelor petreceri.

Dar Cauche nu alergă după onoruri divine; tot înaintând, ajunse la insula Sfânta Maria, supranumită din cauza insalubrității: *cimitirul Francezilor*.

În golful Antongil sunt nouă ruine, atestând trecerea francezilor. Călătorul nostru numără, în acea parte, 18 sate, mari și populate; dar locuitorii sunt leneși, săraci, mizerabili și se vând unii pe alții ca niște vite aproape pentru nimic.

Cauche cumpără câți-va și se reîntoarce ca mare senior, purtat de oameni, în capitala sa, căci reședința lui Andiamar îi aparținea cu totul, regele mergând până acolo cu complezența, în cât se mută în oraș, pentru a lăsa palatul ospetelui său.

Cauche nu stete nici azi mult. După ce a străbătut țara de la Sud la Nord, voi s'o vadă de la Est spre Vest.

Plecă. Noua sa călătorie se anunță sub cele mai bune auspicii. La Tamatara, Betrimiracii făcură tânărilor străin o primire călduroasă, dar șeful lor afirmă că Matafali din satul Masikora, pe care îl va întâlni mai departe, sunt hoți și ucigași și dacă va intra în țara lor, e aproape sigur că nu va mai eși.

— Câți sunt? întrebă Cauche.

— Două mii, stăpâne.

— Am să-i bat cu cimpoiul meu.

Și își continuă drumul. Dar escorta sa, mai puțin încrezătoare, o rupse la fuga și iată pe călătorul nostru singur, rătăcind prin mările păduri de abanos. Îndată ce se apropia de vre-un sat, se anunță print' un cântec și locuitorii alergau să' l întâmpine. El asculta cu uimire muzica și când se îndepărta, îl urmau, astfel că în curând aducea după dânsul un popor întreg.

Prin farmecul cimpoiului el făcea minuni. Regi, certai de moarte, se aruncau unul în brațele celui l'alt; triburi în rezel, se împacău pentru tot-d'a una și chiar teribili Matafali pareau niște nebunatici mici, gata să danseze în jurul muzicantului vienez.

Ajuns în golful Sfânta-Lucia, aci căzu în disgrăția unui Pronis, agent al ducelui de la Meillaraye și repre-

zentant al «Societății de Orient».

Cauche se făcu atunci pirat și în ziua de 15 August, 1643, trecând prin marea Roșie, puse mâna pe trei corăbii bogat încărcate și ca om cinstit, dădu ordin să se ia numai averile, fără a se face nici un rău echipagiilor.

Cauche, stringând sume mari de bani, se întoarse priă-vara următoare la Dieppe, și de acolo la Rouen, unde se făcu unul din cei mai mari armatori.

Edmond

EPISOADE DIN CĂLĂTORIA MEA LA POLUL NORD

PARTEA DOUA

În definitiv, iarna nu ne-a procurat nici un desagrument. Mulțămită lămpilor, termometrul, în colibă, se menținea pe la punctul de înghețare, — o temperatură caldă pentru oamenii obicinuiți a dormi și a sta la temperatură de 40 grade sub zero!

1 Decembrie.—De mai multe zile, avem o vreme admirabilă. Nu ne săturăm d'a admira această lume de ghiată pe care luna o transformă într-o lume de feerie. Termul se ridică, negru, în mijlocul strălucirii albe a întinderii ce pare a fi sculptată în marmoră de Paros. Nici un sgomot. Munții rămân tăcuți și nelintiiți sub coaja lor rigidă, ca și apele adormite sub coaja cristalină. Și în această fire goală, luna își urmează cursul ei pacinic. O lume moartă, prin care spiritul spațiului izbucnește în flăcările aurorei boreale.

24 Decembrie.—Ce trist ajun de Crăciun!

Colo, în Norvegia, azi e sărbătoare, chiar și în cele mai umile colibe. Și noi vrem să celebrăm această zi mare. Ne-am spălat cu apă caldă și am făcut nițică toaletă. Ne-am întors cămășile și am luat pantaloni curați. După aceasta, veni impresia ca și când ne-am fi schimbat pielea. Pentru această împrejurare am atacat și mica provizie de conserve pe care o păstrăm pentru retragere. Prânzul se compune din făină de pește și mălai coapte în untură de morsă; ca desert, pesmeți prăjiți în untură. Măine, la dejun, vom avea ciocolată.

25 Decembrie.—O vreme de Crăciun admirabilă, fără vânt. O lună strălucitoare în tăcerea solemnă a eternității. Pentru a sărbători această zi de pace și de veselie, aurora boreală ne procură cel mai minunat foc de artificii.

31 Decembrie.—S'a sfârșit și acest an ciudat!... De alt-fel, n'a fost toc-

mai așa rău.

Acasă, clopotele sună vesel, vestind sosirea anului nou. Aci, n'auzim alt sgomot de cât mugirea vântului de asupra ghețarului. Niște nouri deși de zăpadă joacă în vârtej d'asupra munților și pe banchiza din fiord și prin pulberea fină albă se arată luna plină de înconștiență de timpul care care înaintează mereu. Impesibilă, ea își urmează drumul tăcut, indiferentă față de bucuriile și durerile oamenilor...

CAP. VII

Inceput rău de an.—Almanahul.—Conversația se istovește.—Importanța săpunului în viața omului.—Pregătiri de plecare.—Spre casă. — Vinat.

1 Ianuarie 1896.—Termometrul arată 41°5 sub zero. Iarăși un an nou, — anul de bucurie, de reîntoarcere în țară. 1895 s'a sfârșit cu o lună plină strălucitoare, și cu aceeași lună începe și 1896.

8 Ianuarie.—O furtună teribilă... Cum scoatem nasul afară, avem senzația de a ne simți ridicați pe sus de vânt. Încercăm să dormim; a dormi mereu e singura noastră dorință.

1 Februarie.—Din zi în zi, lumina crește; din zi în zi, orizontul, spre sud, devine tot mai roșu. În curând se va arăta soarele; în curând iarna lungă va fi trecut...

Ciudată e existența noastră aci în această gaură de troglodiți și într-o desăvârșită inacțiune. De am avea măcar o carte, de orice fel! Dar tablele de navigație și almanahul sunt singurele cărți pe care le avem la dispoziție.

Almanahul l'am citit și recitit de atâtea ori în cât știu pe de-a rostul toată genealogia familiei regale, toate instrucțiunile pentru a salva pe înecați și întreg *memento* al pescarului. Or-cum însă, vederea caracterelor imprimate ne recrează, — este singura legătură dintre noi și civilizație.

De multă vreme, toate subiectele de conversație sunt istovite; de aceea n'avem ce să facem, trebuie să ne inventăm altele. Una din plăcerile noastre cele mai mari e să ne închipuim viața pe care o vom duce acasă în anul viitor, în mijlocul tuturor lucrurilor bune ale căror usaj l'am uitat. Vom avea ghețe bune, vestimente, nutriment variat, băutură înțăritoare...

A schimba vestimentele, rufe mai ales, e dorința noastră de fie-care moment. Suntem într-o stare de murdărie și de lipsă de îmbrăcăminte, lamentabilă!

Nici odată până în acest moment n'am înțeles importanța săpunului în viața omenească. Toate încercările noastre de a ne spăla rămân infructuoase. Apa neavând nici un efect asupra acestei grăsimi, încercăm să

ne curățim cu nisip. Cel mai bun procedeu era să ne ungem mâinile cu sânge cald și cu untură, apoi a ne freca cu mușchiu și nisip. Cu acest chip, mâinile noastre deveneau albe și moi. Când n'aveam la dispoziție această pastă de un nou gen, mijlocul cel mai simplu și în același timp cel mai eficace era de a ne curăți pielea cu un cuțit.

Dacă era greu să ne curățim de murdăria grasă ce ne acoperea tot corpul,—era imposibil de a ne curăți vestimentele. Fără cel mai mic succes încercăm toate leșele imaginabile. După ce le-am fert mai multe ore, le-am scos și mai ușuroase ca înainte. Raderea cu cuțitul dă rezultate mai bune. Luam cămașa în dinți, o întindeam cu mâna stângă și cu dreapta redeam cu cuțitul grăsimile care apoi ne sporea provizia de combustibil.

Eram afectați de o barbă scalciată și de un păr lung. Aveam, ce e mai drept, foarfecă, dar nu ne serveam de ele, căci barba ne acoperea gâtul și părul ne cădea pe umeri, ceea ce, în starea de îmbrăcăminte în care ne găseam, ne era un supliment foarte folositor.

La 25 Februarie vedem primele pasări și la 8 Martie ucidem un urs. Era vremea supremă; proviziile și combustibilul începeau să scadă într'un chip îngrijitor.

În primele zile ale lunii Aprilie, ne începem pregătirile de plecare. Mai întâi ne confectionăm din pele de urs vestimente, mănuși, încălțăminte și un sac de dormit. Pentru aceste lucrări ne-am procurat așa necesară destrămand mai mulți saci. De dimineață până seara, fără să ne odihnim de loc, coseam mereu. Coliba noastră e transformată acum într'un atelier de croitorie și de cisnărie.

A! dacă am avea acum la dispoziția noastră macar magazinele de pe Fram! Pe bord, nu lipseau de cât două sau trei lucruri; aci, în realitate ne lipsește tot. Suntem reduși la singurul izvor al ingeniozității noastre.

Ca provizii, vom duce cu noi atâtea carne și slănină crudă cât vor putea să poarte cacele noastre. Materialul nostru de bucătărie e foarte primitiv; constă pur și simplu dintr'o oală pe care o punem să fiarbă deasupra unui foc alimentat cu untură de morsă. Vom transporta acest combustibil în trei cutii care până acum au conținut petrol.

Dacă aceste provizii de gură și de încălzit nu sunt tocmai ușoare, ele oferă avantajul de a putea fi înlocuite în cursul călătoriei. Fără îndoială vom întâlni destul urși, morse și focuri în regiunea prin care avem să trecem.

La 19 Maiu 1896 am părăsit coliba noastră pentru a ne îndrepta spre sud,—spre patrie! După ce traversăm arhipelagul care formează țara Frantz Iosef, voiam să ajungem la Spitzberg, unde eram sigur că vom întâlni vre-un vânător de focl norvegian care să ne repatrieze.

În primele zile ale călătoriei banchiza era foarte accidentată, și pe un astfel de teren trecerea săniilor, după ce ne pierdusem și obiceiurile foarte penibile. Mai departe, din fericire, ghiata devine plană, bate un vânt favorabil și imediat îmi vine ideea de a profita de această împrejurare ca să înaintăm repede și fără osteneală.

Ridic pe săniile pânze, cum făcusem în călătoria prin Groenlanda și, sub impulsivitatea vântului, săniile zboară ca niște săgeți.

Muncim fără încetare ca să ne facem drum, dar nu isbutim să trecem peste o greutate, dăm de altele. Într-una din zile suntem opriți de o banchiză ce ne închide drumul apei libere. Altă dată dă o furtună teribilă peste noi.

Fridtjof Nansen.

(Urmare în numărul viitor)

Escursiunea elevilor gimnaziului real

Din T.-Măgurele

— Cu amănuntele cele mai complete —

Este Sâmbătă după amiază, o zi de Maiu; toți elevii gimnaziului real din T.-Măgurele sunt veseli ca nicădată. Între ei, șoptesc: vom merge la Plevna în excursiune! Pe la ora 2 profesorii își fac intrarea în clase; elevii se uită sficioși spre ei, privirea lor însă pare a spune: d-lor profesori, vom merge în excursiune la Plevna? Aceștia însă par a nu observa privirile acelor viitori cetățeni; de o dată însă directorul dimpreună cu ceilalți d-ni profesori, anunță pe elevi: «Copii, mâine de dimineată la orele 5 a. m. să fiți cu toții aici, de unde vom pleca cu toții în excursiune în Bulgaria la Plevna».

Toți elevii privesc galeși pe profesorii lor și răspund afirmativ ca a doua zi Duminecă 24 Maiu, vor fi cu toții la ora indicată.

A doua zi încă nu se luminase bine de ziua, când pe stradele din T.-Măgurele pe ici pe colo se zăreau pălcuri, pălcuri de elevi ai gimnaziului, îmbrăcați în frumoasele uniforme de dril, haine ușoare!

Între orele 4 și jum. iată că și profesorii încep a sosi. Toți elevii sunt sosiți sus în clase, unde din ordinul d-lui director al gimnaziului, Traian Ionescu, se servi tutulor câte un corn cu lapte.

De aci apoi fură scoboriți în curte unde fură așezați pe semi-plutoane, apoi li se făcu apelul la care răspund una sută trei elevi plus zece d-ni profesori.

Notez în treacăt pe d-ni: I. Monaru, A. Georgescu, Traian Ionescu, Iosif, Marian, Kuclin, Chelcescu și Popescu de la școala primară etc.

Cu toți apoi străbătând str. Elena Cuza Vodă și Independenței ajung în grădina publică. Aci îi așteaptă o mulțime de orășeni; puțin mai în urmă sosește și muzica reg. 20 de infanterie sub comanda d-lui capelmaistru Dimitriu și subșeful Ghiță.

Între cetățenii aflați în grădină, notez pe d-nii Theodor Stoicescu, polițaiul orașului, Christ. M. Dimirache, librar, Dimitrie Bildirescu, și o mulțime de alți orășeni.

Este ora 5 și jum., muzica reg. 20 ia loc în fruntea cortegiului și în sunetul marșului național: «Deșteaptă-te române» pornesc la drum. Pe laturile cortegiului merg profesorii cari țin ordinea, scoborând apoi spre șoseaua Portului, mulțimea devenită acum și mai numeroasă însoțește cortegiul, unii pe jos alții cu trăsuri.

Cortegiul privit din malul din grădina Măgura de vis-a-vis de cazarma de infanterie avea un aspect feeric; pe ambele laturi ale șoselei plantațiunile verzi, iar prin mijlocul șoselei cortegiul serpuește în pas cadentat.

Când muzica face repaus, corul gimnaziului cântă arii naționale ceea ce convine de minune și așa ajung la port.

Într-un vas de transport pus la dispoziția excursioniștilor după intervenția d-lui căpitan de port Anton Moscu, elevii și profesorii lor precum și unii din orășeni, se făcu trecerea Dunărei.

Trecerea se făcu repede și când vasul de transport, un remorcher strein se opri la cheiul din fața Nicopoli; în urale nesfârșite scoase de populațiunea bulgară ce venise într-o întâmpinare se făcu debarcarea elevilor excursioniști.

Erați de față: primarul din Nicopoli, d. Svitofski, secretarul primăriei, cari schimbă salutul de bună sosire.

De la chei cortegiul porni spre grădina publică unde s'a servit excursioniștilor cornuri și câte un pahar cu lapte.

La ora 9 punct, excursioniștii se imbarcară pentru Plevna în 21 căruțe anume pregătite pentru ei. Ca călăuză s'a dat excursioniștilor pe d. Svitofski care l'a însoțit până la Plevna. Ca pozițiune, drumul Nicopol-Plevna e încântător, dealuri și văi acoperite de holde crescute în abundență îți amintesc pitorești pozițiuni din județul Muscel. Dacă pozițiunile erau pitorești, nu o mai grea și de nesuportată căldură era

La o depărtare de 10 kilometri până la Plevna, excursioniștii zăresc venind spre ei vre-o 4 călăreți, trimiși anume într-o a le eși în întâmpinare. Era sub prefectul plășei ocolului Plevnei, însoțit de 3 jandarmi. Pentru prima oră, parte din elevi văd acum jandarmi bulgari în uniforme lor cam bizare, după sistemul rusesc.

Apropiindu-se sub-prefectul plășei se recomandă, urând bună sosire excursioniștilor, oferindu-se a-i conduce spre Plevna. La localitatea numită Museliu Salo un sat alături cu Armud se făcu un mic popas de o jumătate oră.

Pornirăm mai înainte la drum spre Plevna, acolo unde eroica noastră armată s'a luptat cu atâta bravură pentru a-și câștiga Independența și a desrobi pe bulgari de sub domnia turcească.

La 3 kilometri depărtare de Plevna de asemenea le eși în întâmpinare primarul din Plevna d-nu Danieloff, dimpreună cu elevii celor 5 clase ai școlii de agricultură și niște alți elevi bulgari ce se aflau în excursiune din orașul Satova de pe drumul Rusciuc, împreună cu profesori și drapelul lor. Locul unde cei eșiți într-o întâmpinare s'au întâlnit fu aproape de satul Grivița. Nesfârșite urale și cântece din ambele părți românești și bulgărești resunau în aer. Primarul din Plevna felicită și urează bună sosire oaspeților români, iar d. doctor Drumeff exprimă bucuria ce orășenii din Plevna simt cu prilejul venirii elevilor în istoricul oraș Plevna la a cărui liberare nu puțin sânge a vărsat și binevoitorul popor român. D. doctor Drumeff a ținut cuvântarea în limba română.

După acestea urmează recomandățiunile profesorilor, precum și către orășenii veniți într-o întâmpinare.

De la locul întâlnirii, toți elevii aranjați astfel: elevii români, înconjurați de o parte și alți de elevi bulgari, au pornit spre oraș în cântece românești și bulgărești.

La dreapta drumului, care conduce spre șoseaua de la Nicopol la Sir-Bazar, fiind aranjată tocmai o expoziție de animale domestice și în aceea zi urmând a se ține un concurs de vite, cortegiul s'a oprit spre a se da elevilor români posibilitatea de a observa vitele aduse la concurs ca: cai, mânzi, etc. De la expoziția de vite, în aceeași regulă însoțit de urale nesfârșite, și urmați de un popor destul de numeros s'a făcut intrarea în oraș, trăgând de-a dreptul la grădina publică.

Aci s'a servit atât elevilor cât și profesorilor cina de seară. În acest interval de timp muzica reg. 4 a cântat mai multe arii plăcute, bulgărești.

Tot în timpul mesei profesorilor

s'au ținut mai multe toasturi de către directorul gimnaziului român, la care a răspuns sub-prefectul și d-l Sulianoff, profesor de pe lângă școala județeană.

S'a vorbit despre progresele realizate de ambele state vecine, progresele școlare etc.

Către seară atât elevii cât și profesorii

lelor bulgărești, au dat colegilor lor români, un desert la «Cafe Europa» iar de aci s'a vizitat biblioteca comunală și monumentul din centrul orașului. Apoi elevii români și cei bulgari dimpreună cu profesorii lor, s'au fotografiat spre amintire.

Cina de seară a elevilor și a profesorilor s'a dat ca și în precedenta

cortegiul se opri, iar d-l Traian Ionescu pronunță câte va cuvinte bine simțite asupra istoricului oraș Plevna.

O scenă picantă avu apoi loc d-lui Ionescu 'i se oferi de către un elev, din partea elevilor cl. V bulgară un prea frumos buchet de adio; Elevul în limba română, ură drum bun escursionistilor și fericită înapoere; a-

Castelul Montorgueil.—(Vezi explicația)

profesorii au fost încuartirați prin oraș.

Luni 25 Maiu, elevii escursionisti au vizitat din nou expoziția de animale, iar pe la ora 11 a. m. au pornit la școala agricolă unde li s'au servit dejunul. După dejun atât elevii români cât și cei bulgari au jucat hora și alte dansuri românești și bulgărești.

Pe la orele 2 p. m. profesorii școa-

seară în grădina și tot din partea orașenilor.

Marti 26 Maiu, după ce escursionistii au luat dejunul, li s'au oferit câte un buchet de flori spre amintire. Apoi s'au îndreptat spre grădina publică, de unde străbătând strada 28 Noembrie, luară apoi drumul spre Grivița spre capela română.

La capătul grădinei, lângă spital

cestui elev 'i se răspunde în limba bulgară de către un elev român, care zise că elevii din T. Măgurele, își vor aminti în tot-d'auna de orașul Plevna și de colegii lor din acest oraș.

De aci escursionistii au fost conduși de o parte din elevi și profesori bulgari până la o distanță de 4 kilometri departe de oraș.

Până la satul Grivița elevii au fost conduși de primarul orașului Daniloff, ajutorul său d. M. Bacivaroff și încă câțiva elevi și orășeni din Plevna. Autoritățile erau reprezentate prin d. sub-prefect St. Iconomoff; cu toții apoi s'a oprit la capela română de la Grivița.

Iată în fine sosiți prin acele locuri ce pentru fie-care român sunt sfinte, pământ muiat la 1877 cu sângele eroilor români.

Această capelă este ridicată în amintirea soldaților români, căzuți în 1877 la atacul Griviței.

Rând pe rând elevii excursioniști sunt scoborâți în mausoleul Capelei, unde sunt deja și osemintele bravelor ofițeri români. Osămintele sunt așezate în niște rafturi de scânduri în forme de piramide. În fața acelor sfinte moaște d. director Traian Ionescu, ingenunchiă dimpreună cu toți asistenții. Se făcu o mică rugăciune iar corul gimnaziului cântă «Vecinica pomenire».—

Apoi d-sa a ținut un prea frumos discurs, bine simțit amintind celor prezenți vitejia cu care soldații români s'au luptat pentru patrie și independența Bulgariei. Lacrimi se iviră în ochii asistenților, așa de mișcătoare erau cuvintele spuse.

După dînsul vorbi d. Tvetcov funcționar în administrația financiară din Plevna. În o prea frumoasă cuvântare, d-sa, după ce vorbise despre acest eveniment însemnat, ținând în mână o bucată de pământ luat de jos, se întoarce către elevi și zise: «Amintiți-vă voi iubiți copii, că fie care pas din acest pământ este înmuiat cu sângele fraților voștri; luați dar dintr'însul și păstrați-l, căci el este cel mai scump talisman, ducet-l părinților voștri, ca ei să-l sărute, mamelor voastre să-l ude cu lacrimi, iar surorile voastre să le dedice imnuri!»

Elevii excursioniști au vizitat apoi locul numit Grivița No. 2 unde a căzut eroul ofițer Valter Mărăcineanu. Și aici când d. profesor Anastase Grigorescu a explicat elevilor meritele lui Mărăcineanu și la pronunțarea numelui său, cu toții au ingenunchiat și au descoperit capul, corul cântând «Vecinica pomenire».—

Apoi reîntorcându-se la capelă, aici d. căpitan Bitze un reteran al războiului din 1877 îi invită la masă oferită de primăria Plevna. Tot din Plevna d. Ionescu a adresat M. S. Regelui Carol I următoarea telegramă:

M. S. Regelui, la București.

«Venii în excursiune istorică la Plevna, 103 elevi și corpul profesoral al gimnasiului din T.-Măgurele, nu ne putem abține d'a Vă exprima în numele lor, sentimentele noastre de înaltă recunoștință, profund respect și neîntărmuit devotament: Să trăiți Majestate! Să trăiască M. S. Regina! Să trăiască AA. LL. Principii moștenitori».

La această telegramă, directorul

gimnasiului a primit următoarea adresă scrisoare:

D-le Director,

«M. S. Regele a primit cu o deosebită plăcere telegrama ce i-ați adresat din Plevna, în numele corpului didactic și al elevilor gimnasiului din T.-Măgurele.

Foarte plăcut atins de aceste frumoase sentimente, Majestatea Sa a bine-voit a mă însărcina să vă transmit atât d-voastră, cât și corpului didactic al acelui gimnaziu vinetelor sale mulțumiri.

Primiți, vă rog, d-le director, încredințarea osebitei mele considerațiuni.

Șeful casei militare regale
General Vlădescu»

După ce-au luat în curtea capelei masă, toți excursioniștii suindu-se în căruțele ce li s'au așteptat, au urmat drumul spre Nicopol și T.-Măgurele spre casă.

Nu s'au oprit de cât foarte puțin la satul Museliu-Selo, unde au fost întâmpinați de autoritățile din Neapol în frunte cu primarul care le pregătise masa la Nicopol.

Sosiți la Nicopol, aici fură primiți de o mulțime de orășeni atât din Nicopol cât și din T.-Măgurele. Apoi li s'a servit masa și tocmai la 8 sa efectuat trecerea Dunărei înapoi la T.-Măgurele, unde au ajuns la ora 9 și jum., seara.

Tuturor le-a rămas o frumoasă amintire din această vizită a lucrurilor sfinte pentru ori și ce Român.

Părinții elevilor foști în excursiune au trimis d-lui primar de la Berna o telegramă pe elicitare, în limba franceză, pentru călduroasa primire ce s'a făcut excursioniștilor.

«Aureliade»

Castelul Montorgueil

Pe coasta estică a insulei Iersey, cea mai mare dintre insulele canalului englez, se află mândrul castel Montorgueil, — firește pe jumătate ruinat, — zidit de regele Guillaume Cuceritorul, care supuse insula Angliei. Și astăzi se vede pe poarta de piatră insigniile regale. Un secol mai târziu a aflat aici un azil regele Carol II Stuart.

Castelul, reședința vechilor seniori ai insulei Iersey se află pe o stâncă puternică și este înconjurat de trei părți de mare. În castel se află o fântână de pe timpul Romanilor. De pe vîrfurile sale se pot vedea castelele Normandiei și ale Bretagnei, precum și temelele stînci Paternoster.

Chipul omului

O credință generală a popoarelor creștine e că în cele din urmă zile ale lumii va fi o mare secetă, în căt oamenii vor muri de foame și sete. Atunci Anti-Christ va umbla prin

lume cu butoaie cu apă și va da de băut oamenilor în schimbul «chipului» lor, adică al portretelor.

Cine își va da chipul, își va da sufletul, căci acest chip va fi un fel de adevărită.

Legenda aceasta nu e creștină. Ea a existat la toate popoarele lumii vechi și există și azi la popoarele necreștine. Credința într'un raport material ce ar fi existând între o ființă vie și chipul său, este poate tot așa de veche ca și omenirea.

Un lucru caracteristic este că pe pereții peșterilor locuite de oameni primitivi, se află desemnate tot felul de animale, une-ori și flori, dar oameni nici odată.

S'au făcut cercetări în mai multe peșteri pline cu oase, cu deosebire în Boemia și Franța, unde s'au găsit, pe lângă foste rămășițe de animale, și felurite desene primitive. Desenurile sunt făcute cu vârful unei pietre.

Prinții din Africa cred că omul, a cărui umbră a căzut unde-va pe o apă, a fost mâncat de crocodili.

Popoarele semi-barbare cred că ori-ce rătăcit se face chipului, omului însuși i se face Dacă scoate ochii portretului, ochii omului viu se usucă; dacă taie gâtul portretului, omul își va frânge gâtul.

De aceea e atât de greu să faci pe un semi-barbar să se fotografieze. Toți călătorii cari au cutreerat țările locuite de semi-sălbateci, au văzut și au spus lucrul acesta.

Întrebați de ce nu voesc să li se facă chipul, semi-sălbatecii răspund că o parte din sufletul lor trece prin farmec în chip și ast-fel omul ajunge în stăpânirea aceluia care-l posedă chipul.

D. Kane povestește că, în călătoriile sale pe la Pieile-Roșii, era adese ori plictisit de indienii curioși, cari se adunau pe lângă el. Și nu putea scăpa de dănsii alt-fel, de cât scoțând o hârtie și un creion și se făcea că le desemnează chipul. Îndată ce vedeau hârtia, indienii o rupeau la fugă și curăteau locul.

Un caz analog povestește Bruch, care a călătorit pe la polul Nord. Într-o zi îl cercetă un laplandez care, după ce beu rachiu, prinsese poftă de vorbă și numai avea de gând să plece. Bruch scoase o hârtie și începu să deseneze pe ascuns.

Abia observă laplandezul aceasta și de odată o luă la fugă. Mai târziu, când Bruch se întelni cu laplandezul și îl întrebă de ce a fugit, acesta răspunde:

— Ce, mă credeați nebun ca să te las să mă af în stăpânire și să faci ce vrei cu mine?

Indienii desemnează pe pietre chipul dușmanilor lor și apoi le găuresc ochii, le străpung inima, etc., cu credința că toate acestea le sufer

dușmanii în realitate. Indigenii din insula Borneo fac chipuri de ceară, reprezentând pe dușmanii lor, apoi pun chipurile d'înaintea focului și cred că, topindu se chipul, s'a topit și dușmanul. Tot acest obicei există și în Peru, în India estică, unde indienii străpung chipurile cu ace, ca să chinuiască mai tare pe dușmanii.

Această credință a jucat un rol chiar și în centrul Europei, la popoare civilizate.

Pe timpul Caterinei de Medicis, credința aceasta era generală. Toată lumea nu făcea pe atunci de cât chipuri de ceară, reprezentând pe dușmanii. Ceea ce se crede despre chipul oamenilor, se crede și despre acela al animalelor. Tanner spune că semințiile indiene ale Americii de Nord fac chipurile animalelor pe care voesc să le vîneze și, ca să fie mai siguri de vînetoare, străpung inimile animalelor desemnate.

Această credință, în puterea tainică a desemnului, le dădea curaj, energie și siguranță în mișcările trebuincioase pentru uciderea animalului.

Este deci lucru explicat de ce nici Egiptenii vechi, nici locuitorii de la Ganges, nici oamenii din epocile primitive în Europa nu prea desemnau oameni, ci numai animale.

C.

Filipinele și Antilele

Teatrul războiului spano-american se află în Antile, la Cuba și în Filipine la Manila. Pentru ca cititorii noștri să și facă o idee asupra acestor locuri, publicăm următoarele amănunte:

Manila

Manila este capitala insulelor Filipine și se află situată pe insula Luzon la extremitatea golfului cu același nume, într-o pozițiune dintre cele mai încântătoare, avînd o populație de 200,000 locuitori. Golful Manila are o circumferință de 120 mile maritime, înconjurat de munți înalți. În el se varsă riul Pasig. Pe țărmul stîng al riului se află partea spaniolă a orașului, iar pe cel drept partea malayeză-chineză. Cartierul spaniol e o puternică fortăreață patru-unghiulară. Citadela și fortificațiile orașului datează din veacul al 16 și 17-lea. Au ziduri înalte și groase înconjurate de șanțuri adînci.

S'au m'au construit alte forturi noi după sistemul nou. Catedrala, o zidire mai estetică din veacul al 16-lea, palatul «capitanului-general», primăria, universitatea, teatrul, școala de marină, dau orașului un aspect imposant.

În oraș sunt o mulțime de mănăstiri. Cu totul altă lume este în partea cea-laltă a orașului unde se află populațiunea chineză malayeză, precum

și Europeanii care nu sunt Spanioli. Casele lor sunt construite din Bambus și frunze de palmieri și din cauza umezelei se află pe stâlpi. Ferestrele nu sunt de sticlă, ci din coji subțiri de stridii, care sunt înțepenite în cadre de zăbrele. Spațiul de sub case servește de grajd sau magazii. În jurul fiecărei case se află câte o grădină.

Mahalele întinse formate din astfel de case, sunt centrul industriei, comerțului și navigațiunii; acolo se află bursa, băncile, marile case de comerț, mărfuri, fabrici. Strada chineză prezintă o afluență mare și un viț contrast față de posomoritele străde din cartierul spaniol, dincolo de riul.

În Manila se află concentrate industria și comerțul insulelor Filipine. Aici sosesc toate vapoarele și corăbiile.

Poporațiunea Filipinelor este de 7,500,000. Ea constă din Malayezii, a căror emigrațiune a început cu totul populațiunea indigenă străveche nu mită Negritos. A mai rămas un rest de 30.000.

Malayezii sunt parte creștină parte aderenți ai profetului. Ei sunt foarte dibaci în comerț, fabricarea de arme, sculptura de fildeș și lemn și în arta navigațiunii. Au puțină aplicare spre agricultură.

Caracterul lor nu e tocmai de lăudat; ei sunt perfizi, răzbunători, cruzi și foarte sîlbatici. Afară de aceea s'a format o clasă mixtă, din Malayezii și Spanioli, așa numiți Creoli sau Mestiți.

Cuba

Cuba este cea mai mare din insulele vest-indice și ale Americii centrale. Ea se află situată între golful Mexican, calea Florida, canalul Windwards și marea Caribică. Are aproape un milion și jumătate locuitori: Spanioli, Creoli, Chinezii, Negrii și alți Europeanii. Insula aceasta este guvernată după constituția din 1885. Capitanul general, este guvernator cu putere aproape absolută. Capitala insulei este Havana.

Christof Columb a descoperit această insulă la 1492.

La început a avut numele Juan, apoi Fernando și mai la urmă Cuba. Este o insulă foarte înfloritoare. Se cultivă în mare cantitate zahăr, tutun, cafea.

De când o stăpînesc Spanioli s'au întîmplat o mulțime de revolte ale Negrilor, care au fost suprimate de Spanioli cu puterea armelor. Mai târziu se iviră conflicte între Spanioli și Creoli (Spanioli născuți în Cuba) fiindcă aceștia din urmă erau delaturați de la toate funcțiunile publice.

Revoltele dese ale creolilor și negrilor a costat foarte mulți bani pe Spania și multe vieți de oameni.

Revoltele de la 1845 încoace au fost sprijinite pe sub ascuns de guvernul Statelor-Unite, care trimetea insurgenților arme și provizii. La 1880 abia s'a desființat sclavia.

Acum Spania a intrat în luptă cu Americanii, care ajută pe insurgenți. Soarta armelor va decide asupra posesiunii acestui «mărgăritar al Antilelor».

C.

● călătorie

în pămînturile descoperite de

Cristofor Columb

CAPITOLUL VI

Coborîndu-mă în fine pe noul debarcader, construit cu ocazia serbarilor de la 1892, al cărui aspect modern contrastează cu solemnele amintiri care înconjoară istoricele coloane, făcui o schiță a monastirei. Apoi prin larga și moderna cale avînd pe margini palmieri și flori, ajunsei la cărarea care de la rîu conduce la monăstire, bucurîndu-mă mult că străbat același drum pe care a călcat și Columb.

Din cele fabricate înainte de secolul XV, numai rămîn de cât zidurile de susținere ale presbiteriului, de pe care se înalță cupola octogonală a bisericei; cum a rămas și poarta ei îndreptată spre miazăzi și restaurată de curînd.

Restul monastirei e în mare parte opera secolului al XV, cu adaose care datează din secolul la XVIII; reparațiunile și restaurările interne au fost executate cu ocazia centenarului al patrulea.

Fațada monastirei îndreptată spre răsărit, măsoară aproape 40 de metri și pe ea se află intrarea formată de o mică poartă în stilul obișnuit arab-spaniol din secolul al XV-lea.

Cu o emoțiune adîncă mă îndreptai spre acea poartă și pătrunsei în vestibulul care dă în monăstire.

În jurul vestibulului se află o bancă de piatră.

Un respect religios nu mi-a permis să stau acolo unde poate Columb, într'un moment de oboseală, zdrobit de lunga călătorie, se așezase jos așteptînd ca călugărul portar să vie să'î deschidă; simții o vie satisfacție atingînd cu mâinele mele acea poartă de care poate Columb se reze-mase; observaii fie-care colț aproape timid de a mă regăsi în acel loc sacru, plăcîndu-mi marea tăcere care domnea acolo și încîntat de a mă găsi singur.

Bătuî respectuos în poartă și așteptai să mi se deschidă, aproape mulțumit de lunga așteptare.

Copilării; se va spune!

Dar acestea erau sentimentele pe

care le simțeam atunci în inima mea și pe când eram coprin de venerație pentru un trecut glorios, aveam în acel moment aproape un simțiment de mândrie, știindu-mă concețatean al lui Columb și marinar.

Intrând în monăstire, mă grăbii să vizitez biserica, și ea de obicnuitul stil, foarte simplă și de mică dimensiune, măsurând 22 de metri de cea mai mare lungime și aproape 8 de lărgime.

Ca toate bisericile vechi primește lumina de la o cupolă care acoperă presbiteriul.

La dreapta altarului celui mare se află o inscripție amintind vizita făcută la 2 Mai 1882 de regele Alfonso XII, împreună cu Infanta dona Isabela; în capela din față la poarta de intrare pietre diferite amintesc comemorările și serbările care au avut loc la Rabida la epoca centenarului al IV-lea de la descoperirea Americii.

Pentru meritul artistic cea mai bună e cea a *Comercio y la Industria de Huelva* oferită a *los heroes del descubrimiento de America*. Ea e de bronz și ornată la colțuri cu basoreliefură figurând pe Rabida, o caravelă și diferite instrumente nautice vechi.

Trecuți apoi în sala zisă *huespederia*, ornată cu cinci frumoase plante de banan, care fiind adăpostite de vânt, cresc cu mare putere.

Vizitai în urmă anticul *cormedor* sau refectoriul călugărilor, unde președintele *Canovas* a prezidat congresul americanistilor, după cum mi-a spus în mod grav și cu o oarecare satisfacție călăuzea mea.

Mă urcai apoi în catul superior, fui în sala *Capitular* numită și *el cuarto de fray Antonio de Marchena*, ornată cu tablouri foarte proaste reprezentând principalele evenimente din viața lui Columb.

Tavanul acestei celule de lemn susținut de grinzi, care cu toate că aparține construcției originare, e destul de bine conservată, după cum sunt și ferestrele și ușa cu ornamente simple și bizare, indicând bine influența artiștilor mauri.

Tradițiunea, dar numai tradițiunea spune că aceasta a fost celula unde a locuit Columb; lucru care însă e foarte puțin probabil.

Pe registrul care primește în această sală scăliturile vizitatorilor, semnai și eu adăugând vorbele: *capitan al yachtlului italian «Corsaro»*, aceasta ca să arăt că voiajul pe care acest yacht trebuia să-l facă se iniția din aceste locuri.

Alături de această sală, se află o lojă, sau *mirador*, de pe ale cărei mari și arcuite ferestre, ochiul poate zări în libertate puntea Umbria, Rio Tinto, Odiel, insula Saltes și oceanul nemărginit.

De sigur această parte a monăstirei, unde sunt celulele călugărilor, cu toate că e restaurată, e cea mai interesantă pentru amintirile istorice; căci pe înălțimea acelei loje Columb probabil va fi stat ore întregi gânditor în fața celui imens tablou care se afla dinaintea ochilor lui; oceanul, cu legendele lui înspăimântătoare, cu misterieasele lui spaime, i se pune în cale la descoperirea pe care el o visa.

De acolo sus admirând soarele în maestoasele lui apusuri, Columb îl va fi întrebat în zadar la ce alte pământuri și lume va ajunge el...

În splendidele și seninele nopți din Andaluzia, acea sală va fi răsunat de discuțiile, de științificele controverse, susținute de genovez cu călugărul Juan Perez, cu astrologul Antonio de Marchena și cu fizicianul Garcio Hernandez, medicul din Palas, spre a-l convinge și a-l atrage în cauza lui... Câtă poezie de amintiri!

După ce mi-am satisfăcut una din cele mai înfocate dorințe ale sufletului meu, cu pelerinagiul la Rabida, mă gândii la *Corsaro* al meu, mă gândii la călătoria pe care vroiam să o întreprind chiar pe urmele caravelor și cu mare părere de rău părăsi istorica monăstire.

Sosind la vechea cruce care so înalță lângă Palas, în fața căreia imaginația mea atârâtă îmi reprezintă pe Columb în genunchiat lângă micul Diego, privirea mea fu atrasă de o potcoavă de cal, părăsită pe drum.

La acea vedere se deșteptă în mine acel simțiment de un misticism superstițios care somnolează în orice inimă de marinar și pe furiș luai acea potcoavă, convins că am cu mine talismanul destinat să scape pe *Corsaro* de pericolele lungii călătorii!

Parcă ved pe cititor surizând la această mărturisire a mea, totuși aceea potcoavă am ținut-o mereu la mine și o țin și azi ca pe un lucru scump.

Corsaro plecat din Cartagina la 11, a ajuns la Cadix, în după amiaza zilei de 16 și eu l'am ajuns în ziua de 20 Iunie.

Știrea că un genovez, era aproape ca să plece spre a a străbate drumul parcurs în prima descoperire făcută de Columb, era acum de domeniul public!

Nedorind să deviu punctul de miră al cetățenilor din vechia *Gadés*, grăbii plecarea; cumpărai proviziuni și la 4 ore după amiază în ziua de 22 Iunie, luându-mi adio de la *Lumea-Vechie* mă îndreptai spre cea Nouă.

Abia fui afară din rază și cerul se înoră și marea deveni onduloasă.

(Va urma)

Varietăți

Un nou pol magnetic? — Președintele societății geografice din Rusia, locotenentul general Tillo, a primit de la profesorul Levit din Moscova știrea că acesta a descoperit în luna trecută în satul Kotschetowka un loc în care înclinațiunea acului magnetic formează tocmai 90 grade. Ziarele rusești trag de aci concluziunea că în satul acesta se află un nou pol nordic magnetic. Spre nord și spre sud de acest pol nordic se schimbă înclinațiunea acului magnetic atât de repede, așa în cât deosebirea fiecărei 10 șasche (la un loc 21 metri) face mai mult ca un grad. Direcțiunea acului la pol depinde numai de învîrtirea firului.

—x—

Arbore electric. — În pădurile seculare din India se află un arbore care are niște proprietăți inexplicabile și ciudate. Frunzele acestui arbore sunt în gradul cel mai mare electrice, așa în cât mâna care le atinge simte îndată o puternică sguindure electrică. Acest arbore minunat are un puternic efect și asupra acului magnetic, căci îl face să devieze la o distanță de 20 metri. Arborelui i s'a dat numele *Philotacea electrică*. Tensiunea puterii electrice se schimbă de mai multe ori pe zi. Mai puternică este la amiază, pe când la miezul nopții dispare aproape cu totul. Și în timp de ploaie își pierde arborele electricitatea, așa în cât se poate apropia un ac magnetic, fără ca acesta să devieze câtuși de puțin. Animalele pare că cunosc puterea magnetică a arborelui, de oarece nici o dată nu s'au văzut pe ramurile sale paseri sau insecte.

—x—

O nouă expediție la Kilimandscharo. — Doi germani, un doctor și un pictor, vor întreprinde în anul acesta o expediție la Kilimandscharo, cel mai mare vulcan din Africa. Problemele principale ale acestei expediții care va porni în luna aceasta din Lipsca sunt: Mai întâi se va cerceta cu deamănuntul partea nordică a muntelui. Mai departe se va rezolva chestiunea dacă Kilimandscharo a fost mai înainte înghețat. În timpul mai nou s'a descoperit în regiunile tropicale urme de vechi ghetari, așa în tropicele Americii nordice, precum și la vulcanii din Africa Ruwenzori și Kenia. Dacă se vor afla urme de gheturi atunci se poate deduce că acolo a fost o climă rece. Durata expediției va fi de o jumătate an.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:

Lei 4.50 pe an în toată țara

» 2.50 « 1/2 « « «

Abonații pe un an primesc și un roman de 1 volum.

Redacția și Administrația:

No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

apare o dată pe săptămână

— MARȚA —

Anunț

Aducem la cunoștința cititorilor noștri că *Ziarul Călătoriilor* primește spre publicare în coloanele sale descrierea localităților mai însemnate, a băilor, etc., din țară, precum și descrierea excursiunilor făcute de societăți, de turiști etc.

Sfârșitul unei rase indiene

Unele rase sunt condamnate să dispară la contactul cu europenii, din cauză că nu pot să-și asimileze civilizația noastră, care-i constrânge din toate părțile. În Australia, cei din urmă băstinași, au dus o existență nesigură, zecimați de gloanțele colonilor și de foame. În Statele-Unite, triburile indiene se topesc ca zăpada la soare, grăbindu-și singure disparițiunea prin resvrătiri tot atât de nesocotite, pe cât de neputincioase.

Era un timp când națiunea Siu număra foarte mulți rezboinici și suverani din Vest se tratau de la egal la egal cu guvernul din Washington. O jumătate de veac a fost destul pentru a se ruina pe deplin și în curând se vor număra cu sutele reprezentanții acestei numeroase și puternice națiuni.

Răscoala din 1890 a fost cea din urmă și cea mai supremă efortare a unei lungi agonii și singura voce care se auzi atunci pentru a pleda cauza lor și a le revindeca drepturile nesocotite, a fost a unei femei americane dna C. Waldon, care s'a dus lângă *Sitting Bull* «Taurul Asiei», cel din urmă șef al Siuzilor. Dînsa a căutat să-l reîntoarcă de la o luptă inutilă.

Vreme de mai multe luni, cu toate primejdiile ce îndura, ea a trăit în mijlocul Siuzilor și scrisoarea ei, făcută cu câte va zile mai înainte de evenimentele care au adus moartea bătrânului rezboinic, atestă energia silințelor sale. «În ultima întrevvedere ce am avut cu *Sitting Bull*, zicea dînsa, l'am silit din toate puterile ca să-și liniștească poporul. El a ridicat din umeri și mi-a răspuns: — «Ce pot să fac? Agenții americani ne tratează prea rău. Eu sunt bătrân acum, desgustat de tot ce văd; ori ce s'ar întâmpla, prefer să mor». Pe urmă ea adăogă: «Siuzii sunt disperati; nu li se plătesc pământurile, nu li se dau emiclicurile convenite, nu s'a ținut încă făgăduiala făcută în 1875, d'a li se da o indemnitate pentru 7,000 cai ce li s'a rechiziionat». Ea insista, mai cu seamă, asupra acestui fapt că Indianii cu cari s'au redus mai mult relațiunile, erau

Ancapapa, propriul trib al șefului Siuzilor și că agenții americani voiau, lucrând ast fel, să se răzbune pe *Sitting Bull* și să-l infurieze la extrem.

El era resemnat. Împreună cu forțele, simțea că-i scad și puterile. Astfel, la apropierea marelor evenimente, niște friguri religioase domneau în întreg poporul său. Pe urmă ideile noi se infiltrară. La 13 Noembrie 1890, vaporul «Bengenland» aducea la Filadelfia 39 de Siuzi, din tribul Ogattata, venind din Europa, unde trecuseră două ani. Tot Parisul a putut să-i vadă atunci la reprezentațiile date, în timpul expoziției, de către Buffalo-Bill.

Pregătirile de luptă erau acum gata. Siuzii, armați cu carabine Winchester și cu revolve, ridicară corturile lor și se preparară de plecare. La vederea Siuzilor, vrăjmașii lor de moarte, cari nu erau de cât Siuzi intrați în armata americană, rezboinicii lui *Sitting-Bull* se grupară în jurul șefului lor și fără a aștepta ordinul lor, începură focul. Scuții, cari formați avant garda, căzură morți. Cei-l'alți ripostară. Artileria deschise apoi focul asupra Siuzilor. *Sitting Bull* fu făcut prizonier. Siuzii luară ofensiva pentru a-și scăpa șeful pe care gloanțele îl trântiră la pământ. Un glonț îi sfărîmă umărul, un altul îi străpunse inima. Alături cu el căzu fiul său Black-Bird și cei mai buni soldați ai săi.

Moartea lui *Sitting Bull* puse capăt luptei. Generalul american Forsyth dădu ordin să se desarmeze Siuzii. Înconjurați de trupe, dominați de focul artileriei pusă în linie pe înălțimi, Siuzii se formară în cerc, depunând carabinele la picioarele lor. Dar, când rindurile soldaților se deschiseră, văzură din nou apărând Scuții, cari veneau să le ia armele. Un murmur prelungit se auzi atunci. Ura în potrivea acelor pe cari îi condirați de trădătorii ai rasei lor și ucigași ai șefului lor, se redeșteptă.

Intr-o pornire neînfrănată de mânie, ei puseră mâna pe carabine. Cei dintâi scuți fură omorîți. Generalul Forsyth dădu ordin mitraliezilor să deschidă focul. Timp de un ceas Indianii luptară cu desperare, dar fură omorîți până la cel din urmă, bărbat și femeie. Numai 6 copii au scăpat din această luptă, care n'a costat pe armata regulată de cât 75 de oameni.

Și ast-fel a dispărut această rezboinică rasă indiană.

C. de Varigny.

Un concert în Serail

Este lucru știut, că nici un strein nu poate călca în Serailul Sultanului; unul dintre cei d'întăi, pentru

care s'a ocolit această măsură, a fost vestitul pianist vienez Leopold de Meyer, care la 1844 avea să dea un concert în fața Sultanului Abdul-Medschid, căruia îi plăcea foarte mult muzica.

Pianistul descrie în modul următor acest eveniment:

«Aveam deosebita onoare să dau un concert în fața Sultanului — dar aceasta nu era tocmai lucru ușor — cel puțin mie mi-a fost foarte greu. La orele 8 dimineața m'au chemat la palat, de și aveam să concertez abia la orele 3 după amiază; am trebuit să mă prezint în mare uniformă pe care am trebuit să o inventez extra și să mi-o comand la un croitor. Am trebuit să stau șapte ore într-o frumoasă galerie, fără ca să mi se dea voie să șez, pe când din timp în timp, venea câte cineva ca să-mi anunțe ce se petrece la M. S. Sultanul.

«M. S. Sultanul s'a sculat! — la cuvintele acestea trebuia să fac un compliment până la pământ; mai târziu mi se anunță: «M. S. Sultanul se duce la baie!» — iarăși un compliment adânc. «M. S. se îmbracă!», alte complimente. «M. S. ia cafeaua!» iar complimente adânci.

În fine mi se aduse pianul meu, dar îi luară picioarele, din cauză să nu se strice dușumeaua de mozaic a galeriei. Pianul se află pe spinarea a cinci sclavi, cari găfăiau sub sarcina asta. Am spus, că mi este imposibil să cânt ast-fel, și după multă greutate i s'a pus picioarele și apoi apără Sultanul. După fel de fel de salutări mi s'a ordonat să cânt — am cerut un semn, dar Doamne ferește, nu este permis să stai pe scaun în fața augustei persoane a Sultanului. Am spus că nu pot cânta stând în picioare și în fine Sultanul se îndură să-mi permită a sta pe scaun. Am început să cânt și el ascultă cu atențiune, se mira și mă lăuda, căci el este un elev a lui Donizetti, care era atunci în Constantinopol, director de muzică. Când am eșit din Serail, îmi părea bine că am scăpat de un așa chin.»

EPISOADE DIN CĂLĂTORIA MEA

LA

POLUL NORD

PARTEA DOUA

În sfârșit la 12 Iunie, după trei luni de luptă teribilă, ajungem la apa liberă de la extremitatea de sud a țerei Frantz-Iosif. Acum, reîntorcerea ne e asigurată; în comparație cu lupta teribilă pe care a trebuit s'o ducem pîn'acum, călătoria până la Spitzberg avea să fie o jucărie.

Ne credeam scăpați; dar tocmai în acest moment se produse un incident care era cât p'aci să ne pricinuiască pierzania. Iată descrierea acestui incident:

După ce ne legasem caicele la marginea banchizei, ne urcarăm pe o colină de gheață ca să observăm împrejurimile și să ne facem recunoașterea drumului.

Pe când eu examinam orizontul, de odată Iohansen strigă: «Caicele plutesc pe apă în jos!» Alergăm cât putem spre țerm. Caicele erau deja la o oarecare depărtare și pluteau cu repeziciune. Legăturile se rupseră.

Cât ai clipi din ochi, mă desbrac de vestmintele cele mai incomode, ca să pot înota mai ușor. Nu cutez să mă desbrac de tot, temându-mă de cărcei. Și,—sar în apă.

Vântul sufla și împingea caicele la larg în mare. Apa era rece ca gheața; vestmintele îmi împedau mișcările și caicele se depărtau mereu. În loc să câștig teren, pierdeam din ce în ce...

Dar cu caicele dispărea orîce speranță de scăpare pentru noi, și tot ce posedam. Or că mă înecam, or că mă întorceam la țerm fără caice, rezultatul pentru noi era același...

Deci, îmi adunai toate puterile și făcui o efortare teribilă. Scăparea era posibilă numai cu acest preț... Când mă simții obosit, înotai pe spate. În această poziție văzuți pe Iohansen care se plimba pe gheață ca și coprin de friguri. Sermanul prieten! nu'și găsește locul; ceea ce îl exasperează mai mult, e starea de neputință la care se vede redus... N'avea nici o speranță să mă vadă reușind, dar dacă s'ar fi aruncat și el în apă, aceasta nu putea să ne ajute nimic. Mai târziu mi a povestit că această așteptare a fost momentul cel mai penibil al vieții sale.

Când m'am întors în apă, văzui că eram mai aproape de caice. Această împrejurare îmi redete cu rajul și îmi reînviă eforturile. Din nenorocire, picioarele-mi începeau să amortească și aproape nu le mai simțeam; în curând nu le voi mai putea mișca...

Acum distanța nu mai e așa mare, dacă vom mai putea rezista câte-va momente, vom fi scăpați! Înainte dar!... Dați din mână cu ultima efortare... încă câți-va metri și vom ajunge.

În sfârșit pun mâna pe o patină pusă de-a curmezișul îndărătul caicelor... Suntem scăpați! Incerc să mă urc pe bord, dar corpul meu, înțepenit de frig, refuză orîce serviciu. Un moment credeam că sosisem prea târziu, că eram la țintă dar nu puteam să triumf în ultimul moment...

După un moment de groază teribilă, reușii să trec un picior peste

sania pusă de-a curmezișul și cu ajutorul acestui punct de sprijin isbutii să mă urc sus. Imediat apucaî lopata, dar corpul meu era atât de amortit în cât nu mă mai puteam mișca aproape de loc.

Dacă cele două caice n'ar fi fost legate unul de altul, aș fi putut să manevrez mai ușor. Dar așa era imposibil! În starea în care mă aflam, înainte de a fi isbutit, mi-era frică să nu cad țapăn de frig.

Dar singurul mijloc de a mă încălzi era tot să caut să vislez. Corpul întreg îmi era insensibil. Când adia vântul, aveam senzația că îmi trecea prin piele, dinții îmi clănțaneau, eram străbătut de frig. Totuși puteam să mișc încă lopețile.

Zării aproape de tot două paseri, un vânat foarte ispititor. Luaî pușca și cu o singură descărcătură de alică le ucisei pe amândouă.

În sfârșit ajunsei la țerm și peste câte-va minute locul de popas fu instalat. Eram istovit; cu mare greutate, susținut de Iohansen, pot să mă tirasc și să mă țin în picioare. Clănțanind din dinți, nu pot nici să mă desbrac; Iohansen mă desbracă, îmi dădu toate vestmintele uscate pe care le aveam de rezervă, mă culcă în sac și mă acopere cu pânzele și cu tot ce găsește, ca să mă apere de vânt.

Eu tremur mereu, dar în curând încep să mă încălesc. Numai picioarele, pe care le avusesem goale în apă, îmi rămăseseră încă mult timp reci și nesimțitoare ca niște sloiuri.

Pe când Iohansen ridică cortul și frige paserile impuscate de mine, eu adorm. Când mă trezesc, mâncarea e gata. O supă bună, caldă și friptura șterseră în curând ultimele urme ale acestei aventuri teribile.

Aceasta a fost ultima încercare. Desnodământul se apropia.

CAP. VIII

*Lătrat de câini.—Urme.—Un om.—
Expediția Jackson.—Elmwood.—
Întoarcerea în țară*

16 Iunie 1896.—Un vânt ușor aduce de pe uscatul învecinat sgomotul piuitului de paseri. Ascult acest sgomot de viață... De odată mi se pare că aud lătrături. Tresar, ascult... apoi nu mai aud nimic... nimic de cât țipetele pasărilor. Poate m'am înșelat? Dar nu... Aud alte lătrături... Nu mai e nici o îndoială permisă. Îmi aduc aminte atunci că am auzit ieri două detunături ce păreau a fi de pușcă, dar pe care, pentru moment, le luasem drept o contracțiune a gheței.

Strig numai de cât lui Iohansen că am auzit câini dinspre uscat.

— Câini? repetă el mașinalicește, zăpăcit încă de somn.

În toată graba, tovarășul meu se scoală și se duce să asculte. Dar cu nici un preț nu vrea să creadă. A auzit el un sgomot ce semăna a lătrat, dar și mai mare era sgomotul făcut de paseri. În cele din urmă, părerea lui fu că eram victima unei iluzii.

Înghițind în grabă dejunul, ne pierdurăm în conjecturi cu privire la posibilitatea prezenței unei expediții în aceste părți. Să fie englezi satii compatrioți? Probabil că era misiunea engleză care, când plecam noi, se pregătea să exploreze țara Frantz Joseph?...

După ce terminarăm cu masa, eu plecai să fac o recunoaștere, lăsând pe Iohansen să păzească caicele.

De odată descoper pe zăpadă niște urme. Sunt prea mari să fie urme de vulpe. Prin urmare trebuie să fi fost p'aci niște câini,—la câte va sute de pași de locul nostru de popas. Cum de n'au lătrat? Cum de nu i-am văzut?...

Capul mi e plin de gânduri ciudate și rind pe rind trec de la îndoială la siguranță. Munca noastră excesivă, suferințele, lipsurile de atâta timp vor lua un sfârșit? Mi se pare de necrezut. Și cu toate astea idiciile sunt așa. Aud un lătrat mai destinat și din toate părțile ved urme care nu pot să provina de cât de la un câine. Apoi iar nimic alt-ceva de cât sgomotul lunei într'aripate. Imediat mă coprinde iar îndoiala. Poate e numai un vis? Dar nu! urmele sunt aci, pe zăpadă, le ved, le pot pipai.

Ajung în sfârșit la țerm și de odată mi se pare că aud un sunet de voce,—prima voce străină de trei ani încoace... Inima îmi bate să'mi spargă pieptul. Mă urc pe o colină de gheață și strig din toate puterile.

O voce îmi răspunde... În mijlocul ghiețurilor albe, zăresc o formă neagră. E un câine, apoi o altă umbră. Un om! un om!...

Mergem unul spre altul. Eu îmi ridic și agit pălăria, el face același mișcare. Îl aud vorbind cânelui. E englez. Înainte și mi se pare că recunosc pe d. Jackson, pe care l-am văzut odată înaintea plecării mele.

Salut și ne strângem mâinile cu un cordial:

— *How do you do?*

— Sunt prea fericit că te ved, îmi zise Jackson.

— Mulțumesc, eu nu mai puțin.

— Ești cu un vapor aci?

— Nu, vaporul meu nu e aci.

— Câți sunteți?

— Mai am un tovarăș, colo pe gheață.

Vorbind, ne îndreptasem spre țerm. De o dată Jackson se oprește, se uită drept în fața mea și exclamă:

— Dar... nu ești d-ta Nansen?

— Ba da.

— Pe Joe! cât sunt de fericit că te-am întâlnit!

Și îmi strânse încă o dată mâna cu însuflețire, zimbându-mi afectuos.

— De unde vii aci? mă întreba.

— Am părăsit vaporul Fram pe la 84° latitudine de nord, după un drum de două ani; am înaintat apoi spre nord, până la 86°14'. De acolo ne am întors și am ajuns la Țara Frantz Iosef, unde am iernat; acum suntem pe drumul spre Spitzberg.

— Sunt fericit că a'ți avut succes. A'ți făcut o superbă călătorie și sunt încântat că sunt cel d'întîi care pot să vă felicit.

În același timp, Jackson îmi luă iar mâinele și mi le strânse cu căldură. Nu puteam să fiu primit mai cu căldură. În căldura acestei strîngerii de mână simt mai mult de cât o simplă formă de politețe.

Imediat, cu cea mai perfectă afabilitate, interlocutorul meu îmi oferă ospitalitatea în situațiunea lui și mi anunță că, dintr'o zi într'alta, așteaptă sosirea vasului care trebuia să aducă noul provizii pentru expediția lui.

Îndată ce-mi veni rîndul să vorbesc întreba pe Jackson ce știa despre al mei. Când părăsise el Europa cu două ani înainte, nevastă-mea și fiică-mea erau în deplină sănătate.

Întreba apoi despre Norvegia și despre situația politică. Despre astea nu știa nimic. De aci trăsese concluzia că, în această privință, totul mergea bine.

Jackson îmi propuse imediat să merg să aducem pe Iohansen.

— Pe această ghiață accidentată va fi prea greu să tirăm trei inși caicele. Dacă ai destui oameni disponibili, îi răspunsei, ar fi mai bine să'i însărcinez cu această operație. Până atunci, pentru a da de veste lui Iohansen, vom trage amîndouă câte două focuri de pușcă.

Curând după aceia întîlnirăm și alți mai mulți membri ai expediției. După ce făcurăm cunoștință, urmară și alte felicitări. După ce sosi tot personalul misiunii, Jackson le făcu cunoscut că ajunsesem până la 86°14'. Această veste fu salutată cu trei puternice ura!

Imediat mai mulți oameni plecară să întîmpine pe Iohansen, pe când eu mă îndreptai spre stațiunea engleză stabilită lângă cap Flora.

Vorbind, ajunserăm la Elmwood, locuința misiunii, o casă rusească, foarte joasă, toată de lemn, ridicată la poalele unui munte, la o înălțime de 16 metri deasupra mării. Împrejur sunt instalate un grajd pentru marii magazi.

Intrarăm în acest cuib cald, pierdut în mijlocul acestei singurătăți reci. Tavanul și zidurile sunt acoperite cu postav verde. Fotografii și fotograurii sunt atârinate pretutindeni. Prin colțuri sunt etajere pline cu cărți și instrumente. Haine și in-

călțăminte sunt atârinate ca să se usuce. În mijlocul acestei camere confortabile arde un cămin ospitalier.

O ciudată stare de spirit mă cuprinde așezându-mă în mijlocul tuturor acestor lucruri streine pentru noi. De odată, toate temerile de răspundere ce mă apăsau de trei ani, dispărură. Acum sunt într'un port sigur...

Penibilele așteptări ale acestui an de luptă se șterg în fața soarelui strălucitor al aurorei... Mi-am împlinit datoria. De-acum nu mai am de cât să mă odihnesc și să aștept...

Jackson îmi dă o casetă pecetluită, ce conține scrisori din Norvegia. Deschizînd o, mâinele mi tremură și inima mi bate cu putere. Dar toate îmi aduc numai vesti bune. După aceasta mă cuprinde un sentiment blând de liniște.

Vine vremea mesei. Pâine, unt, lapte, zahăr, cafea, — tot lucruri al căror gust nu l'am mai simțit de un an. Dar supremul confort al vieții civilizate nu l'cunoaștem de cât atunci când putem să ne lepădăm zdrențele și să facem în sfîrșit o baie.

Pătura de murdărie care ne umple e atât de groasă încît ne trebuie mai multe spălări până ce ne curățăm. După ce luăm îmbrăcăminte curată și moale și ne tăiam barba și părul scâlciat, ne transformăm din sîlbateci în europeni.

În curând sosise și Iohansen, escortat de membrii expediției. Când Englezii întîlniseră pe amicul meu, îl salutaseră cu un întreit ura! — apoi se înhamaseră la sînii, nevoind să l'lase pe el să tragă cu nici un preț.

«Mergeam pe lângă ei ca un turist, — îmi povesti el mai târziu. Am călătorit în fel de fel de chipuri, dar de sigur acesta e chipul cel mai plăcut».

Iohansen e primit așa de cordial ca și mine, și suferă aceiași transformare. Nu ne mai recunoaștem, civilizați cum suntem acum! Troglo-diții, negri de murdărie, au făcut loc unor eleganți europeni ce fumează țigări bune și stau tolăniți în fotolii confortabile.

Din zi în zi mă îngraș. De când am plecat de pe «Fram», în 15 luni, eu am câștigat 10½ kgr. greutate, iar Iohansen mai bine de 6. Acest strălucit rezultat îl datorim nutri-mentului nostru exclusiv din grăsimi și carne de urs.

După ce, așteptînd bastimentul cu provizii pentru expediția Jackson, ne gândirăm în mai multe rînduri să plecăm totuși spre Spitzberg amîndouă cu Iohansen, — în sfîrșit la 26 Iulie sosi mult așteptatul bastiment.

La 7 August plecarăm, părăsind cu cordialitate expediția Jackson, care mai avea să petreacă o iarnă în Țara Frantz-Iosef.

La 13 August, după 3 ani de călătorie, debarcarăm în micul port norvegian «Vardø».

«Fram» nu sosise încă.

La această veste ne coprinse o mare temere.

Nu că ne temeam de vr'o catastrofă, — aveam toată încrederea în soliditatea vaporului, în destoinicia căpitanului Sverdrup și în bravura tovarășilor noștri.

Chiar dacă Fram ar fi fost sfărîmat de ghețuri, echipagiul putea să scape; dar cîtă grijă și cîte temeri pentru acei bravi tovarăși!

De aceea, mare ne fu bucuria când, la 26 August, primirăm telegrama anunțînd sosirea fericită a vaporului la Skervio, un mic port al Norvegiei septentrionale.

A doua zi, expediția polară norvegiană se găsea reunită. Vaporul părăsit de Nansen și Iohansen își continuase drumul.

Vom urma acum cu povestirea peripețiilor prin cari a trecut vaporul «Fram» de la părăsirea lui de către Nansen și Iohansen și până la reunirea întregii expediții.

Fridtjof Nansen.

(Urmare în numărul viitor)

Un gentilom perfect

Expresul Liverpool-Londra era gata de plecare.

Mă bucuram deja că o să fiu singur în compartimentul în care intrasem, când de odată un domn, abia răsufînd, se repezi în vagon.

Era și vremea; un șuerat asurzitor răsuna; trenul se mișca.

Nu știu dacă sunteți ca mine, dar în călătorie, noaptea mai ales, nu mi place să fiu numai între patru ochi. Ertăți-mă, d'nelor, că nu vorbesc de sexul d-voastră.

Așa dar soarta mea era hotărîtă. Aveam tovarăș de drum, vr'un om plicticos, de sigur, care meretă are să se plîngă de căldură sau de frig, care într'una o să ridice sau o să lase geamul și care odată adormit, o să sforăie ca o flașnetă odorogită.

Și cel puțin dacă aș fi putut să mă dau jos, să schimb locul.

Val! două ceasuri trebuiau să treacă până să se dea de o stație.

Trebuia dar să mă supui soartei și cel mai bun lucru era să mă încerc să dorm și să cer somnului vise în care să n'am de cât vedenii plăcute și în cari gândul meu o să plutească liber, fericit, deslipit de realitate.

Din nenorocire chemam în zadar somnul; nu voia să vie.

Atunci, neavînd ce să fac alt-ceva

mai bun, început să mă uit la monstrul acela, pentru că nu putea fi de cât un monstru.

Se așezase chiar în fața mea și persoana lui dispărea mai toată sub un șal cenușiu.

Era un om ca de vr'o 50 de ani, bine conservat, cu chipul demn, zău așa. Fața lui era de o seninătate perfectă. Privirea lui era blondă. Se

țind din buzunar un port-țigaret încărcat cu țigări și cu cea mai mare politețe mă întrebă :

— Te supără fumul, d-le ?

— Nicl de cum ! zisei salutând.

— Atunci dă-mi voie să-ți ofer o țigară care pot să te asigur că e din cele mai bune.

Cum să refuz o ofertă așa de grațioasă.

dra noastră posacă și noroioasă.

Și începu să istorisească voiajurile sale. Văzuse mult și ținea minte multe.

Povestea foarte bine, și povestitor strălucit, își presărea istorisirile cu anecdote plăcute și păreri originale.

Incetul cu incetul, începu să mă intereseze, și drumul de străbătut în noaptea lungă mi se păru mai

VIA DOLOROSA.—Poarta Bab-Hita Harem (Ierusalem).—(Vezi explicația în pag. 486)

vedea de îndată că are conștiința împăcată și din toată ființa lui se răspândea un nu știu ce parfum de demnitate și de completă respectabilitate.

Era tipul adevăratului gentilom.

— Zău,—îmi zisei,—puteam să nimeresc mai rău. Dacă nu m'o jena prea mult, toate o să meargă bine.

Și apoi mă încercai să dorm.

De odată văzu pe omul meu sco-

Ghița se topise.

După accentul meu, gentilomul recunoscu că sunt străin.

— Ești francez, nu e așa ?

— Da, d-le.

— Frumoasă e țara d-voastră. Mă duc în fie-care an de petrec o parte din vacanța mea ; și să mă odihnesc puțin... Parisul ! ah ! Parisul mai cu seamă, mă atrage foarte mult, un oraș nespus de vesel pe lângă Lon-

puțin lung și mai puțin monoton.

Un lucru mă izbea mai ales : era prea simțitor și prea indulgent.

Ajunsesem să facem filosofie.

— Triste vremuri mai trăim... Ah ! omenirea nu se mai îmbunătățește. Vițiul triumfă, vai ! Dar împrejurările, relele condițiunii sociale, nu contribuie și ele la căderea ființelor slabe ?

Îmi vorbi atunci de o societate i-

deală din care Rēul va fi gonit și în care Virtutea, — în sfârșit! — va domni ca suverană.

— Până atunci, sfârși suspinând, trebuie să ne resemnăm și să suferim viața cum e. Fie care trebuie să-și tacă datoria și să muncească neîntrerupt.

— Ai de lucru mult?

— Mai mult de cât crezi. Fac tot ce pot ca să mulțumesc pe clienții mei, murmură el cu o voce cam ironică. Dar odată treaba sfârșită, se grăbi să adauge, mă duc să respir aerul curat la o vilă pe care o am în împrejurimile Londrei. Dacă treci vr'odată pe la Clapham, sper că o să-mi faci o mare plăcere dacă vei veni să mă vezi.

Și-mi dăte cartă de vizită.

Hotărât, făcusem rău că mă plănsesem de soarta de care mă înzestraseră cu societatea unui așa om așa de plăcut, mai ales într-o țară în care locuitorii trec drept cei mai posacii din lume.

Ceasurile treceau repede și vedeam clipa în care o să-mi pară rău că o să mă despart de acest gentilom adevărat.

Sosisem la o mică distanță de Londra; la ultima stație, se urcă un călător.

Atunci, tovarășul meu își luă rămas bun de la mine și mă pofti iarăși la dânsul.

— La revedere, zise el, scuturându-mi mâna cu putere. Și mai ales vestește-mă cu o zi mai înainte că nu sunt în tot-d'auna liber.

Trenul începu să alerge spre stația Victoria.

După puțină ezitare, noul călător mi adresă cuvântul:

— Mă iartă, d-le, zise el, dar sunt curios să știu dacă cunoști de multă vreme pe omul care s'a dat jos din tren.

— Nu, d-le; dar de ce întrebarea asta te rog?

— Nu-l cunoști. Ei bine, află că e călăul Londrei...

Nu m'am dus nici odată la vila adevăratului gentilom.

A. Jamet.

Via Dolorosa

Strada, care poartă numele de Via Dolorosa și care străbate o parte din Ierusalim începe la Poarta Sf. Stefan. Arabii o numesc Tarrak-Bab-Sitty-Mariam.

Poarta actuală de construcție arabă, prezentă la fața sa exterioară două lei. În interior, prima intrare conduce la mâna dreaptă spre biserica Sf. Ana, care a fost zidită pe timpul cruciadelor și a fost cedată Franței după războiul din Crimeea.

Spre stânga, drumul duce spre

poarta Bab-Hita Haram, unde se află un cimitir mohamedan abandonat. Mai încolo se ridică capela De la Flagellation, construită pe locul unde se crede că Isus Christos a fost bătut.

Via Dolorosa se află înconjurată de edificii moderne.

Tot acolo se află și arcul *Ecce Homo*, capela Defaillance, casa lui Lazăr, casa Sfintei Veronica, capela Calvarului și Sfântul Mormânt.

Exploratorul Foa

Revistele franceze vorbesc mult de îndrăgneașul explorator Eduard Foa, care timp de 38 de luni a explorat câte-va regiuni din Africa centrală și a traversat marele continent de la regiunile Zambezului până la acelea ale Congului.

Foa era deja cunoscut prin câte-va precedente călătorii în Africa.

De la 1886 până la 1890 a explorat țările de pe țărmul golfului Guineea.

În 1891 a cutreerat Africa centrală pentru vinătoare.

De astă-dată, pe lângă marea sa pasiune pentru vinătoare, mergea în Africa centrală și urma unei misiuni a ministerului de instrucțiune publică.

El a avut aventuri periculoase; a trebuit de mai multe ori să se salveze prin fugă, dând peste populații învrăjbite în contra europenilor exploratori, dar după ce a trecut de lacul Tanganika și regiunile vizitate deja de Stanley și de alți călători, merse pe această cale până la Congo, găsind în drumul său triburi antropofage, ca Baluba și gințele Orma, și câte-va triburi de pitici a căror rasă pare destul de numeroasă în marea pădure ecuatorială.

Sosit la Congo până la confluența lui Luama, se coborî în luntre până la Brazzaville în Congo francez, de la care s'a reîntors în Franța.

În cursul acestei lungi călătorii Foa a parcurs pe jos peste 6000 de kilometri, făcând descoperiri foarte importante, între care recunoașterea izvorului Congului și explorațiunea de țări noi, importând între altele

800 de observații astronomice și magnetice, studii licubistice și nume roase relicvii de istorie naturală.

Foa a avut o recunoștință foarte bine meritată: marea medalie de aur a societății geografice din Paris.

Madrid, capitala Spaniei

Spania și cu deosebire capitala ei Madrid este de un timp încoace la ordinea zilei. O mulțime de vizitatori călătoresc prin regiunile romantice și încântătoare ale peninsulei pirenice, în care se ved încă rămășițele de cultură a Maurilor și Spaniolilor de pe timpul lui Carol V, urmași ai vechilor Romani.

Madridul conține ca moștenire de la Mauri și Romani numai ceea ce are păstrat în muzeele sale. Are 500.000 locuitori.

Aerul curat al munților platoului madrilean, podoaba fermecătoare a priveliștelor sale, apa cristalină a riurilor și pâraelor, îmbelșugarea vânătorii (toți regi spanioli fără excepție au fost vânători) precum și poziția sa geografică l-au făcut pe Filip II să-și aleagă acolo reședința. Filip II, Filip III și chiar Carol V care au locuit mai mult timp în Madrid și prin alegerea lor au pus acest oraș în fruntea tuturor orașelor spaniole, nu s'au gândit nici odată ca să-l facă capitala țării, ci numai reședință regală.

Acum 300 de ani era un loc plăcut și retras.

Regii spanioli au știut să-și întocmească curtea lor după modelul curților antice, unde în dosul zidurilor înalte și a grădinilor întinse adunați în jurul lor pe lângă o armată de curtezanii și o armată de soldați, pentru ca să se separeze de supușii lor de suferințele și grijile acestora. Pădurile umbroase și dese și grădinile înfloritoare apărau pe membrii familiei regale de privirile curioșilor și împedicau orașul să se estindă prin locurile nefructifere. Palatul regal predomină în întreg orașul și este de o dimensiune colosală și foarte frumos, fără un caracter însă spaniol bine pronunțat.

Și cu toate acestea fără să vrei, când îl privești îți aduce aminte de severa etichetă spaniolă și de spiritul sinistru al ducelui de Alba. Ca o fantomă îți trece prin minte timpul închisiei, când privești edificiile și curțile în stilul renașterii, biblioteca, tesaurariatul și colecția de arme.

Astăzi tronează grija în acest palat, grija de una dintre cele mai bogate colonii spaniole, grija de o coroană regală...

De la palatul regal pornește calea Maior, cea mai frecventată stradă a Madridului, și duce până în centrul

CAMILLE DEBANS

Aventurierul fără de voie

XI

— Mai târziu, mai târziu. Trebuie să prinzi puteri. Cred că nu ești rănită.

— Mie sete.

— Da, dar nu bea cu lăcomie. Mai bine să mănânci.

— Nu, mie sete. Poți să-mi spui cel puțin unde e Charlie?

— În siguranță. De d-ta trebuie să avem grijă acum. Chiar Charlie vrea asta.

Ana vorbea din instinct fără a ști dacă vorbele ei se potriveau cu întâmplările.

Fata își venea în simțire. Ochii ei mari albaștri își reluați siguranța lor senină. Pe buzele ei tremurătoare și de ghiță de adineaori se iveau culorile vieții.

— Poți să te scoli? o întreabă binișor Michou, a cărui inimă înota în bucurie, că nu era Sofia, și că biata fată părea mântuită.

— Da, da, cred asta, răspunse copila, care, de la cele dintâi cuvinte vorbise tot mereu franțuzește, cu un imperceptibil accent greu de deslușit.

O luară de braț și o ajută să se scoale. Dar de abia sculată lăsa să se audă un gemăt dureros în cât tot fură mișcați.

«Doamne, cât sufer! gemu ea. Sunt zdrobită, Doamne!»

— Ai stat rău, zise Arsene, altfel n'aveți nimic zdrobit.

— Ah! suntem foarte bucuroși că trăiți, zise Michou.

Biata copilă înțelese cuvintele lui Claude după gestul său, și ochii se înveseliră cu o zîmbire.

— Fiindcă nu poți umbla, zise Ana, ai să fii dusă, dar mai înainte domnilor aceștia ne vor face plăcere să se ducă să ne aștepte de cea-laltă parte a pădurii.

Și cum fie-care întreba, președinta cu o privire:

«Duceți-vă, duceți-vă, zise ea.

Michou, unchiul și Bubu se retraseră. Indată d-na Martin alergă la rit, își mure batista și se întoarse spre nenorocita. Aceasta se desbrăcase cu greu, dar destul ca mătușica să-i poată pune compresii de apă rece pe tot corpul, și apoi să le șteargă cu frunze umede.

— Și acum trebuie să faci o sfortare supremă, să miști picioarele, brațele, tot, ca sângele să-și reia cursul.

— Ah! ce bună ești, d-nă. Mi se pare că sunt lecuită. Ajută-mi. Cum te numești?

— Vom vorbi de asta mai târziu. Ah! Ah! iată te voinică. Tot mai suferi?

— Mult mai puțin.

— Poți să umbli?

Copila vru să facă doi pași și tipă iar.

— Claude, Bubu! strigă Ana.

Michou cu negrul alergară.

«Trebuie să transportăm pe d-șoara lângă bicicletele noastre. Pentru voi amândouă, nu e așa de greu.

Dar Claude fără a se mai îngriji de negrul luă pe fată în brațe și o duse ca pe o pană.

— Bun, bun, zicea Ana, iată tăfletul nostru care se arată puternic ca un ercule.

— Dragă, spuse ea bărbatului său, avem să ne culcăm la stele. E prudent să ne depărtăm de pădure, să ne așezăm pe cenușă, la tre-zeci sau patru-zeci de pași de aci.

Michou ducea bolnava înainte fără să se resimtă. Duseră bicicletele la o distanță mare de copaci și puseră masa. Două pahare de vin și un rasol de pui rece, care din fericire nu fusese mâncat dimineața, mai dădura puțină putere fetei, dar pe urmă căzu într'un fel de toropeală și adormi ca un butuc.

«De sigur e scăpată, zise unchiul Martin. Să dormim și noi, copii, traiul acesta e grozav de obositor.

**

Numai Michou n'avea somn, și nu rosti nici un cuvânt. Se culcă și el ca cel-lalt, gândind că nu trebuie să-și piardă sănătatea zadarnic.

Ca în ajun rămase gândindu-se cât-va timp la aventurile care se desfășuraseră, căutând să ghicească istoria aceleia, pe care o întâmplare providențială îi îngăduise s-o ajute.

«O parte din reul pe care l'am făcut e reparat; dar Charlie. Cine să fie Charlie? logodnicul ei, negreșit».

**

Nu se înșela. Nefericita ființă care dormia la doi pași de dinsul era fiica unui Alsacian care se expatriase pe la 1876, mai degrabă, de cât să fie soldat german.

De cum ajunse în Statele Unite se căsătorii în Missouri cu fata unui compatriot.

Inițind o fermă și curățind o parte din pădure, Joseph Gartner își văzu afacerile mergând bine, pe fiica lui unică crescând.

Elisabeta era adorabilă, asta săria în ochii tuturor, dar, într'al său, avea frumusețea ingerilor, virtutea sfinților. Nimic nu se putea alătura cu ea. Și când bietul om perdu pe nevastă sa, revărsă asupra Elisabetei toată dragostea lui. Făcu din ea idolul și tovarășa lui. Nici odată nu se învoi a se depărta de ea, chiar și pentru o zi. O ducea pretutindeni, o instruia chiar el, o făcea puternică și voinică.

Căci în izolarea fermei lui, cea mai mare distracțiune era călăritul, exercițiile cam bărbătești, dar sănătoase, și întăritoare a vieții câmpenești...

Elisabeta adora pe tatăl său și gusta lângă el viața cea mai dulce, dar fericirea, aici pe pământ e de scurtă durată. Josef Gartner în urma unei nesocotiri, își simți puterile micșorându-se. Nu avea încă patruzeci de ani când firea lui voinică începuse a slăbi.

Din punctul de vedere material totul mergea bine, dar tatăl Elisabetei nu mai făcea cu dragă inimă călătoriile care-i erau necesare pentru a-și veni în fire. Atunci luă drept ajutor un băiat tânăr și sdrăvăn, originar din Florida, Charlie Noiret, scoborind din cele dintâi familii emigrate la începutul secolului XVIII pe marginele golfului Mexico. Charlie, voinic și drept, trebuia să înlocuiască pe Gartner la tirguri, să reguleze afacerile, să vegheze culturile.

Era bine înțeles că tânărul tovarăș al Alsacianului se putea amorea de Elisabeta, dar Iosif nu se ferea de asta; cei doi copii se iubiră într-adevăr. Fu încântat de asta.

«Când voi muri, zise el, ea nu va găsi un mai bun sprijin».

**

Bietul om muri într-adevăr, dar pe neașteptate și fără a avea timpul să-și mărite fata. La patul lui de moarte, bine cuvânt pe copii și le spuse să nu aștepte sfârșitul doliului, ca să ce cunune.

Dar, deja de vr'o trei zeci de luni venea pe la fermă o oare-care corcitură, a cărui funcțiunii sta de a aduna, de pe la ferme caii și vacile cumpărați de stăpânul său și să le ducă la pășune.

Acest corcitură se numea Grofft și era fiul unui Kactocian și a unei femei indiane. De o statură mare, Grafft unia cu o forță extra-ordinară recea sălbătăcie a strămoșilor săi materneli.

Indată ce văzu pe Elisabeta, corcitura își reînoui vizitele mai dese și mai de multe ori de cât cerea nevoia.

Nici un pericol nu putea fi mai de temut pentru logodnică de cât dragostea aceasta a unui om obișnuit să trăiască prin câmpii, unde, în fie-care zi, avea prilej să se măsoare cu un Indian, fie cu un bandit de specia lui.

Oamenii aceștia n'au teamă de Dumnezeu, nici de justiția omenească, nici de nimic. Să întâlnești unul de aceștia la drumul mare, e tot atât ca și când ai întâlni un urs sau vr'un jaguar flămând.

Elisabetei îi era foarte teamă de el, și ca să nu rămâie singură acasă

își reluase obiceiurile ei vagabonde însoțind pe logodnicul ei ori-unde.

De ceea ce se temea ea mai mult era de o întâlnire între Charlie și Grofft.

De sigur, Noiret era foarte viteaz, cu toate acestea nu spera să-l învingă într-o luptă corp la corp pe colosul acesta. N'avea decât un mijloc să scape de el: să-l trimeată un glonte în frunte când i se va ivi vr'un prilej, dar cu toate că foarte american, Charlie era prea cinstită să recurgă la ast-fel de proceduri.

Cu trei sau patru zile înainte de întâmplările pe care le-am povestit în capitolul precedent, Charlie trebuia să lipsească o zi. Era vorba de o afacere de lângă Jefferson-city. Elisabeta nu găsi de cuviință să-l însoțească, mulțrul fiind venit cu trei zile înainte și ne mai având a trece de cât peste șase săptămâni.

Dar iată că din Jefferson-city, Noiret trimise o telegramă Elisabetei informându-l că afacerea pentru care a lipsit se înfățișează ca putând a da foloase enorme și că era nevoit să mai lipsească vr'o câte-va zile.

Atunci teama ei de a fi vizitată de păzitor se făcu foarte mare.

A treia zi sosi, într-adevăr mișelul știa de sigur că Elisabeta e singură, și înfățișarea obraznică, provocatoare chiar, pe care o arătă intrând în fermă, spunea în destul că proiectase vr'o infamie.

Cu toate acestea, tinăra fată avea sufletul înalt și inima fără slăbiciune. Înaintea de a să fi scoborât el de pe cal, ea era în fața lui.

«D-le Grofft, îi zise ea, n'avem nici o vită de dat. De geaba dar vă mai opriți!...

Dar colosul îi tăia vorba, zicând: «Am să vă vorbesc și de aceea am venit».

Descălecă dar și ca un om care nu se ascunde, fără ceremonie, în mijlocul curței, ceru fetei să se căsătorească cu el.

«Știi bine că sunt logodită cu Charlie, zise ea.

— Lasă! n'aveți de cât să rupeți.

«Prețuesc eu atât, zise obraznicul.

Elisabeta îi întoarse spatele, dar el o urmă în casă, și cum ea îl respingea cu mai multă îndârjire:

«Fie, zise el, am să omor pe Charlie; pe urmă nu veți mai avea nici un pretext să nu mă iei.

După aceea el se sui iar pe cal și eși din fermă.

Bestialitatea acestui om era celebră. Se cita despre dânsul fapte monstruoase. Când formulase o intențiune, nici odată nu se dădea în lături de a-și împlini voința. Sunt unele brute ast-fel.

Elisabeta rămase pătrunsă de spaimă, ne știind la ce să se hotărască, când îl văzu ivindu-se iar.

«Am o remușcare, zise el; înainte

de a-mi urma drumul am avut în gând că veți fi chibzuit.

Mânia i se urcă în cap Elisabetei.

«Ești un laș, strigă ea.

Mișelul se îngălbeni.

«Nu-i nici un american, afară numai dacă e un rău-făcător să vie să insulte o femeie când apărătorul ei nu-i acasă. D-ta dimpotrivă ai așteptat, ascuns nu știu unde, ca să fie departe logodnicul meu ca să făptuești această nemernică acțiune.

Era prea frumoasă cu voinicia ei, ca să nu exaspereze spiritul bestial și grosolan al acestui om fără frâu.

«Bine, zise el.

Și fără a adăoga o vorbă se scoborî de pe cal, îl duse la grajd, borborosind:

«O voi răpi o în noaptea asta.

Elisabetei îi era prea teamă de acest sâlbatec, să nu se aștepte la ori-ce. Fără a pierde o clipă, eși printr-o poartă dosnică, urmată de un slujitor care ducea șeaua și căpăstrul. Într'un luminiș în mijlocul pădurice, păștea calul său favorit.

Dobitoicul înșelat și înhămat, sări pe el și porni în triplu galop pentru a junge la o gară și a se duce la Charlie.

Netrebnicul o văzu trecând ca un fulger, o furie nebună îl apucă.

«O voi ajunge-o în mijlocul câmpului, zise el, și atunci va fi val de ea!...

După trei minute, plecă și el în fuga mare.

Dar ea o luase înainte și știu să se ție bine. Val! în clipa aceea nesocotința bătrânului Martin aprindea câmpia. Pe la mijlocul drumului copila se văzu de odată înconjurată de fum și de foc.

De cât să se întoarcă îndărăt și să se găsească fața în față cu groaznicul sânge amestecat, preferă să-și urmeze drumul și să înfrunte moartea. Cât despre Groafft văzu pericolul tocmai când se apropia de ea și începu a striga:

«Ai să mori și voi omori și pe Charlie».

Acestea fură spuse pe scurt de Elisabeta Gartner Anei Billenbrock.

«Ce nenorocire cu focul ăsta! reluă ea după o clipă de tăcere. Bietul meu Urăgan de sigur că ar fi ajuns mai iute de cât calul nimernicului Grofft.

— Așa iată trei-zeci și mai bine de ore pierdute. Ca un indian jefuitor ce e Grofft se va ascunde în vre-un tufiș și va omori pe Charlie.

Se ridică mâniosă.

«Nu, zise ea, nu se poate asta. Dumnezeu e drept. Nu va îngădui o ast-fel de crimă. Dar unde suntem aci?

La această întrebare se priviră toți fără a răspunde.

«Vai! Domnișoară, zise în sfârșit Claude, nici noi nu știm.

— Ce? de unde veniți cu velocipede?

În două cuvinte o puseră în curent cu ceea ce cititorul știe deja, și Michou adăogă:

«Dar nici d-ta, nu știai pe unde mergi ast-fel?

— Ba, vă cer ertare. Din nenorocire, focul m'a făcut să-mi pierd și drumul. Singurul lucru care l'mai știu e că dincolo de riș, la cinci-spre zece două-zeci și cinci mile spre sud trece o cale ferată cu care te poți duce la Little-Mount.

— Dă-mi voe copila mea... poate e mai bine să te întorci acasă. Logodnicul d-tale ți a spus: cinci zile. Au trecut, Charlie trebuie să se fi întors.

— Nu. Chiar în dimineața fugei mele, o altă telegramă îmi vestea o lipsă mai prelungă. Ș'apoi cum să mă întorc? Urăgan în fuga lui nebună și ațit și de foc a făcut câte o milă în două minute. Să mă întorc pe jos mi-ar trebui cinci zile. Mai bine merg înainte, voi întâlni trenul...

— Trebuie să treacă mult mai departe de cum crezi.

— E cu puțință, căci noaptea aceasta n'am auzit nici mersul nici șuerătura lui. Dar nu'mi pasă. Plec. În buzunările șelei mele am două revolve și un cuțit. Le voi lua când voi trece și cum va vrea bunul Dumnezeu.

— Și din ce ai să trăiești?

— Ei ce, nu sunt căprioare de ajuns pe aici.

— Atunci te însoțim, căci și noi căutăm o gară.

— Din ce parte ne îndreptăm? întrebă Michou, căru durerea fetei deșteptă prin analogie chinurile îndurate și grijele lui pentru Sofia.

— Mai întâi trebuie să trecem apa, răspunse d-șoara Gartner și să mergem la vest.

— Să trecem apa, repetă Claude, cunoașteți vre o punte?

Elisabeta îl privi surprinsă.

«Nu, zise ea, podurile nu sunt dese pe aci, dar se găsesc trecători pe unde apa e mai joasă și se poate trece printr'însa

«Mă duc să văd, zise Bubu.

Elisabeta nu se înșelase, era o trecătoare prin apropiere. Negrișorul veni ud tot, spunând:

«Se poate trece.

— Până unde vine apa?

Întrebarea asta, făcută de Parizian, înveseli puțin caravana, spre marea neplăcere a lui Claude care tocmai acum după atâtea emoțiuni nu mai avea sufletul așa de solid ca în celelalte zile.

«Cel puțin caimanii nu sunt pe aici? reluă el cam palid.

— N'aveți teamă d-le Claude, zise Bubu foarte semeț.

«Am un leac și pentru asta, d-le.

Linistea negrului nu'l liniştea şi pe Claude. Unchiul spunea Elisabetei :

«Nu luaţi în seamă temerile nepotului, aşa îl apucă mai cu seamă dimineţile. Dar în timpul zilei se împunerniceşte, aşa că ajunge un adevărat erot, cam pe la cinci ore după amiază.

Intre acestea negrişorul explica stăpânului procedul pe care credea să'l întrebuinţeze împotriva crocodilului, în caz de vre-o întâlnire.

«Va fi un dobitoc mort de mai înainte, afirma Bubu. Iată, să ia o mică ramură de lemn tare ca aceasta. Tot vorbind, băiatul rupe o vârguţă groasă cât un deget.

— I se face un colţ de fie-care parte.

— Ce lungime ?

— Două-spre-zece până la cinci-spre-zece degete. Se ţine bine, solid prin mijloc cu toată mâna şi vertical ast-fel. Caimanul vine asupra d-voastră.

— Oh!—zise Claude fără voie,—dar dacă e mare şi puternic ?

— Nu face nimic ; şi când deschide gura mare de tot...

Copilul arată cu mâinile dimensiunile mari, pe care trebuie să le aibă aparatul mestecător al reptilei.

— Pe urmă îl bagî băţul foarte drept şi tot vertical între cele două falci. Le închide crezând că îi apucă braţul. Cei doi colţi ai băţului îi intră în cerul gurei, în limbă, prin colţurile de jos şi nu poate să mai închidă botul.

— Atunci ?

— Atunci îl laşi şi el se înecă.

— Ai făcut tu asta vr'o dată ? întreabă Michou uimit dar foarte rău convins de eficacitatea acestui fel de metod.

— Da, d-le Michou, adesea.

Emoţiunea bietului băiat îl apăsa tare când intră în apă, având pe Bubu lângă dînsul. Dar rămase cu teama. Nici un caiman. Şi cum cursul apei nu era prea lat, fură îndată pe malul cel-alt, cu triciclu, pe care, ca şi cel-altul îl duse în spate în timpul trecerii apei.

De altminterlea nu era ud de cât până la jumătatea picioarelor şi căldura avea să le usuce îndată.

— Aţi luat bine seama, Claude, să nu se fi udat în apă carabinele şi cartuşele ?

— Nu, nu, unchiule,—răspunse acesta, pe care nevoia de a răspunde această întrebare îl împiedica de a adăoga :

— Oh ! Călătoriile ! Călătoriile !

Dar bolborosi :

— Aveţi să vedeţi că o să prind guturai acuşa.

Zimbiră în jurul lui şi porni pe jos până să găsească un drum pentru biciclete.

Biata Elisabeta se înşelase. Mer-

seră toată ziua fără a da de vr'o cale fierată, nici chiar de vr'un câinesau de vr'un arbore.

Munţi de înălţime mijlocie se înălţau la orizont şi le slujeau de ţintă.

— Acolo trebuie să fie Little Mount, zicea ea.

Din nenorocire vârfurile spre care se îndreptă păreau că fug din faţa lor.

Spre seară, cum mergeau pe lângă o pădure care de departe li se părea un buchet de copaci, văzură de odată răsărind la vr'o 30 de paşi, un cavaler aproape gol, care avea pe cap un ciudat aparat de pene de curcan şi altele care se prelungeau în spatele lui până la spatele dobitocului. Picioarele şi figura acestei fiinţe neaşteptate erau zugrăvite cu roş şi albastru. O sapă primitivă atârna de şeaua lui. În mâna lui cea dreaptă ţinea o puşcă.

Claude, care mergea înainte, îşi încercă carabina.

— Un indian ! zise el.

Ana Billenbrock, în calitatea ei de californiană, era familiarizată cu astfel de întâlniri.

Înainte, urmată de Bubu.

Negrişorul ţinea mâinile în buzunare, gata să sloboadă revolverele. Ana luă cuvântul.

— Fratele,—zise ea,—e de sigur vr'un şef renumit din tribul său. Porunceşte la numeroşi şi voinici războinici. Este el oare pe drum de război ?

— Da,—răspunse indianul scurt.

— Oh ! oh !—murmură unchiul Martin, iată o întâlnire urcicioasă. Animalul acesta trebuie să aibă în urma lui o ceată de fiinţe sălbătice.

— Tinerul şef al căruia ochi seamănă cu ai unui vultur,—reluă Ana,—poate să ne spuie oare dacă calul de foc trece pe aci ?

Indianul făcu o mişcare şi arătând vârful munţilor, adăoga :

— Departe, pe jos. Dacă vulturul îndrăzneţ n'ar aştepta pe jaguarul alb, ar duce pe fraţii şi surorile sale la feţele albe.

— Feţele albe mulţumesc viteazului războinic, care după ce jaguarul alb, prietenul său, va sosi, va putea să le călăuzească.

— Jaguarul alb e un câine,—zise el,—căruia lupii şi urşii îi vor mânca trupul după ce'l vor fi omorât.

— Ei bine, urâm victorie tinerului şef,—zise buna Billenbrock şi ne vom urma drumul...

Indianul rămase mut şi călătorii, îngrijaţi, porniră spre drumul pe care îl arătase Vulturul Îndrăzneţ.

După ce fură departe, unchiul Martin luă cuvântul :

— E unul din bandiţii sîuţi cari nu vor să trăiască sub prescripţia legilor şi cari bat câmpurile ca să făptuiască sute de neajunsuri. Dacă n'am fi fost aşa de numeroşi, cine

ştie ce s'ar fi întâmplat...

Martin vorbea cu un glas cam alterat. Cum era cu neputinţă să se bănuiască de fricos. Claude îl întreabă :

— Unchiule, te doare ceva ?

— Nu tocmai. Dar zilele astea de drum m'au sdruncinat. Mi-ar trebui o odihnă bună.

— Ei bine ; să tăbărim aici. Indianul nu ne va mânca. De altfel ne crede plecaţi...

— Nu vă culcaţi pe urechia aceea.

— Cu toate acestea ! zise Ana. Suntem cinci bine înarmaţi. De altminterlea trebuie să găsim ceva de mâncare.

— Nu'i aşa greu, zise Bubu. Ştiu eu ce se fac.

Se infundă în pădure şi peste puţin se întoarse cu patru veveriţe cenuşii pe care le omorise, apoi două cuiburi de corbi numai buni de sburdat gata să şi ea sborul, graşi ca nişte porumbei de patru săptămâni.

Elisabetei Gartner nu'i plăcea de loc întârzierea asta. Nervoasă, nerăbdătoare, mersese toată ziua cu o energie admirabilă. Numele lui Charlie, îl rostise de vre-o douăzeci de ori, de o sută de ori muşcându-şi mâinile ca să şi stăpânească plânsul. O minută câştigată era poate mântuirea iubitului său.

— Eă vă las, zise ea. Voi ajunge noaptea asta la Little Mount.

— Eşti nebună, răspunse doamna Martin. Cum ai să mergi pe întuneric ? Luna nu va resări de cât pe la unu. Până atunci vei merge în mijlocul celor mai mari pericole.

— Trebuie să mişune indienii prin câmpii, zise unchiul. Nu, rămâneţi cu noi. Până atunci, d. Charlie va trece noaptea într-o casă bine închisă. E expus la mai puţine pericole de cât noi. Şi mâine dimineaţă Bubu va pleca pe velociped să'l înştiinţeze.

Fata, desperată, simţea totuşi că avea dreptate el, dar nu se resemna. Claude foarte mişcat şi redevenit viteaz de vr'o cate-va ore, era să se ofere să o însoţească. Ca şi el, dînsa vroia să regăsească şi să scape jumătatea sufletului său. Fraternitatea această în nenorocire îl făcea să uite nu numai oboseala lui, dar şi respingerea pe care o avea pentru taina care ameninţa toată partea locului, căci se găsea tocmai la punctul de despărţire între barbarie şi civilizaţie.

Singurătăţile sunt nemărginite, proprietăţile gigantice. Din pământ resar secerişele spăimântătoare de două trei ori reînnoite pe an. Turmele de boi, de cai, de porci vor fi de ajuns pentru o arătată în mers timp de trei ani. Firea arată acolo o astfel de putere, desfăşură atâta îndrăzneală că omul îmbuibat cu ideile lumii vechi nu se mai reamănoaşte. Inima oţelită de care vorbeşte Horace abia poate să se susţină.

E teatrul existenţelor exorbitante.

Ori ce om, născut în altă parte, trebuie, dacă are pretențiunea să se stabilească acolo, să alunge nu numai ori ce teamă, dar ori ce scrupul, generozitatea, aproape ori ce înălțime de suflet.

În luptele pe care va trebui să le susțină omul va avea în fața lui dobitoace fără de conștiință, crescute în acea ferebă de cultură și nebănuind că mai sunt civilizații și mai puțin de temut.

Vor fi, în același timp, veniți de prin toate colțurile lumii, fugari pe care dreptatea i a veștejit, criminali sâlbatici, dezesperați, sau ființe de aceea, născute sâlbatece, ne fiind în stare de a pleca sub legi, rupând ori ce frâu și pentru care triumful puterii și al șireteniei e unica sancțiune a voinței lor îndarednice.

Unele posed domeniuri fără de sfârșit; altele n'au de cât o pușcă drept ori ce avere. Acesta exersează autoritatea lor sâlbatică, asupra unei trupe de cai de călărie sau de corne, pe care le păzește și ajunge mai sâlbatic, mai îndobitocit de cât dobitoacele lui. Acesta trăiește din omoruri și furturi, care se pot tăp-tui nepedepsiți departe de ori ce privire.

Toți se simt înecați într'un ocean de pericole și hotărâți a se lupta pentru a-și apăra viața, care a fost sacrificată de mai înainte, pot, dacă vre'o întâmplare îi recunoaște, dacă vre'o scântee aprinde patimele, mânia, dacă beția îi face nebuni, pot să omoare oameni fără remușcare, să gătuiască femeile fără de milă, să arză satele și să spânzure nevinovații une-ori fără ca pentru aceasta să fie deconsiderați sau necinșțiți.

E dar o barbarie făcută din elemente nenumărate și așa de variate ca civilizațiunea chiar le procură cele mai multe.

Dar legea care plutește peste regulile acestor feluri de guvern, și care i înăbușă fără răgaz, e legea celui mai tare.

Elisabeta și Claude, dacă ar fi plecat prin câmpie, s'ar fi expus a întâlni dușmani la fie-care sfert de oră: oameni sau dobitoace. Un Indian, noaptea, e mai de temut de cât un tigr.

Și noianul acela de corcitură din care Grafit era un groasnic specimen, nu era mai bine, de cât să întâlnești unul de acela, să înfrunți o turmă de dobitoace flămânde.

Dar tot aveau să plece, dacă Ana nu se pleca la urechia lui Michou să-i spue: «sănătatea unchiului mă îngrijeste», Claude pornea.

Arsene Martin părea foarte slăbit, respirația lui scurtă trăda o oboseală spăimântătoare. Toată ziua bicicletele nu serviră la nimic. Mersese dar pe jos nouă ore, sub un soare neîndurător.

Zilele precedente se odihniră trei ore în fie care după amiază.

Dar Elisabeta nu consimțise să se oprească, și cei-alți se văzură nevoiți să n'o părăsească.

Scurt, sfârșit de aceste silințe unchiul nu se simțea în stare de mare lucru, și de ce fior nu fură oare apucați Ana și Claude întrebându-se ce se vor face, de se va îmbolnăvi unchiul în pustiul acela.

XVII.

Nu trebuiau să se mai lase pe la unul noaptea. Elisabeta, nu voia să se hotărăască a sta, își luă adio de la cei care o scăpară de la moarte, făgăduindu-le să se reîntoarcă îndată ce va putea, cu ajutoare, când un cal de o albeață strălucitoare se ivi de odată la vr'o sută de metri.

Bietul dobitoc, ranit, făcea silințe desperate ca să stea în picioare, dar se vedea că era gata să cadă, victima unei oboseli peste fire.

La noi, s'ar fi înduioșat toți de nenorocirea patrupeului. Acolo animalul acesta deșteptă un simțiment de teamă.

«Mai sunt dar și alți oameni afară de Indian pe aici, șopti miss Gartner aruncând o privire tricoasă spre toate punctele orizontului.

— Într'adevăr, zise Ana Billenbrock, calul acesta a primit un glonte.

De abia isprăvisese aceste cuvinte că Vulturul îndrăzneț se ivi la stînga călătorilor și mână calul în galop căutând cu ochii ceva în pădure.

După vr'o trei zeci de rotiri, se înfundă cu capul va metri sub copaci, se uită în urma lui o clipă, apoi veni în fața câmpiei, odată acolo, Indianul întorcându-se spre mica trupă, îi făcea fel de fel de semne îndemnând-o să se ascundă ca și el sub frunziș.

«Ne înștiințează de sigur că ne amenință vr'un pericol: să urmărim sfatul lui.

Toți în urma acestor cuvinte ale Anei Billenbrock, se grăbiră a intra în pădure: toți afară de Elisabeta, pe care nu putea s'o stăpânească nimic.

Dar abia rămăsese singură că o trupă de cai nu tocmai numeroasă — vr'o trei zeci — se arătă pe marginea pădurii. Aproape imediat se arătă conducătorul acestei turme.

Închipuiți-vă un uriaș călare pe un mastodont, și veți avea impresia celor de față.

Îmbrăcat cu un costum de piele desina trupul lui sdravăn, în cap cu o pălărie mexicană cu marginele largi, foarte puțin bărbos, pielea pistruiată, înfățișare murdară, fizionomie bestială, insufla, de la prima înfățișare o respingere și o groază adîncă.

«Iată un tigr» borborosi Michou. Nu'l auziră. Un țipăt ascuțit al

Elisabetei, îi acoperi glasul.

În acest strigăt era un nume: Grofft. Era el într'adevăr.

Fata ar fi dat unul din degetele ei, ca să nu fi dat exclamarea care o trădase, căci Grofft se înălțase pe scările șelei pe când ea, alerga să se ascundă, prea târziu, lângă tovarășii ei.

Fără de voce Claude borborosia.

«Ce-a făcut ea acum nu'i bun de loc. Rău-făcătorul acesta va tăbări pe noi, ca s'o ia pe ea. Voiți fi nevoiți s'o apăi. Mă va ucide. Elisabeta nu va scăpa. Hotărît, urită născocire și călătorii; dar ce să facem? Tocmai aici o să fim stâlciți ca niște melci.»

Claude prevedea întocmai întâmplările.

Mulatrul văzuse pe Elisabeta. Aproape îndată, o expresiune de bucurie sâlbatică lumină fața lui și mână calul său în direcțiunea fetei.

Nu se grăbea, de alt mintrelea, un galop de urmărire numai. Era sigur de isbânda lui. De abia era la vr'o sută de pași când răsună un foc de pușcă repetat de o sută de ecouri.

Văzură pe uriaș clatinându-se, pe când o a doua detunătură se auzi.

Grofft, atins sau ba, stătu țepăn pe șea, dar calul se împletici. În aceeași clipă o văicăreală sau mai bine zis un urlet grozav umplu văzduhul. Michou și cu ai săi rămaseră imetriți. Crezură că o hordă întreagă de demoni cu peile roșii urlase, ca o putere neînțeleasă. Și cu toate acestea era numai Indianul care dăduse acest strigăt de furie. Căci numai el, eșia din pădure într'un galop nebun, aruncându-sa ca o fiară de pradă, pe dușmanul său, dar mai iute de cât un vultur în zborul lui aprig.

Grofft, încă ametit, nu părea a se feri. Dar îi văzură scururându-și capul ca un câine care s'a isbit la nas din greșală, și apucând carabina pe care o purta agățată de gât. Dar Vulturul îndrăzneț venia asupra lui ca un trăsnet, și trecând pe lângă el, îi dădu o lovitură de toporiște așa de puternică rupând în două pușca banditului.

Un nou strigăt, triumfător de astădată străbătu văzduhul. Indianul sorbea fericierea de a fi dezarmat uriașul. Da nu atât pe cât credea; căci monstruosul conducător de turme mai avea încă lațul și un revolver care, în mâinele sale de Centuccian, era o armă bună.

Vulturul, după ce în avântul lui cel mare, dase loc unei curse dezordonate, alerga iar, strigând, groas-nec, însetat de sânge. Te gândeai după înfățișarea lui, la ingerul morții.

Grofft văzu că se reîntoarce și la rîndul său, puse calul pe fugă ca să sboare spre întâlnirea cu el.

(Va urma)

CAMILLE DEBANS

3)

Aventurierul fără de voie

XI

Cel dintâiu cuvânt care veni să rupă această tăcere fu rostit de d-na Martin, a căru glas suna de nerecunoscut.

— No! no!, i-am învăluit în foc! zise ea.

Apoi un suspin adânc îi eși din gât. Cu nervii întinși a se rupe, crezu că va muri acolo de ceea ce văzuse.

«No! repetă Claude fără a mai adăoga un cuvânt.

Cât despre unchiu, amuțise.

XVIII

După ce la urma urmei cei patru însoțitori se așezară din nou, nu mai fu vorba de mâncare. Unchiul împacheta tăcut proviziunile, și nici unul nu protesta. Tot tăcuți, Martin, nevastă-sa, Michou și Bubu se pregătiră de culcare.

Deja hărțuiți de ziua grea, care se sfârșea în întunecimea aceea, se simțeau ca zdrobiți de cea din urmă și groaznică episodă, a cărei privilegii sta veșnic înaintea ochilor.

Claude nu mai bombănea. Suflul lui se ridicase la culmi neprevăzute. Se lăsă să cadă pe pământ chiar la locul unde se afla și își rezemă capul pe brațul lui îndoit, Martin și Ana Billenbrock făcură tot așa.

Pentru întâia dată, atunci, se auzi o voce, aceea a lui Bubu.

Micul negru, care cunoștea probabil din experiență, nopțile petrecute la stele, se depărtase cu câți-va pași, apucând peste cenușa caldă încă, care înconjură lagărul și, măturându-le pe un spațiu de zece metri pătrați, făcu loc.

«D-nă Martin, zise el, ar fi mai bine să ne culcăm aici.

— De ce? întrebă președinta.

— Fiindcă e pământul cald în locul acesta și nu vom lua friguri.»

Cu toate că era prilej de admirat bunul simț practic al negrului, nu răspunseră nimic, dar fie care schimbă locul fără grabă și veni să se întindă pe partea de loc pregătită de Bubu.

— Aici, adăogă acesta din urmă toată lumea poate dormi fără teama Nu! pericol să vie fiarele să ne supere.

«Dacă mai erau prin împrejurimi, sunt departe să-mi moarte.

— Ai dreptate, zise Claude, care se culcă din nou.

Cum se poate închipui, somnul nu veni așa de curând, dar oboseala era prea mare, ca să nu vie de loc.

La unspre-zece ore, când luna a-

proape de pătrarul său, răsări, toți dormeau.

Ce noapte, vai! Michou, cu creierul plin de groaza resimțită în așa de mare grad, visă de două-zeci de ori acelaș lucru. Tot mereu vedea trecând prin foc dobitocul schimonosît. Luneca, punct negru și amețitor într'un nou de fum și de sânge.

Groaza acestei priveliști era mărită de fantasmagoriile pe care visele le adăogă la amintirile realității.

Ast-fel i se părea că picioarele calului se succed ca la oameni, ca membre unui dezasperat, dar ceea ce făcea somnul lui Claude mai dureros, era vederea femeii duse și făcându-se nevăzută în purpura flăcărei.

Și ea se sucea în neîndurarea chinului său. Ardea de vie, și din gîtul ei înăbușit se auzea un strigăt ascuțit, întins, umplând vădudul, asemenea cu văicărelele care se auzeau, zice-se, altă dată în orașele luate cu asalt și a căru accent îngheța inimile. Bietul băiat se deșteptă pe jumătate, se supunea din nou sfârșalei, și reîncepea visul lui înspăimântător.

Toată noaptea trecu ast-fel. Nici unul nici altul din cei adormiți nu încercă o senzație de frig, cu toate că erau ușor îmbrăcați.

Când răsări soarele, toți rămăseră adânciți în amorțeala unui somn de plumb.

Cam pe la 8 ore membrele lor, deja încălzite de razele înfocate ale astrului zilnic, regăsiră oarecare mlădiere. Se întinseră pe rând și se sculară.

«Amici, le zise unchiul, am fost pricina unei mari nenorociri, dar trebuie să avem puterea de a lupta cu această amintire drăcească; să mâncăm, căci ne trebuie puteri pentru a regăsi drumul nostru și să plecăm înainte de a ajunge nesuferită căldura.

Mergeau de o oră aproape.

La dreapta, la stânga, în fața lor, tot cenușe. Nu numai că stricăciunile incendiului se întinseseră până acolo, dar puteau ști oare ce nenorociri spăimântătoare putea să rezulte la 5 leghe, la zece, la douăspre-zece?

Cu aceste bănueli, cari îi urmăreau neîncetat, era amintirea femeii. De odată Bubu zise tare, ca și cum ar fi răspuns unei sugestii:

«O fantomă!...

Apoi tăcerea se restabili, apăsătoare.

Michou, transformat, par'că numai era acelaș.

Cu toată durerea lui, era ceva în toată ființa lui, hotărît și bărbătesc. Din ajun nu-l mai venise nici o tânguire pe buze, nici nu-l mai zicea:

«Ce folos!»

Resemnarea lui întretăiată din celelalte zile dispăruse. Pentru el, ne-

greșit fără a-și da seama, viața era făcută din ceea ce suferise. Înainte nu trăise. Dar ceea ce îl stăpânea încă în starea latentă, era ideea ciudată că fantoma aceea era poate Sofia. Nimic mai neîntemeiată ca astă presupunere. Dar îl cufunda într'un chip moral nespul. Un roman se desfășura în creierul lui.

Femea lui, prizoniera negrilor, trebuie să fi scăpat. Bărbătoasă sau împinsă prin desperare la extremitățile cele mai nebune, nu voise să fugă de persecutorii săi? Se poate vedea înălțuirea: luând sau cumpărând un cal, fugise la întemplerie mergând drept înainte, urmărită sêlbatic după cum se pare, căzuse în marea asta de foc...

Nădușala îi cădea de pe obraz în picături mari. Se revolta. Furios în contra soartei, pe care acum se simțea gata s-o înfrunte până la capăt, dădea niște gemete nedistinse. Era visul lui de noapte pe care-l urma deștept.

Unchiul și Ana băgară de seamă frământarea ciudată care se petrecea în suflul acela. Ca să-l smulgă din vedenia lui, bătrânul luă vorba:

— Vom merge ast-fel până la amiază, declară el. Apoi vom lăsa căldura cea mare să treacă.

— Până atunci, adăogă Ana Billenbrock, nu vedem nimic care să semene cu o apă. Câmpia asta oare e fără de sfârșit?

Foarte așezat, Claude zise la rîndul său:

— Nu trebuie să abuzăm. N'am urmat drumul desemnat de d. Ellis. E o nenorocire. Dar în sfârșit mergem spre vest de 2 ore și dacă acest drum nu ar duce nicăieri, n'ar exista.

— Da, numai că slujește probabil, a lega 2 orașe, nu cred să fie umblat de cât la unele epoce.

Trecuseră vr'o 24—25 mile. Printr'o minune, bicicletele lor, mergând pe pământ neted, destul de moale, își aveau mlădierea lor. Până acum nu se întempleră încă nici un accident de mașină. Iată o șansă de care trebuie să fi fost foarte mulțumiți. Dar nici unui nici altui nu se gândea la asta, căci erau prea ocupați a constata până unde se întinsese incendiul aprins de ieri.

În sfârșit, pe la ora 11.10 Bubu sări iute pe pământ, examină la orizont și strigă.

— Copaci! d-le Michou, riul e acolo!

— Nu e acela pe care-l căutam noi,—zise unchiul.

— Nu se știe,—răspunse Claude cu un glas liniștit care miră pe Billenbrock.

Aruncă o privire pe furiș asupra nepotului său. În ochii săi se citea ca o temere că bietul Parisian să nu dea în nebunie. Să ne grăbim iar a spune că se înșela.

«In tot cazul, reluă Arsène, să mergem iute ca să dejunăm la umbră, când va suna miezul zilei.

Fie-care se plecă pe mașina lui pentru a apăsa cu severitate pe pedale și cei patru călători, întăriți prin dulcea perspectivă de a găsi în sfârșit ființe omenești pe marginile riului, literalmente sburați în câmpia care se întindea, monotonă, înaintea lor, monotonă și sfișuitoare, căci focul trecuse și pe acolo.

Michou desfășura o ast-fel de bărbăție că pentru întâia oară se găsi în capul caravanei. Ana Billenbrock își răsuca picioarele la vre-o câțiva pași în urma lui. Nu avea înfățișarea unei silfide, dar grație bicicletelor sale, putea să-și dispute ușurința.

Din nenorocire, întâmplarea batjocoritoare rezervază fie-cărui câte o păcăleală, chiar în clipa când te aștepti mai puțin. Chiar în momentul când foarte veselă voia să se așeze în rind cu Michou, se auzi un țipet și ea ajunsese cu capul drept în spatele lui Michou.

E nevoie să mai spunem. Se înțelege tot ceea ce se întâmplă pe urmă. Claude apucat ast-fel pe neașteptate făcu o treabă măreață și preșidenta ca împinsă de un vârtej căzu lângă el, într-o desordine trupească foarte ciudată. Cu picioarele înaintea, trupul încovoiat pe glesne și brațele pretutindeni unde se temea ca să nu i se lovească de ceva capul.

Se înțelege că nu era așa de puțină stăpână pe sine ca să leșine. Cu toate acestea cum se rostogolise de două treți ori înainte de a fi ajuns în pozițiunea descrisă mai sus, îi trebuiră câte-va minute ca să-și vie în fire. Sguduirea generală resimțită de voinica femeie ținea încă pe când Claude, a cărui cadere ținea mijlocul între săritura unui corp și învîrtitura unei dănuitoare, era lângă dînsa și-și întindea mâna zicînd:

— Sunt mai milos de cât d-ta, mătușică, vezi, nu rid.

Ana Billenbrock și mai cu seamă bărbatul său nu voia să creadă urechilor. Ce! Michou, care dacă i s'ar fi întâmplat ast-fel de lucru în ajun, n'ar mai fi făcut cu vâlcărelele lui, Michou nu se plîngea. Il schimbăse în timpul nopții? Era oare bolnav fără a spune? Ah! asta, de pildă, n'ar fi fost pe placul nimăru.

«Trebuie să vă fi lovit tare, zise preșidinta lui Claude, care se scula cu greți.

— Nu, mătușică, dar d-ta?

— Oh! eți, zise ea, sunt buimăcită de tot. Incolo n'am nimic. Leacul e lângă boală, din fericire. N'am de cât să mă sufl iar, și să încep a pedala sdravăn, pentru a pune singele în mișcare.

După două-zeci și cinci de minute cei patru cicliști sedeau sub un co-

dru măreț, la vre-o trei sute de pași de rîu—căci era unu pe acolo—și ataca proviziunile cu mai multă poftă de cât în seara din ajun.

Convorbirea nu era insufletită cu toate acestea Ana căuta să-și dea o mai mare amicitie.

— S'au spune-mi prietene Claude cum se face că n'ai blestemat cerul, pămîntul, America, velocipede, unchiul d-tale pe mine, și chiar pe d-ta însuși, când nenorocirea a făcut să te trag și pe d-ta în căderea mea.

— Doamne, mătușă, răspunse tînerul, e foarte simplu. După celea ce am văzut aseară în timpul incendiului, am găsit că sunt prea prost să gem mereti asupra unor neplăceri mai mult închipuite, și mi-am făgăduit să mă desrobesc de acest caraghioslic.

— Când îți spuneam, dragă prietene, că ți dai silința să te arăți fricos și cărtitor ca un prost, când realitate era un băiat bun, în stare.

— Unchiule, întrerupse Michou destul cu atîta laude. Sunt nestărnit și ăsta. Măine poate voi fi nesuferit sau tremurând pentru o nimica.

Iată! ficatul e sfârșit, prea sfârșit! Păcat să ne despărțim pentru tot-d'auna de talger...

După aceea vom bea un rînd.

Era puțină fanfaronadă în ținuta și tonul lui Claude.

Arunca peste capul lui vasul de pămînt în care fusese mai înainte mîncarea, și acesta căzu într'un șant în fundul cărui răsuna un sgomot particular.

Bubu fu în picioare într-o clipă, privind cu toată atenția prin mărăcini. Ceva lunecă repede prin iarba.

«In picioare, Claude! In picioare! strigă unchiul Martin cu o voce tunătoare așa că bărbatul Sofiei era cât p'aci să fie ținut în loc, așa de mult se înspăimântase. In picioare mi! de tunete!

Michou se ridică pe cât putu mai iute. Dar de abia dacă avu timp să-și dea seamă de ceea ce-l așteptă. Un șarpe destul de lung și de o grosime respectabilă ședea înalțat în fața lui, gata a se arunca de sigur.

Ghiciră mai de grabă de cât vîzură o repede mișcare al lui Bubu, un sgomot de castagnetoare se auzi și Claude putu contempla reptila moartă la picioarele sale.

«Șarpe cu clopoței. Vezi d-le Martin nu-i așa greu, de trimes pe lumea cea-laltă.

Se spunem că Michou nu-și simți carnea sbărcindu-se la această priveliște, ar fi prea îndrăzneț, dar se stăpâni și nu începu nici o jăluire. Numai că se gândi la Sofia și prin asociațiune de idei la femeia pe care o ducea calul în câmpia arsă.

«Nu l'ai omorât Bubu? întrebă el, cu toate acestea, și aproape imediat.

— Da, d-le Michou. Dar nu-i așa de greu.

— Cum ai făcut?

— Știi, răspunse negrul, că trupul șarpelui se subțiază mult de desubtul capului, pentru că une-ori jurul gâtului său e de patru ori mai puțin lung de cât jurul soldurilor.

— Gâtul, soldurile. In sfârșit spune înainte.

— Ei bine! d-le Michou, nu trebuie să dai șarpelui timp de a-și da seamă... In momentul când s'a ridicat pentru a sări asupra orî-cărui înaintează, foarte iute il ie de gât, îl strîngi, și înainte de a avea timp să se încolocească în jurul brațului, i se dă o lovitură bună la dinți îndărătul capului. Asta-i sfărîmă coloana vertebrală și moare.

— Și l'ai mușcat?

— Da, domnule. Trebuia. De altminterlea asta nu mă desgustă.

— Și din fericire pentru mine, scumpe negrișor voinic, căci mi-ai scăpat viața. Vino, să te sărut, uite! nu știu de ce-ai fi desgustat!.

Bubu, încântat, sări de gâtul lui stăpănu-său, arătând bucuria pe care o încerca de a fi așa de cuminte și ager.

«Ș'apoi, credeți-mă, d-le, nu-i mai scărbos de cât multe altele, adăogă negrul care avea multă dreptate.

— Dar cine ți-a arătat modul acesta de a-i omori?

— D-l Cassoulas, cu care umblam adesea înainte de a muri.

— Și așa lucra el? întrebă unchiul Martin, care părea a cunoaște pe d-l Cassoulas.

— Da, d-le.

— Nicî odată n'a greșit omorul.

— Nicî odată, și a omorît vr'o mie șease sute în viața lui.

— Doamne! Doamne! spunea Ana Billenbrock, n'am putea noi mîncă vr'odată, fără a fi zguduiți de ast-fel de grijă?

— Ah! asta n'are să mă impiedice de a-mi sfîrși mîncarea, unchiul imi va spune pe urmă cine era d-l Cassoulas.

— Da, domnule, cu plăcere D. Cassoulas ocupa la orchestra teatrului din Noul Orleans funcția de toboșar. Era în același timp foarte bun muzicant și ghebos. Se spunea că acea ființă originală își petrecea tot timpul la vînatul șerpilor cu clopoței.

— De sigur era adevărat, de vreme ce Bubu i-a fost elev.

— Ai cunoscut pe această persoană ciudată?

— L'am văzut adesea, era înconjurat de considerația aceea care se dă îndrășneților, dar spre sfîrșitul vieții sale, aproape nu se mai vorbea de el.

— Cu toate astea trebuie să fie fost un cocoșat vrednic, zise Ana, căci genul pe care-l alesese, dibăcia

și curajul trebuia să fie astfel, ca nici odată să-și greșească lovitura, cu riscul vieții lui.

— De sigur, la vânătoarea cu lei, cu tigrii, cu urșii, poți fi rupt, mâncat pe jumătate și să-ți mai poți veni în fire, dar cu ăsta o simplă mușcătură ar fi de ajuns pentru a întrerupe pentru tot-d'auna firul vieții.

— În sfârșit, zise Michou, înfiorându-se puțin, e un noroc pentru noi, că Bubu a învățat de la dansul modului de a-ți omori.

— D-le Michou, zise negrul, vrei să ieși cu d-ta clopotul lui?

La această întrebare, Claude avea să răspundă fără a sta la gânduri, că puțin îi păsa, dar își schimbă repede părerea și zise:

— Da, va fi o amintire de întâmplările noastre.

Bubu sfărâma crotalele, și înțelegând că stăpănu-său nu ținea așa grozav să le puie în buzunarele lui, le puse între ale sale.

— Dar cum ai făcut? zise unchiul, n'am văzut nimic neî.

— Ca d. Cassoulas, am pândit momentul când își înălțase capul cu un metru de la pământ pentru a-l apuca tocmai de sub fălci și a-l încolți. Înțelegeți: scârboasele astea de animale, rămân mirate, ca și oamenii. Simțindu-se prinse, își perd capul, după cum spunea d. Cassoulas, și când și-l regăsesc sunt moarte.

Ana Billenbrock izbucni în hohote de râs. Unchiul și Michou se mulțumiră a zîmbi și Bubu își păstra seriozitatea.

Claude avu destulă stăpânire asupra lui să-și isprăvească mâncarea; d-nul și d-na Martin îl imitară, și după ce isprăviră, Bubu, ajuns o persoană de seamă, fu trimis în recunoaștere în susul riului pentru a descoperi curtea d-lui Crockerak.

Lipsi vr'o oră și jumătate și se întoarse ploat, nu că avusese neizbândă ca vânător, căci aducea două șerpi mai groși de cât cel dintâi. Ca explorator nu descoperise nici o casă la două leghe depărtare.

— E vădit, zise unchiul, n'am urmat drumul cel bun.

— Dar, întreabă Michou, ți-ai trecut vremea umblând după șerpi?

— Nu, d-le, sunt o grămadă pe marginea riului. Am văzut vr'o sută; aceștia vroiau să mă păcălească reu; i am omorât eu mai înainte.

— Aici e reședința lor principală?

— Oh! nu numai aici, numai că răspunsul negrișorului, trebuie să fi fugit de incendiul de astă noapte și toți acei care erau în câmpie s'au refugiat lângă riul, unde, cum vedeți, focul s'a oprit fără a putea să coprindă pădurea.

— Foarte bine, acum, în ce parte avem să ne îndreptăm? zise Ana.

— Să o luăm spre Est.

— De sigur.

— Dar trebuie să străbătem din nou această regiune nesfârșită unde era cât pe aci să rămânem pentru vecie.

— Oh! nu, nu! făcu Claude cu autoritate.

— De-alt fel, reluă unchiul, proviziunile noastre vor fi sfârșite astăseară și trebuie mai întâi, și înainte de toate, să căutăm un adăpost și o mâncare, dacă e cu putință.

— Vom lua în susul riului, săi dimpotrivă, în jos?

— Vom lua în sus... Mergând la sud suntem expuși a intra în alte pustii... Cel puțin dacă am întâlni pe cineva care să ne spuie la ce distanță suntem de Jefferson City sau de Springfield.

— Cine știe acum? zise Ana, nu putem calcula nici câte mile am trecut de ei.

«Și am mers mereu spre Sud-Vest, pe când Jefferson și Springfield sunt la Est, nu-i așa?»

— Da.

— Eui, zise Bubu, cred că luând în susul apei vom descoperi o usină, o chereștea, o fermă...

— Negrul are dreptate, zise Claude, apoi are și noroc.

— Afară de asta, ceea ce ne sfătuiește e foarte înțelept, sprijini Martin, aide să ne odihnim puțin, să fim dispuși la orele trei și să încercăm de a dormi.

— A dormi! ocări Claude, pe care stomacul său îl făcea mai puțin eroic. Dar șerpi?

— Oh! dacă sunt eu aici, zise Bubu. Nu vă fie frică.

Unchiul și mătușa se întinseră fără multă vorbă. Nici un sgomot amenințător nu se auzea prin tufisuri; Claude adormi la rîndul lui, pe când micul negru, foarte pătruns de misiunea care-i se încredințase, veghea călătorii.

Serpi nenumărați pe care Bubu îi întâlnise își continuă emigrațiunea și trecând riul, apucau pe cel-alt mal unde din instinct se porneau la adăpost.

Bubu nu avu prilej să-și exercite talentele. Se odihni și el și când fu vorba de plecare numai unchiul ar fi voit bucuros să mai stea. Dar nu era om care să-și asculte dorințele.

Părerea negrișorului era ca să urmeze marginea pădurii, căci pe lângă riul erau la fie-care pas liane, ramuri rupte, trunchiuri de copaci chiar, și apoi nici se poate zări nimic prin desimea ramurilor. Numai că drumul nu mai exista. Nimic bătorit. Cu toate că terenul era plan și nici de cum încurcat pentru că incendiul care se sfârșise acolo nu lăsase de cât cenușă la dreapta călătorilor.

Prin urmare bicicletele deveneau un mod de locomoțiune destul de rău. La fie-care ridicătură a pământului

tului ciclistilor sărea de pe șeaua lor. Câte odată deviați, roțile intrând într'un fel de întortochieturi de pământuri pe unde nu mergeați în linie dreaptă.

Dar ce era de făcut? Nu erați de cât două moduri de înaintare: pe bicicletă sau pe jos, pe velociped săriați în sus fără să mai puteți și mâșinele se strică.

Pe jos alt cântec. Trebuia să se uite pe unde calc, și ceva mai mult să tot ridice bicicleta care intra prin rădăcinii sau prin locuri periculoase.

Unchiul fu cel dintâi care se obosi pedalând. Se dădu jos și începu a-și conduce mașina cu mână. Pilda lui fu urmată îndată de Ana Billenbrock, care părea că încearcă la fiecare sdruncinătură o tremurătură fundamentală a întregii ei ființe.

Claude, pe cele trei roate ale lui avea un folos, acel de a nu-și pierde centrul de gravitate.

Cât despre Bubu, maimuța șireată, își îndreptă instrumentul cu o neînchipuită siguranță printre zigzagurile drumului.

Bine înțeles, oamenii noștri nu înaintau prea iute. Câte odată negrișorul lua înainte și intra prin pădure ca să ajungă la fluviu să vadă nu se zărea vr'o locuință.

Dar timpul trecea. Din cele patru ore de ziua pe care le mai aveau, în momentul plecării, nu le mai rămăsese de cât două și speranța că se vor culca într'un pat sau chiar într'un hambar se risipea din ce în ce.

Pe la cinci ore și un sfert, negrișorul se infundă pentru a două-zecea oară sub bolta întunecoasă a pădurii. Unchiul ne mai putând se așeza o clipă. Din frunte îi curgea o nădușală îmbelșugată.

— Suferi scumpe prietene? îl întreabă nevastă sa.

— Nu, nu, obosit, nu alt-ceva.

— Am poftă să urmez pe Bubu, zise Claude, noi două, vom vedea mai bine...

Nu isprăvi. Negrișorul se întoarse tot așa de iute pe cât plecase...

— D-le Michou, veniți iute...

— Ai văzut o casă, în sfârșit?

— Nu, e alt-ceva.

Infățișarea tainică a negrișorului îngrijă pe Claude—căci dacă se supraveghia, bărbatul Sofiei avea unele temeri, foarte explicabile acum.

Pe de altă parte unchiul și nevastă sa intrigăți se îndreptau spre Bubu care-i trase sub umbră.

Întâmplarea crease acolo un fel de șosea largă de vr'o 2—3 metri, în arc de cerc destul de brusc, așa că nu se vedea nimic extra-ordinar și că probabil lucrul care mirase pe negru era dincolo de colț.

Bubu părea foarte mișcat. Se grabi. Într'adevăr, îndată ce descrieră o parte de drum, se văzu întins, nemișcat, țeapăn, corpul unui cal.

Toți avură același gând. Bietul dobitoc a cărui ochi morți păreau eșiți din orbite, avea picioarele jupeute până la piept.

Din gura lui întredeschisă cursese o dără de sânge Coastele îi erau în-sângerate.

— Era el, numai el putea fi, calul acela pe care-l văzuse alergând seara trecută.

— Dar femeea? întreba Michou care în culele creierului său părea ca vede chipul Sofiei.

— Da, da femeea? Ai văzut-o și pe dansa? zise Ana și unchiul.

— Nu, răspuse băiatul, dar n'am mers mai departe. Poate că dacă am căuta.

Fu o clipă de tăcere dureroasă. Infățișarea terenului vorbea singur. Se deosebiau urmele lăsate pe pământ de copitele calului, și, chiar în locul unde murise, pământul scormolit cu furie, arăta că dobitocul după ce fu doborât, făcuse eforturi foarte mari să se ridice și să mai fugă.

Iarba smulsă, ramurile copacilor rupte, pământul rupt furios arătau în destul grozăveniile agoniei lui.

«Femeea, zise unchiul silindu-se să-și stăpânească emoțiunea, trebuie să fi fost aruncată la zece metri.

— Numai dacă n'ar fi căzut în foc, înainte ca dobitocul să fi găsit adăpostul acesta.

Această din urmă presupunere părea așa de adevărată că nimeni nu suflă un cuvânt. În tăcerea adâncă ce se stabilise, se auzia respirația apăsătoare a tuturilor.

— Doamne! făcu Michou cu o înfățișare răătăcită.

— Nu! nimic acum! să căutăm, zise Martin.

— Da, dar unde? întreba Michou a cărui ochi se luminară de lumină ciudată și vibratoare.

— Aici mai întâiu, și dacă nu găsim nimic...

— Nenorocita! a murit și ea, n'aveți grijă, zise Claude. Judecă puțin unchiule, sunt opt-spre-zece ore de când s'a petrecut această dramă aici sau acolo, zise Claude arătând câmpia plină de cenușă.

— Nu'mi perd curajul, zise Martin. Prin pustiuri a făcut Dumnezeu cele mai mari minuni.

După astea, omulețul se îndreptă spre rîu. Îl urmară, dar cu câtă grijă.

Merseră ast-fel timp de șapte minute, fără să descopere nimic. Deja auzia spumegările apei.

Michou mai nervos decât cel-lalt o luă înainte. Nu se mai gândea nici la șerpi, nici la un pericol.

Pe când unchiul și mătușea răscoleau tufșurile cu privirea, mergea spre apă ca și cum l'ar fi împins vr'o presimțire.

De odată începu a fugi, dând un tipăt tare, de care cel-lalt fură în-

dată atrași.

Și-l găsiră ingenunchiat în iarbă la două pași de rîu, lângă un corp care zăcea pe malul drept. Era ea, era chiar nenorocita pe care o căuta. Palidă, sași mai bine zis, avînd pe obrazul ei vinețea morții, ținea între dinții ei strînși patru degete de la mîna dreaptă...

Michou care-i pusese mîna pe inimă, înălță capul cu descurajare.

«A murit, zise el.

— Cine știe? stăruie Martin.

— Dar puneți mîna pe ea. E înghețată.

— Uite-te, uite-te, chiar d-ta Ana, reluă Martin. De sigur că n'a fost omorîta de căzătura de pe cal. Căci a venit aici pe brînci, ținându-se de ramuri, sunt sigur.

— Da, da, zise d-na Martin ingenunchiînd la rîndul ei lângă corp; trebuie să-și fi muiat mîna în apă, ca să-și potolească setea extra-ordinară care trebuie s'o fi chinuit.

— Și e deja un semn bun că n'a vrut să bea chiar din rîu cu riscul de a se îneca.

Ana Billenbrock trecuse binișor mîna pe pieptul nenorocitei. Rîzitoare se îndreptă spunînd:

— Nu, nu e rece! cine știe?

— Bubu! strigă Michou gîfîind, aleargă de caută în săculețul triciclului meu sticla cu rom, pe care a pus-o acolo d. Ellis.

Negrul plecase înainte de sfîrșitul acestor cuvinte și se întoarse curînd, dar celor-lalți li se păru un veac până la întoarcerea lui.

— Dă'nceace! zise Ana.

— Binișor, auzi, dragă prietenă, recomandă unchiul. Două sau trei picături de abia la început.

— Nu v'e fie teamă, răspuse Ana care-și muie degetul cel mic în rom și încercă să-l introducă, printre dinții strînși, în gura fetei.

Căci era o fată mare, blondă, frumoasă, mai mult de cît frumoasă, încântătoare, delicioasă.

«Ce nenorocire dacă ar fi murit!» gîndea Bubu care deschidea niște ochi mari, crezînd că cu atenția lui o va readuce la viață.

Da biata copilă nici nu se mișcă. Are vr'o șease-spre-zece ani cel mult, zise Ana Billenbrock, și nu-i o fată de rînd.

— De ce?

— Fiind că puterea care a dovedit-o stînd agățată de gâtul calului probează o energie extraordinară.

— Dar nu dă nici un semn de viață, zise Michou tot îngrijorat.

— Așteptați! zise d-na Martin.

De astă-dată nu mai stătu mult la gînduri, președinta punînd capul fetei pe genunchi, îi turnă o linguriță de rom pe gât. Și aproape numai de cît bătrînul strigă vesel:

— Da, da, trăește, așteaptă Ana. Intr'adevăr pe fruntea fetei tre-

cuse ceva fugitiv ca un fulger, ca un fior, după care, nimic mai mult. Dar viața avea într'însa.

Buna Billenbrock vorbea să îndoaie porțiunea, căci cunoștințele ei ca infirmieră erau cam necumpătate.

«Mai așteptați puțin, îi zise bărbatul său, lăsați să lucreze spirtul care poate n'a pătruns încă în stomac.

Bătrînul avea dreptate. După câte-va minute, o nuanță imperceptibilă roz se ivi pe buzele fetei. De odată deschise ochii cu o efortare, care trebuie să fi fost foarte mare, căci îndată recăzu în sincopă, nu fără a scoate o plîngere:

«De băut! Mor...

— Puțină apă, acum, zise Michou. Iute, Bubu, la rîu!

Negrișorul alergă, dar în ce să ia apă. Nu avea nici un vas cu el. În pumnul lui? nici nu s'ar fi gîndit la așa ceva.

În schimb avea o idee care în alte timpuri ar fi stîrnit un rîs general. Stăpînu-său, înainte de a pleca din Havre îi cumpărase o pălărie moale. Cel mai mare sacrificiu pe care putea să-l facă, era de a o scufunda în apă. Nu se codi însă, și se întoarse spre muribundă aducînd cu multă grijă pălăria lui plină cu apă.

«Foarte puțin, la început, zise unchiul. Dacă ați lăsa-o ea ar bea tot de odată, și poate ar muri.

Ana Billenbrock, băgînd de seamă că bărbatul său dădea sfaturi bune, urmă prescripțiunile așa de conștiincios că după zece minute în timpul cărora lăsa să cadă apa picătură cu picătură pe buzele biete fete, deschise ochii și fără a ști alt-ceva, zise:

— Încă, încă, Doamne ce bun e. D-ta ești Charlie?

Apoi întinse buzele. Bubu alergă să aducă paharul, i se mai dădu câțiva centilitri de apă.

«Unde e Charlie? repetă ea răătăcită. E scăpat?

— Ah! Doamne, borborosi Michou, oare o altă victimă a neprevăderii noastre, mai este ascunsă sub cenușă.

Dar Ana Billenbrock, avea cu toate acestea o inimă de remea. Să liniștească această copilă printr'o minciună, până ce va mai prinde la puteri, nu era alt-ceva de făcut.

— Da, da, zise ea Charlie e scăpat pentru moment. De d-voastră e vorba acum.

— Oh! făcu fata cu avînt, spuneti-mi...

— Șt! întrerupse d-na Martin cu autoritate. Fii cu minte sau nu vei ști nimic.

Unchiul Arsene făcu un semn nevastă sale, care însemna: «nu-i mai face făgădueli pe care n'ar să le ții.» Americana înțelese și adăogă:

(Va urma)

oraşului la piaţa Puerta del Sol.

Este o piaţă regulată, patrunghiulară, de la care pleacă în formă de raze opt strade în toate direcţiunile. În mijlocul pieţei înconjurată de edificii imponente se află mai multe fântâni săritoare. Nu departe se află Plaza mayor cu frumoasa statuă a lui Filip III. Aci se ţineau mai înainte autodafeele sfintei inchiziţiei şi mai târziu luptele cu taurii.

Arderea ereticilor a încetat în Spania, luptele cu taurii au rămas, dar au fost imitate la Plaza de toros lângă Puerta de Alcalá.

Calle de Toledo duce direct spre sud şi trece puntea peste riul Manzanares, care e aproape sec. Puntea Toledo, sprijinită pe două arcuri, este cea mai frumoasă din oraş.

În faţa palatului regal, se întinde spre Est Prado, un bulevard lung, a cărui alei laterale se perd în parcul Madridului. Aici sunt muzeele între care muzeul del Pado cu tezaurele sale artistice, unicele în lume; aici e grădina botanică, academia de ştiinţe, expoziţia de arte, aici e întreg Madridul. Aici respiră damele spaniole primă-vara aerul îmbalsamat şi ascultă plăcutul cântec al priveghiatoarelor, vara umbra răcoroasă a parcului şi iarna bine-făcătoarele raze ale soarelui. Mai încolo în strada Alcalá se află edificiul imponent al ministerului de resbel şi banca naţională a Spaniei. În mijlocul unui basin se află marea statuă a Cibelei, cu coroana pe cap. La picioarele ei curge cea mai bună apă din lume.

Mai departe, pe La Castellana se află cete de păduri, alei, şi şosele pe care se preumblă pietoni, călăreţi şi echipage.

Pe calea de Alfonso XII, în chaosul de case, de palate şi biserică se află operele poezilor şi artiştilor, relicviile eroilor, şi dincolo se întinde noul Madrid; aici locuiesc ca şi la periferia oraşelor mari, desmoşeniţii societăţii — aici locuiesc munca şi mizeria.

Madridul e un oraş interesant, unde ai văzut lumina zilei Lopez şi Calderon, Cervantes şi Quentana, care au cântat în versuri mărirea şi gloria patriei lor. C.

Din China

Un scriitor german de curând întors din China, istoriseşte următoarele despre impresiunile ce şi le-a câpătat în Capitala imperiului chinezesc:

Cine a văzut un oraş chinezesc, le-a văzut pe toate. Aceasta e lucru cunoscut, dar capitala Chinei formează o excepţie, unică poate. Capitala, Peking, a fost edificată la porunca unui despot şi şi dăreşte nu-

mărul locuitorilor voinţei a tot puternice a domnitorilor chinezi, care aduceau la Peking locuitorii din toate unghiurile marelui imperiu ceresc. Şi astăzi furnică la Peking chinezii, mongolii, tartarii şi mandschurii; fiecare provincie a marelui imperiu e reprezentată aci.

Peking a fost ridicat la rangul de reşedinţă a imperiului într-o epocă eroică în locul lui Nanking, «reşedinţa de sud». Şi azi se vorbeşte pe acolo despre timpurile eroice trecute.

Înainte de toate sunt vestite zidurile oraşului. De departe le vede călătorul. Sunt înalte de 15 metri şi de o grosime mare. Au şi un aspect războinic prin bastioanele lor cu 5-6 etaje şi printre lespezile de granit se văd gurile tunurilor. Dar ah, ţevile tunurilor sunt făcute din lemn sau sunt numai zugrăvite pe ziduri, ca să sperie pe duşmani. Decadenţă şi iarăşi decadenţă, — aceasta e nota caracteristică a acestei reşedinţe, unde nimenea nu are voie să dărime sau să restaureze ceva. Odiñoară stradele erau pavate; astăzi frumoasele lespezi sunt acoperite cu un gros strat de noroi, care peste tot împiedică paşii călătorului. Marile edificii publice cad în ruine, canalurile se astupă, cu un cuvânt, peste tot ruine! Şi din nefericire, această decadenţă nu e măcar nici pitorească. E decadenţă murdară, repulsivă a unei mase inerte şi moartă.

Fireşte, cine intră în partea sudică a oraşului, nu prea vede urme de trândăvie. O mulţime mare de oameni furnică prin stradele strâmte şi întortochiate; ai crede că s'a întâmplat ceva, acesta e aspectul zilnic al oraşului. Prin această mulţime deasă scârtie carele, aleargă mulţi călăreţi, ridicând un praf aşa în cât se naşte un haos sâlbatec de oameni, de voci şi de mirosuri. Aci vezi un bărbier executându-şi meseria 'n stradă, mâncările se fierb afară, cerşetorii obraznici şi murdari nu te lasă 'n pace şi peste toate acestea plaga cea mare a câinilor. Cu un cuvânt, e un adevărat scandal infernal. Când începe a se insera, zăpăceala ajunge la culme, de oare-ce oraşul e iluminat cu lanterne de hartie, foarte primitive, care stau parte pe stâlpi în formă de piramidă, sau le poartă în mâini trecătorii.

Ceea ce îngreuiază mai mult traiul unui european în Peking este praful cel mare şi nesuferit. Inveleşte în nori deşi oameni, animale, case şi prăvălii. Când începe sezonul ploilor, atunci ce e drept dispare praful, dar în schimb, întreg oraşul este transformat într'un imens lac mociros, în care trebuie să înofi până la genunchi. Aerul e pestilential.

Capitala Chinei este oraşul comerţului şi al industriei, al plăcerilor

etc. Aici se află numeroase prăvălii, în care se află fel de fel de lucruri de artă şi lux.

La cumpărat trebuie să fie cineva foarte prevăzător, de oare-ce comerţiantul chinez îndată ce vede că cumpărătorul şi-a îndreptat privirea asupra unui obiect, îndată urcă preţul. În partea nordică a oraşului se află cartierul tartaric, care e despărţit de oraş printr'un mare zid. Porţile acestor ziduri sunt închise peste noapte, dar dacă domni mandarinii se întorc târziu de la vre-o petrecere pot face aranjamente cu portarii. Cartierul tartaric este ceva mai liniştit ca oraşul chinezesc. Este locuit de mandarinii, funcţionarii şi soldaţii. În partea sud estică se află ambasadale europene. De oare ce numărul prăvăliilor aici este foarte ţermurit, stradele oferă un tablou schimbat, a cărui fisionomie principală e formată de trupe, care şi fac aici aici exerciţiile, schimbă gardele, joacă domino sau dorm la soare. În mijloc se află palatele celor mai de frunte mandarinii, şi o mulţime de cazarme. În centrul acestui oraş se află palatul împărătesc, «locul oprit» care din cauza zidurilor sale roşii se numeşte «cetatea roşie».

Aici locuieşte fiul cerului şi a rare ori iese din castelul său. Când iese, aleargă poliţia în toate părţile ca să alunge populaţia curioasă, ca să nu vadă faţa fiului cerului. Supuşi săi au rară ocaziune ca să fie primiţi în audienţă. În oraşul roş încă nu a pătruns până acum vre-un european.

Peckingul este un oraş bogat în grădini, de oare ce şi omul cel mai sărac are grădină. În oraşul oprit cultivarea grădinilor a ajuns la cel mai mare grad de perfecţiune.

Ful cerului e un prizonier al mamei sale, al curţii sale, a ambelor sale soţii, împărăteasa Estului şi împărăteasa Vestului, dintre care cea de est are mai mare rang. În palatul de vară împăratul Chinei primeşte pe europeni. Acesta este o zidire frumoasă, plină cu pavilioane, chioşcuri, grădini, fântâni săritoare. Aci se află strada Cancilelor, unde pe ambele părţi se află sculptaţi în granit lei, tigri, bălauri, elefanţi, cămile etc. După ce treci prin mai multe alei ajungi la criptele dinastiei Ming, care în forme de semicerc arată trei-spre-zece coline. Aici se vede arta arhitectonică a chinezilor. Hale de marmură, coperişuri bogate, stâlpi de lemn indochinez.

C.

Varietăţi

Primul hotel în China germană. — «Koelnische Zeitung» anunţă că primul hotel din Tsiu-tau, China ger-

mană, poartă numele Hotel Kaiser. Proprietarul este un chinez speculativ din Shanghai. În partea de către stradă a hotelului se află o prăvălie de conserve, cisme, ață, rachiu, bere și vin. De-asupra se află firma «Hotel Kaiser», proprietarii Ioaking și Ahijoi. Proprietarul a și învățat ceva nemțește, însă o nemțească stricată. Până acum daraverile îi merg bineșor.

—x—

Lupta între animalele Mara.—Între puținele animale mamifere din Patagonia se află și un soi de animale numite mara, un soi de iepure de Patagonia. Mara este o rudă de aproape a porcului de mare, în exterior însă se deosebește de acesta și se aseamănă mult cu iepurile. În viziuni trăesc în pace aceste animale. Este interesant însă să vezi o luptă între două mara. Se ridică pe picioarele de dinapoi și încep a se lovi cu picioarele de dinainte până când oboresc.

● călătorie

în pământurile descoperite de
Cristofor Columb
CAPITOLUL VI

Intenția mea era de a urmări pe cât era cu putință drumul străbătut de Columb; să studiez în acea călătorie, cu toate că era făcută în alte luni de cât acelea în care s'a făcut călătoria de descoperire, direcția și puterea curentului, care trebuie să fi favorizat cu mult caravelele în călătoria lor, și să confruntez acești coeficienți cu acei considerați deja de mine în studiul asupra navigației lui Columb ¹⁾.

Și, în această privință pot să afirm și asta voiți demonstra la sfârșitul acestei lucrări că transportul lor spre apus, puterea lor zilnică au corăspuns cu multă aproximație cu ceea ce eu calculasem.

Aș fi dorit încă să ating insula Gomera, și, ca și Columb, să fac din ea un punct de plecare; însă acest lucru ar fi fost o pierdere de timp prețios, deci mă mulțumii să trec în ziua de 27 Iunie, pe aproape de arhipelagul insulelor Canari.

Cred acum nemerit a expune chipul în care am dirijat navigația yachtului «Corsaro»

¹⁾ În studiul făcut pentru reconstruirea urmei străbătute de caravele, calculam că până la al 25° meridian occidental, Columb ar fi avut un curent îndreptându-se spre mează-zi. De la al 25° la al 63° de longitudine, calculai curentul dirijat spre apus cu o înțeață de 8 mile pe zi, înțeață care în mod gradat a scăzut până la 2 mile, după al 63° meridian porni din nou spre mează-zi grație contra-curentului Gulf-stream.

Dacă conform cu adevărul istoric, aș fi navigat pe paralelul al 27°, în lungul căruia, în mod aproximativ s'a făcut călătoria primei descoperiri, aș fi găsit vânturi ușoare și probabil liniștite cari, în timpul vetei, se transportă mai la apus.

După o amănunțită studiere a *Pilat brook*, a *North Atlantic*, *Memoir* de Findlax, și a *Pilot charts of Atlantic Ocean*, crezui nemerit a naviga pe paralelul al 25°, cercând mereu de a mă menține pe limita Eli-seului, rămânând totuși aproape de drumul parcurs de Columb.

Apoi regulați navigația mea pe zisul paralel, făcând o oblică puțin câte puțin spre al 24° care tae în sula «San-Salvador», acum Watting, jumătatea călătoriei mele.

Plecând din Cadix, grija mea fu de a ține o notă zilnică a temperaturii atmosferei, a aceea a mării și a presiunii barometrice.

Pe cât îmi fu cu putință, notați mai ales efectele curentelor.

Trebuie să notez în această privință că între strimtoarea Gibraltar și insulele Canari în lungul coastei Africei în loc de a întâlni curente care să mă ducă spre miază zi, găsi din contra, slabe curente ducând spre Apus, care mă făcură să trec mai departe de cât aș fi voit de insulele Canari.

Însă pe meridianul mării Canari și la 30° latitudine, după câte-va neregularități, curente reîncepură să și reia cursul lor normal cu o înțeață variabilă.

Socotesc zadarnic de a descrie chiar pe scurt cum ar face un jurnal de bord navigația făcută; ea se efectuă în mod regulat și în bune condițiuni de vânt și de mare.

Dacă vântul adesea a lipsit, marea a fost destul de liniștită.

Tot ca și «Santa Maria», «Corsaro» a avut timpuri favorabile; căci de și nori se ridicau la orizont, și vântul începea să mugească și să se irite; dar nu era de cât o rea dispoziție trecătoare, iar liniștea revenia în curând și soarele strălucea în toată splendoarea lui.

De mai multe ore a început să plouă, însă ploile nu erau torențiale ci răcoare atmosfera, spre a se mări apoi iarăși căldura.

Ca simplă precauție luam pe inserate toate măsurile spre a mă feri de o surprindere nocturnă; aceste prevederi serveau mai mult ca să ții în exercițiu echipagiul.

În total fu o navigație de senior, după cum obișnuia să spue marinarii mei, adăogând însă că va fi o navigație de *marinar* la reîntoarcere; căci toți cunoșteau perfect de bine oceanul Atlantic.

Ce admirabile apusuri de soare în

timpul călătoriei noastre!

Acolo, pe acea imensă și deșartă întindere a Atlanticului, «Corsaro» figura ca un punct într'un imens cerc.

Uneori orizontul era limpede și senin, alte ori din contră se aflau nori deși, cari lua aspectele cele mai stranie; erau figuri de persoane în diferite atitudini; erau animale fantastice și ciudate, monștri groștesti, care și schimbau forma și figura pe fie-care moment.

Sezut la pupă în timpul orelor de seară, atunci când «Corsaro» plutea lin pe Oceanul liniștit, gândul meu alerga de sigur la caravelele și navele lui Columb despicând pentru prima oară acel ocean.

Vedeam pe amiral, drept, pe puntea vasului «Santa Maria» întrecând prin înălțimea persoanei sale pe toți ceilalți și consultând diferitele lui instrumente; pe când la prora grupuri de marinari stăteau și numărau zilele de călătorie, milele străbătute și distanța care-i despărțea de Spania și care creștea tot mereu, adică distanța de lumea cunoscută, descoperind cu privirea lor superstițioasă pe orizont astre nefaste și aruncând priviri furioase spre Columb blestemând pe genovez și rugându-se de sfânta Fecioară!...

Atunci când ultima rază de soare se stinge în depărtare, atunci când noaptea înfășura în marea ei manta oceanul și pe «Corsaro», când stelele, în mod vag reflectate, străluceau pe suprafața apei, mi se părea că aud de departe, sunând clopotul de pe «Santa Maria» la care răspundea cele de pe «Pinta» și «Nina», invitând echipagiile ca să cânte obicnuitul cântec de seară «Salve Regina!»

(Va urma)

Isprăvile lui Sărăcilă în jurul lumii

Această povestire a cărei publicare o vom începe în curând în *Ziarul Călătoriilor*, arată ceea ce un om fără nici un gologan, poate să facă numai prin stăruința și prin voința sa.

Sărăcilă face 40.000 de chilometri; și întâmplările ciudate se țin lanț de el. Toate scenele cuprinse în această povestire sunt extraordinar de interesante și instructive în același timp.

Numărul 62 din «Ziarul Călătoriilor» va apare Marți 30 Iunie, anul curent.

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:

Lei 4.50 pe an în toată țara

» 2.50 « 1/2 « « «

Abonații pe un an primesc și un roman de 1 volum.

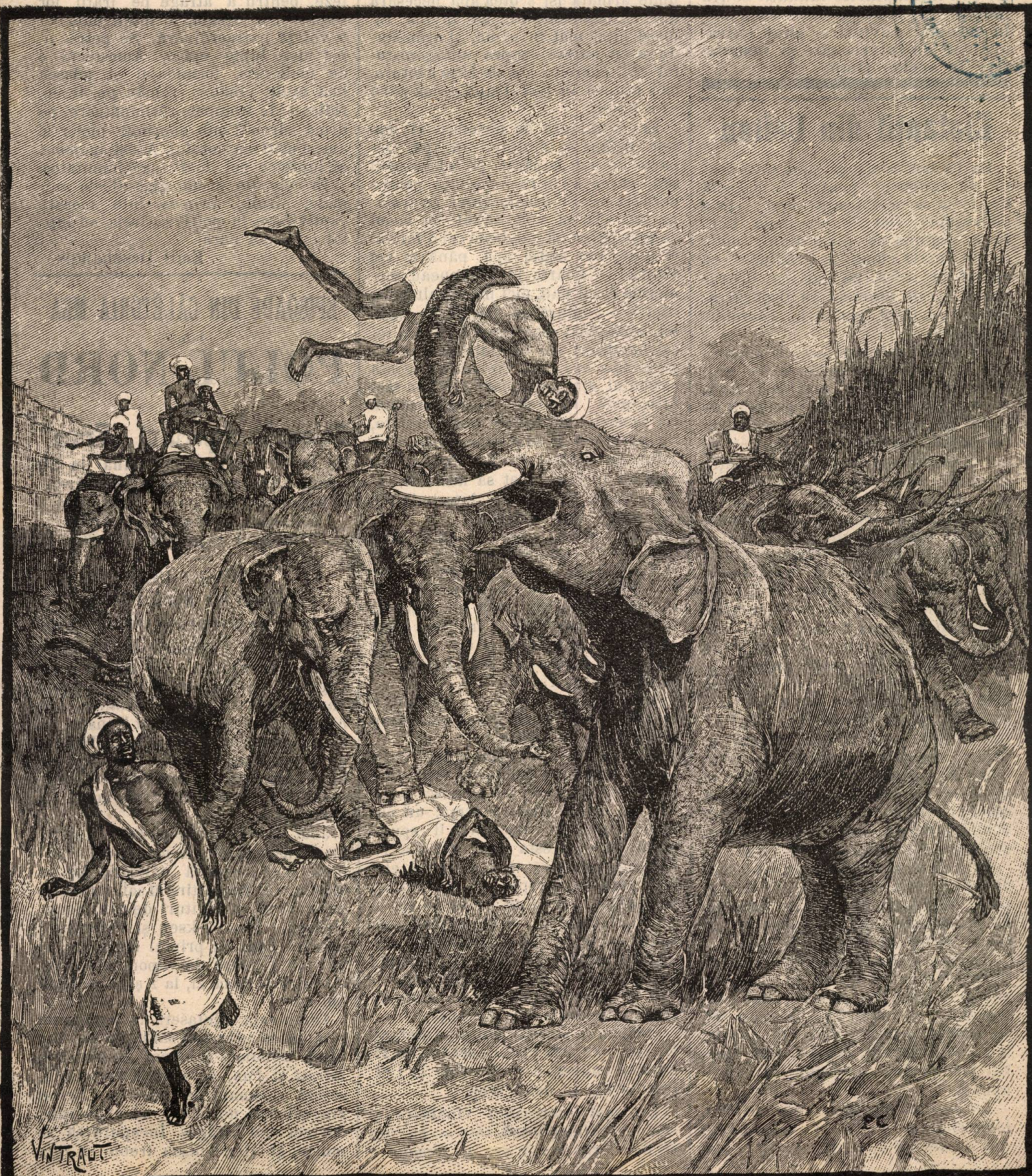
Redacția și Administrația:

No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

apare o dată pe săptămână

— MARȚA —

ELEFANȚI DIN CEILAN.—(Vezi explicația)

Isprăvile lui Sărăcilă în jurul lumei

Această povestire a cărei publicare o vom începe în No. viitor al *Ziarului Călătoriilor*, arată ceea ce un om fără nici un gologan, poate să facă numai prin stăruința și prin voința a.

Sărăcilă face 40.000 de kilometri; și întâmplările cizdate se țin lanț de el. Toate scenele cuprinse în această povestire sunt extraordinar de interesante și instructive în același timp.

Elefanții din Ceilan

La Ceilan, elefanții sunt încă destul de numeroși, pentru că această insulă să se mai poată numi: «țara elefanților». Dar în provincia Centrală, regiune de plantațiuni, unde crește ceaiul chiar în grădinele cu arbori de cafea, pe care i-a distrus boala, aceste animale au dispărut aproape cu totul, gonite în câmpiile mlăștinoase.

Odinioară elefanții formați mândria caselor regale din Ceilan și cel mai puternic element în armată. Astăzi ei rătăcesc prin câmpii, protejați de legile englezești, care opresc stingerea acestei importante rase. Câțva șefi Kandienți au domesticit elefanți, pe care îi închiriază guvernului local, pentru transportul lemnului și a materialului greț, ce se întrebuințează la construcțiuni.

Intr-o zi, ducându-mă de la un sat la altul, mă găsi, la o întorsătură, față în față cu un tânăr elefant, pe care cornacul său, un copil, îl mână cu o cangă. Văzându-mă, micul Singalez porunci animalului său să se oprească și să-mi arate știința sa. Elefantul defilă atunci pe dinaintea mea în genunchi, pe urmă pe trei picioare, pe al patrulea ținându-l întins în aer, și făcu o reverență adâncă. Giganticul animal se arătă blând ca un copil și veni în cele din urmă să mă sărute cu virful trompei sale, privindu-mă gales cu micul său ochi inteligent. După aceea, Elefant și cornac își continuară drumul.

În timpul călătoriilor prin păduri, elefanții nu se zăresc de cât de departe, fugind de zgomote neobișnuite. Ei nu se cobor de cât foarte rar pe cărări și numai în timp de ploaie.

Singurii elefanți răătăcitori sunt de temut. Gonit din turma sa, el devine rău și se răzbună pe orîși cine pentru exilul în care îl țin semenii săi. În timpul șederii mele în insulă, mai mulți curieri, (tapols) fură omorîți într-un mod înfrorător de acești exilați.

La asediul din Bhurtpore, în 1805, la începutul ocupației engleze, doi din numeroșii elefanți, atașați la ser-

viciul trenului, unul mare și în vîrstă, cel-lalt tîner de tot, începură să se certe pentru un vas cu apă. Cel mai mare din cei doi adversari, luă vasul. Cel-lalt păru la început că acceptă victoria adversarului său. Reluându-și locul, după el, începu să prade, în mersul său, în dreapta și în stînga. Dar puțin după aceea, trecînd pe lângă un mare puț, de unde armata își scoate apa necesară aprovizionamentului, cel învins rămase nițel mai în urmă, și aruncîndu-se cu putere asupra antagonistului său, combină așa de bine isbitura, că-l aruncă în puț. După aceea păru că e fericit.

Era o căldură de nesuferit și marele elefant se mulțumi în apă. De parte de a fi supărat pe adversarul său, părea a-l fi recunoscut pentru perfidia sa. Se scălda vesel cu trompa lui. «Tu ai voit să-mi iei vasul cu apă, părea că gîndește cel d'întîi; ei bine, bea acum apă până te vei sătura! — Foarte bine spuneau manierele celui-lalt, nici nu cer alt ceva, căci e o căldură de nesuferit». Astfel, amîndouă erau satisfăcuți. Cu totul contrariu era administratorul englez. Apa era rară. Trebuia să scoată animalul din puțul care era cea mai principală resursă pentru armată. La început, mijloacele întrebuințate, nu părrură a avea aprobățiunea băiișului. Se simțea foarte bine și nu voia cu nici un preț să iasă de acolo. Toate mijloacele întrebuințate de engleji fură zadarnice.

După cîteva zile, elefantul avu milă de el. Luînd una din fașine care erau aruncate în apă, o puse sub picior; pe urmă puse o altă și astfel continuînd, făcu un pămînt sub el, tot urcîndu-se în sus, până ajunse la suprafață și eși din bae cu multă părere de rău. Lucrul acesta a durat 15 zile.

Acest curios mod de a eși dintr-o groapă, a fost după aceea mult timp întrebuințat la Ceilan.

În districtul Uva, procedeul de a prinde elefanți e în adevăr *fin de siècle* Unii indivizi, care se numesc *panikias* au, drept singură armă, un cuvînt magic, pe care tatăl îl spune fiului său și acesta fiilor săi. La vîntoare, panikias merge către elefant până se apropie de el; atunci se oprește, pronunță încet de tot acel cuvînt teribil și în același moment, fie la 10 mile depărtare, animalul e ținut pe loc: el așteaptă pe om, care e deja stăpînul său.

E în adevăr curios de a vedea un caz de sugestiune la distanță.

Indigenul vinează puțin pe elefant. El este urmărit mai cu seamă de vîntorul englez, care nu vine la Ceilan, de cât în acest scop.

Cea mai interesantă vîntoare și cea mai primejdioasă, este cea care se face prin goană, așa zis *Kraal* sau

Korral Această vîntoare cere o mare pregătire. Un număr de gonaci se așează la o distanță oarecare unul de altul, așa ca elefantul să nu se teamă ca să treacă. Turma de elefanți este împinsă de strigătele și focurile oamenilor. Când se începe lupta, se întrebuințează elefanți domestici, care sunt adevărații agenți ai vîntoarei. Ei știu să întrebuințeze, pentru a atrage pe frații lor sălbatici, o iuțeală, o inteligență și o voință extraordinară. Se petrec apoi niște lupte epice. Amestecul e de nedescris, formidabil și adesea mai mulți vîntori rămân pe teren, ridicați de trompele răsbunătoare, pe urmă zdrobiți sub enormul picior și amestecați cu noroiul. Acest moment al luptei e cel mai înspăimîntător.

În cele din urmă, giganciele animale, biruite, primesc iute această captivitate, în potriva căreia au luptat cu atîta curaj.

Emil Deschamps

EPISOADE DIN CĂLĂTORIA MEA

LA :

POLUL NORD

Călătoria vaporului „Fram“

de la 14 Martie 1895 până la 20 Aug. 1896, adică de la părăsirea vaporului de către Nansen și Iohansen și până la reunirea întregii expediții polare

CAPITOLUL I

Primăvara anului 1895

(După notele căpitanului Otto Sverdrup)

Deja la 23 Februarie dr. Nansen făcuse cunoscut în chip oficial echipajului, că după ce el va fi părăsit vaporul el voi avea comanda, iar primul locotenent Scott Hansen, a doua comandă a expediției. Înainte de plecare mi-a lăsat o scrisoare cu un șir de instrucțiuni (această scrisoare s'a tipărit în capitolul I al părții II-a.)

Joi, la 14 Martie pe la 11 $\frac{1}{2}$ a. m. dr. Nansen și Iohansen părăsiră «Framul» și își începură călătoria lor cu săniile. La despărțire îi salutarăm cu steaguri și cu lovituri de tun. Scott Hansen, Hendricksen și Petersen îi însoțiră până la primul lor popas, la vr'o 13 k-metre de vapor, și se întoarseră a doua zi, la 2 și jum. după amiază.

Dimineața ajutaseră la înhamatul căinilor la cele trei săni. La cea din urmă trebuiau înhamate, între alții, *Barnet* și *Pan*, care toată vremea fuseseră dușmani de moarte. *Barnet* era cel mai mic câine al expediției, dar cel mai arțăgos. Începură să se muște, și Hendricksen trebui să dea

o bună corecțiune lui *Barnet* ca să se lase de luptă, și să pornească înainte.

În urma acestei scene, sania a treia întârzie nițel plecarea, dar când porni merse cu o ast fel de repeziciune în cât Iohansen trebui să alerge bine cu patinele de zăpadă, spre a nu rămânea în urmă. Scott Hansen și ceilalți urmăriră săniile cu ochii până când nu se mai văzură de cât ca niște puncte negre în depărtare. După o ultimă lungă privire spre cei pe care poate nu era să'i mai vază, tovarășii noștri își puseră patinele și o luară înapoi spre vapor.

Când a plecat expediția cu săniile, «*Fram*» era la 84°, 4' latit. și 102° longit. Situația vaporului era următoarea: în față vaporul era închis într-o gheață groasă de vr'o 8 metri adâncime, și avea o pătură de gheață groasă de un metru înaintea sa. În partea din dărăt, vaporul era ridicat d'asupra unei mici coline. La o depărtare de vre o 150 metri la nord-est, se întindea de la sud spre nord, o colină lungăreață, destul de largă, așa numită «mare colină» care pe alocurea era înaltă de către 7 metri. Între această colină și «*Fram*» era o crăpătură de curând formată de o lărgime de vre o 50 metri; iar de acumzeișul înaintea vaporului era o crăpătură veche tot de 50 de metri, care fusese închisă odată prin presiunea ghețurilor, dar în decursul primăverii se deschisese din nou.

Pe colina cea mare ce se formase prin presiunile violente de la 27 Ianuarie 1894, ne stabilisem un deposit, și anume pe partea întoarsă spre vapor.

Depositul acesta consta din cutii de tinichea cu provizii și din alte obiecte, formând toate vr'o 6 sau 7 moviște acoperite cu pânză de corabie. La jumătate drum între vapor și colina cea mare, era luntrea cu petrol, care trebuise să fie trasă mai pe gheață, de oare-ce noua crăpătură se formase tocmai sub ea. Mai aveam, în sfârșit, fărâșia noastră, la o depărtare de vre o 30 de metri de vapor.

Cel dintâu și cel mai important lucru ce aveam să facem, era să depărțăm gheața, care ridica vaporul prea sus într-o parte. Lucrul începu la 19 Martie și tot echipagiul contribuie cu puterile lui.

Pătura de gheață pe care o depărțăm era cam de vre o 2 înălțimi de om.

Isprăvirăm cu acest lucru la 27 Martie; în acest timp vremea fu cam rece, și uneori scăzu până la -40° C. Totuși lucrul se făcu fără nici un incident afară de unul singur și anume că Scott-Hansen, avu nenorocirea să'i înghețe un deget de la picior.

Doctorul și eu lucram împreună.

În ziarul meu observ: «El mă bănuia mereu pe mine că sunt rău dispus și eu pe el de asemenea.» Fapt este că eu am obiceiul de a nu prea vorbi când am ceva de lucru, pe când doctorul avea tocmai obiceiul contrar. Și fiindcă eu după obiceiul meu tăceam mereu, doctorul crezu că sunt rău dispus, și tot așa credeam și eu că e supărat când se oprea din vorbă. Neînțelegerea însă se lămură în curând și amândouă riserăm când ne explicăram.

De oare-ce plecarea d'rului Nansen și a lui Iohansen ne permitea o nouă împărțire a locuințelor, eu ocupai cabina lui Nansen după ce împachetai lucrurile pe care le lăsase el, și le așezai în altă parte.

Pilotul Iacobsen care până atunci era încartirat cu patru oameni în cabina cea mare din dărăt, se mută în cabina mea, iar în cea altă cabină mai rămaseră numai 3 oameni în loc de patru. Sala de lucru care multă vreme nu fusese folosită din cauză că se stricase soba, fu redusă la vechia splendoare, după ce soba fu reparată de Amundsen. Această sală deveni acum cea mai comodă și cea mai populată încăpere de pe tot vaporul. Aci ne adunăm în tot d'a-una după ce ne isprăvim fie care lucrul său.

Acum începurăm să facem lungi și minuțioase pregătiri pentru o călătorie cu săniile spre sud, aceasta negreșit numai pentru cazul când am fi «siliți» să părăsim vaporul «*Fram*» ceea ce de alt fel nici unuia dintre noi nu ni se pare probabil. Construirăm săniile, caice, cusurăm saci pentru provizii, aleserăm proviziile și celelalte obiecte necesare cântărindu-le etc.

Toate aceste lucruri ne ocupă bine timpul.

Trebuia de asemenea să ne îngrijim de mai multe patine de zăpadă, care ne ar fi fost indispensabile, cel puțin o pereche de om. De unde însă să luăm materialul? Nu mai avem pe bord de loc disponibil lemn care să se potrivească pentru acest scop.

Aveam numai o bucată mare de lemn de stejar, dar n'aveam cu ce să o tăiem căci de ferăstrăele mici pe care le aveam nu puteam să ne servim în acest scop. Atunci încercăm cu ferăstrăul pentru gheață. Amundsen și Bentsen îi făcură reparațiile de cuviință iar Mogstad și Hendriksen se puseră pe lucru. La început mai greu, pe urmă mai ușor, cu deprinderea, până la șease Aprilie avurăm gata șease scânduri bune pentru patine. Le puserăm în salon să se usuze.

Cu patinele pe care le aveam făceam adesea excursii mai ales Scott-Hansen și eu. Într-una din aceste excursii la care luară parte și Amundsen, Nordahl și Petersen, în-

tâlnirăm o colină mare de gheață la vr'o 6 kilometri de la vapor. În jurul acestei coline era un loc admirabil de patinat, unde și petrecurăm cât-va timp după pofta inimii.

La 1 Mai fu gata și celelalte patine și luai dispoziția ca de aci înainte în fie-care zi când vremea era bună, toți să facă exerciții de patinat de la 11 ore până la 1. Aceasta era bine nu numai din punctul de vedere al higienii, dar și pentru că era necesar ca cu toții să se obicinuiască bine cu patinele.

Pe când eram ocupați cu depărtarea ghețurilor de sub vapor, se arătase o mișcare oare-care în împrejurim. La 20 metri de vapor se formase o nouă crăpătură paralelă cu cea veche, între noi și depositul nostru. Afară de aceasta în toate direcțiunile se mai produse un număr oare-care de crăpături mai mari sau mai mici. Ceva mai târziu în timpul de la 11 Aprilie până la 9 Mai se întâmplară mai multe presiuni violente în crăpăturile din jurul vaporului.

În seara zilei de 11 Aprilie, eu și cu Scott-Hansen plecăm cu patinele spre nord est dealungul crăpăturii celei noi. La întoarcere avurăm ocazia să vedem în crăpătură o presiune cum n'am mai văzut nici odată până atunci. La început era un canal îngust paralel cu crăpătura cea mare ce era acoperită cu un strat de gheață de vr'o $\frac{2}{3}$ metri grosime.

Apoi se deschise dincolo de prima crăpătură și paralel cu ea, o alta mai mare. Producându-se presiunea marginile acestei crăpături se izbiră una de alta cu atâta putere încât gheața era împinsă sub apă, adeseori până la câte 5 sau 7 metri. Gheața nouă este foarte elastică și se îndoaie fără a se frînge într'un chip uimitor.

La 5 Mai crăpătura era largă din dărătul vaporului se închise în urma presiunii și în locul ei se formă o alta la vr'o 100 de metri înaintea vaporului, care ast-fel numai era în continuitate cu gheața, ci era despărțită din toate părțile prin crăpături mai largi sau mai înguste.

Crăpătura principală din dărătul vaporului se deschise și mai mult în a doua jumătate a lunii Aprilie, iar la 29 se întinse spre nord cât puteam vedea cu ochii. La 1 Mai își ajunse probabil cea mai mare lărgime. Măsurând-o atunci cu Scott-Hansen am găsit-o în față vaporului de 950 de metri, iar ceva mai spre nord de 1432 de metri. Dacă «*Fram*» ar fi fost atunci liber, ași fi încercat să plutesc cu aburul cât s'ar fi putut mai spre nord. Nu putea fi vorba însă de așa ceva, căci vaporul era împresurat de adevărate ziduri de gheață.

Dar deja la 2 Mai crăpătura principală se închise. Pilotul Nordhal și Amundsen cari din întâmplare se aflau într-o plimbare cu patinele d'alungul crăpăturii spre sud, fură martori oculari ai acestei presiuni pe care o descriseră ca ceva grandios. Când marginile se apropiară cu o furioasă iuteală una de alta, mai întâi se întâlniră două limbi ce eșeau d'o parte și de alta și sfărâmandu-se cu un bubuit ca de tunet se prefăcură într'un moment într-o colină înaltă de vr'o 7 metri, pentru-ca imediat să se prăbușească iar și să dispară. Acolo unde gheața nu era ridicată în aer o margine intra sub cea-laltă, și toate inegalitățile se sfărâmau în mii de bucățele umplând golurile rămase.

Înaintarea noastră spre nord în prima lună fu aproape egală cu zero. Așa până la 19 Aprilie n'am înaintat de cât cu 4¹ (vre-o 7¹/₂ k metri) spre nord, în același timp am înaintat foarte puțin și spre vest: mai târziu mersul a fost mai repede, dar nici pe departe așa de repede ca în 1894.

La 23 Mai scriam următoarele în ziarul meu:

«Suntem cu toții foarte curioși să vedem cât am înaintat în primă-vara aceasta. Dacă până în vară sați în toamnă vom ajunge numai la 60° longitud. de est, atunci cred că putem fi siguri în toamna anului 1896 vom fi acasă. Mersul nostru în primă-vara acestuia a fost cu mult mai slab de cât cel din anul trecut. Dacă însă de la 16 Mai până la 16 Iunie vom merge ca în anul trecut, vom ajunge la 68° long de est. Probabil că nu vom merge așa de repede spre vest.»

O împrejurare care a făcut să fie și mai uniformă călătoria noastră în decursul nostru și primă-verii anului 1895 a fost marea raritate a vieții animale în această parte a mării pol.re. Multă vreme n'am văzut nici o singură viețuitoare; chiar și urșii au lipsit cu desăvârșire.

De aceea o mare bucurie ne-a pricinuit apariția în ziua de 7 Mai după amiază a unei mici foci într-o crăpătură de curând deschisă aproape de vapor. Era prima focă pe care o vedeam de două luni încoace. Mai târziu am văzut adesea focuri de acestea prin crăpături, dar erau foarte fricoase și d'abia târziu în vară am reușit să împușcăm una atât de mică în cât am consumat-o la o singură masă.

La 14 Mai, Petersen ne povesti că a văzut o pasăre albă sburind spre vest. De atunci vestitori primăverii deveniră mai des.

Fridtjof Nansen.

(Urmare în numărul viitor)

Strigătele de război la diferite popoare

În focul luptei, când furia ajunge la culme, luptătorii scot strigăte războinice, cari pare că le dă un nou și impetuos avânt.

Grecii cei vechi, după cum ne spune Homer strigau «Allala!» Vechii Celți strigau: «Tarr he benn!» Strigătul național al Irlandezilor este: «Erin go bragh!» (Irlanda nici o dată!) Indienii din America nordică strigă: «Whoop Hoo!» Cazacii strigă: «Huurah!» (Hu Raj: În răi!) Germanii strigă: «Vorwaerts!»

Hordele sălbatice ale lui Tamerlan, Cinghishanul Mongolilor, (1380-1405) strigau: «Thalpigan!» (Tăiați cu sabia!)

Vechiul strigăt național al Spaniolilor era: «España! San Jago!» Ungurii strigă: «Isten velünk!» (D-zeu cu noi!) Englezii strigă: «All right!»

Într-o revistă franceză aflăm următoarele strigăte ale Francezilor: «Notre Dame, Saint-Denys, Montjoie!»

Strigătul regilor francezi și al marilor seniori feudali era: «France!» care se schimbă în timpul lui Heric IV și al urmașilor săi în: «Vive le roi!» care rămase și în timpul revoluției franceze, când însăși regimentele republicane, care se luptau cu țărani regaliști din Vendée, strigau: «Vive le roi!»

Glorioasele armate ale revoluției franceze reputate victoriile lor în sunetul Marseillaisei strigând: «Vive la Republique!» Sub împărații Napoleon I cel mare și Napoleon III strigătul era: «Vive l'Empereur!» care, afară de Australia, răsunase pe toată suprafața pământului. Strigătul la Dahomey era: «En avant!»

Strigătul de război e un adevărat strigăt din inimă, de oare-ce răspunde la vocea internă a patriei. Se poate ca un copil să rămână surd la vocea mamei sale?

Cine nu-și aduce aminte de strigătul de război al bravilor noștri dorobanți, care la Grivița, Plevna, Smârdan, etc., umpleau văzduhul cu inimosul lor: «Hurra! Pe ei copii!»

Cornel

DIN ISTORIA BUCUREȘTIILOR

Cetatea Bucureștilor sau Cetatea Dâmboviței

Dăm loc în coloanele ziarului nostru unui interesant studiu asupra istoriei orașului București, datorit d-lui profesor universitar Gr. G. Tocilescu, savantul nostru archeolog, și publicat în apreciată revistă «Tinerimea română», al cărei director este d-sa:

I

Într-o epocă străvechie, ce nu se poate determina, dar care trebuie să numere mai multe mii de ani, lunca Dâmboviței pe care se află situat o parte a Bucureștilor, nu exista; pla-

toul Cotrocenilor și platoul Ferestrăului, șesul adică din dreapta și din stânga râului, format o singură bucată, o masă pe care într-o epocă nedeterminată, râul ce l'am putea numi «pre-Dâmbovița», în virtutea acțiunii sale de eroziune a spart o formându și malul săi drept din Cotroceni, Spirea, Filaret și Văcărești, iar cel stâng din o linie, ce pleacă de la Belvedere și Malmeson, trece pe la Cuibul-cu-Barză, Schitul Măgureanu, Palatul regal, și de aci până aproape de apele de la Văcărești.

«Tot acest spațiu, ne spune colegul nostru d. Gr. Ștefănescu, a fost într-o lungă serie de ani, ros și denudat de apele Dâmboviței, cari au curs, când pe sub dealurile Cotrocenii, Spirii și Filaret, când pe sub înălțimele malului stâng, urmând linia ce descriu mai sus. În acest spațiu însă, două puncte au fost respectate de dintele corosiv al apelor Dâmboviței, două insule, cari au rămas ca doi martori irecusabili ai vechii continuități a platoului Cotrocenii, Spirii și Filaret, cu platoul Ferestrăului și Colintinei; acești doi martori sunt: Colina Mitropoliei și colina Radu-Vodă.»

Timpul atribuit acestei eroziuni este după sfârșitul epocii cuaternare, iar schimbările din albiile ale râului au avut loc în epoca actuală.

Cari să fi fost primii locuitori ai acestei lunci și a malurilor din preajmă? Ce urme au lăsat ei despre existența lor în aceste prunduri și mlaștine ale Dâmboviței? Archeologia preistorică nu poate să ne dea încă un răspuns pozitiv. După opiniunea stimatului nostru coleg d. Odobescu, înălțimea numită «Gorgan», pe care se află zidită biserica Sf. Ilie, ar fi o movilă artificială, un gorgan, care a servit de necropolă sălbaticeilor războinici acum câte-va mii de ani prin stuful mlaștinei Cișmigiului.

Presupunerea savantului archeolog se întemeiază pe înțelesul ce are cuvântul «gorgan», rus. «kypgană», adică «tumulus», pe care Schafarik îl compară cu pers. «kurkhane», gurchană «casă de mormânt». Gorgan, gorgănele, însemnează însăși «colină», o ridicătură naturală sau artificială, servind drept semne de hotar.

În lipsă de alte indicii, gorganul de la Sf. Ilie ar putea fi considerat mai cu probabilitate ca o mică insulă, ca un rest din platoul spart și mâncat de apele Dâmboviței, ca și movila cu biserica lui Bucur din jos de mănăstirea Radu-Vodă. Cât despre părerea repositului Berendei, adoptată și de colegul nostru d. Gr. Ion Lahovari («Buletinul Societ. Geogr.» VII, pag. 144), că numele «Gorgan», dat movilei și mahalalei din prejur, ar veni de la Spătarul Gorgan, cumnatul lui Matei Vodă Basarab, trebuie înlăturată, de

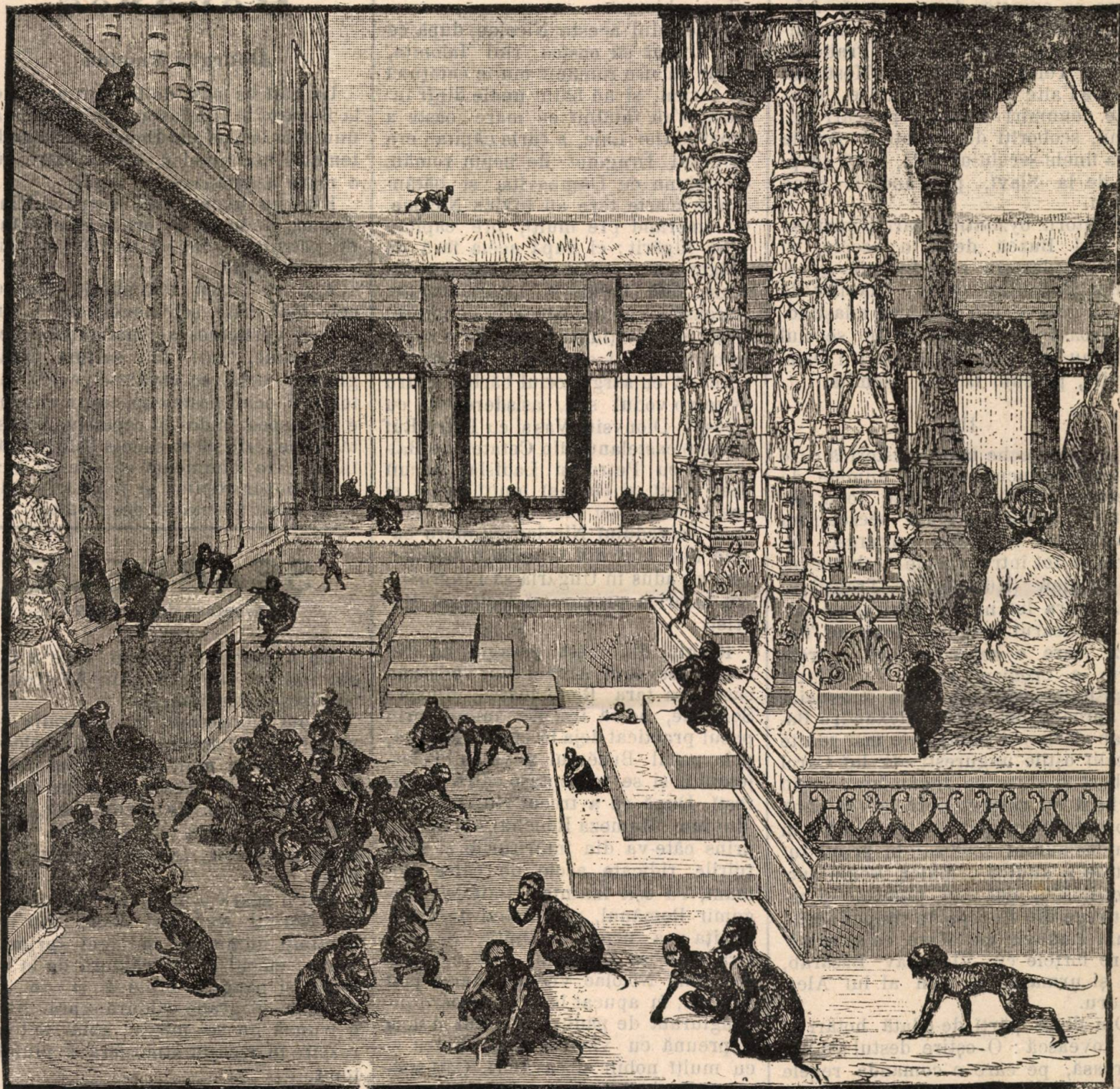
oare-ce, deja cu 100 ani mai înainte de numitul Spătar, documentele menționează în București acea înălțime și mahala cu numele de «Gorganî, mahalaua Gorganului».

Dacă însă la Gorganî și în preajma lui nu s'a dat peste urme sigure de locuințe omenești din epoca așa zisă «preistorică», în Dealul Spirii însă

kil. departe de Cotroceni) întreprinse pentru captarea apelor, s'a descoperit mai multe instrumente din epoca de piatră, care n'a putut intra încă în mâinile noastre.

Acestea sunt puținele date ce avem asupra epocii preistorice a orașului nostru.

Sexanta-Pristaa (Rusciuk) și cu lagărul roman de la Giurgiu (castelul Sf. George) trebuiau a fi puse în legătură printr'un drum cu stabilimentele romane din restul țării. La Pantelimon, după cum îmi comunică d. Colonel Gorjan, s'a găsit de către un căpitan mai multe monede romane din epoca republicei și a imperiului.

BENARES. — (Vezi explicația)

s'a găsit arme și unelte de silex, precum și obiecte de lut în formă conică, cu un orificiu d'asupra. Aceste piramide, din care muzeul național posedă două exemplare, sunt obiecte de cult, identice cu cele aflate în stațiunile preistorice din România: la Vădastra, Patru zeci de Crucii, Cucuteni și aiurea. În fine mai zilele trecute, în săpăturile de la Arkuda (7

II
În timpul dominațiunii romane pare a fi fost aci un așezământ militar, un castel de apărare pe lângă *valul* satul *troianul*, care după documentele de la începutul secolului al XVII trecea pe lângă dealul Mitropoliei, prin drumul numit al Mehedinților, și mai târziu al Craiovei. Cetatea dunăreană

În ce privește însă opiniunea lui Sulzer, că aproape de București a fost cetatea romană «Pinum» indicată de geograful Ptolemeu, ea n'are nici un temei: Pinum se așează de unii geografi moderni, ca și de codicelul vaterpadian din secolul XIII, cel mai vechi manuscris cunoscut al operei lui Ptolemeu, se așează cam pe la Slatina.

În evul mediu și anume în secolii VI, VII și VIII, câmpiile Țării-Românești dintre Dâmbovița și Ialomița, Argeș și Buzău, se stăpâneau de Slavi. Cel puțin toponymia acestei regiuni este cu totul slavonă: Dâmbovița însemnează «foaie de stejar» de la radicalul dîmb, stejar; Ilfov, în documentele mai vechi *Elhov*, de la ielha, *alnus*, *anin*; Ialomița, în forma sa corectă documentată *Ialovița*, însemnează arid, sterp, neroditor; *ialovița*, vacă stearpă; Prahova, Cricov, Teleajen, Doftana, Mostiștea și celelalte riuri secundare, sunt toate denumiri slavone, pe care Românii, scoboriți din munți la câmpie pe la finele secolului VIII, le-au adoptat de la Slavi, păstrându-le până astăzi.

Scriitorii byzantini, care pomenesc de riul Buzău deja în secolul al V-lea, și descriu expedițiile generalilor Byzantini contra Slavilor de la Ialomița și din regiunea mlaștinopăduroasă a Dâmboviței în secolul VII, nu menționează acest rit Dâmbovița, precum fac cu Ialomița.

III

Cea mai veche fântână istorică care amintește Bucureștilor sub numele de «Cetatea Dâmboviței» este Ioan, secretarul tainic (suorum secretorum notarius) al regelui unguresc Ludovic și tot într-o vreme archidiacon de Kikelew (Küküllö) în Transilvania. Opera lui ni s'a păstrat de către cronicarul maghiar Ioan de Turóc, care o reproduce ca a treia parte a cronicelor sale. Voievodul Țării-Românești era deja întemeiat de aproape un secol; Alexandru Basarab sfârșise cumplit în mai multe bătălii oștile ungurești ale lui Carol Robert și silise pe îngâmfatul craiu să fugă cu rușine, perzându-și până și pecetia regatului. Acum, adică prin toamna anului 1368 sau în prima jumătate a anului următor, venia succesorul său, cel mai puternic și temut rege din Europa în timpul acela, venia Ludovic cel Mare, ca să-și măsoare forțele cu Vladislav Basarab, fiul și urmașul la tron al lui Alecsandru.

Din două părți deodată hotărî el să-l lovească: O oștire destul de numeroasă, pe care o comanda regele în persoană, avea să treacă Dunărea spre Vidin; o alta, nu mai puțin tare, comandată de Nicolae, voievodul Transilvaniei, cu nobili mulți și Secui, avea din țara Secuimei să scoabă munții. Vladislav își împărți și el oastea în două: un corp îl lăsa sub conducerea lui jupan Dragomir, pârcașul cetății Dâmboviței «comes Dragmer Olachus», castellanus de Domboyka», ca să înfrunte oștirea ardeleană; el însuși cu restul armatei se întări la Calafat. Ungurii trecuă Dunărea pe plute sau pe șelce

cu mare greutate, după ce goniră corăbiile române, ce apărau malul, și înfruntară ploaia de săgeți, ce curgea asupra-le. Vladislav se retrase în regulă la munți, așteptând minutul priincios să dea bătălia, iar armata regească ocupă orașul Severin, pe care îl întări.

Cât despre isprăvile voievodului Nicolae, să ascultăm pe însuși cronicarul maghiar:

«Voievodul acesta Nicolae, după ce «ați trecut cu oastea riul Ialomița, «unde făcuse românii multe cetăți și «și țărini, și au bătut unele dintr'însele, s'au întâlnit cu mare oaste a «voievodului Laic, a căria căpitan era «comitul Dragmer de neam român, «castelanu de Dâmbovița, și bătându-se foarte tare au învins Nicolae, «și omorând pre mulți, pre căpitan «l'au fugărit: ci după aceia fără de «băgare de seamă, mergend mai în «colo, s'au închis în locuri strimte, «lutoase și neumbrate, și încongiurat «fiind de mulțimea românilor din păduri și munți, acolo s'au omorît împreună cu sârguitorul bărbat Petru «vițe vo vodul său, așiderea și cu «Dășău (Dionysiu) Vaș și cu Petru Ruf «(Roșu) castelanul din Cetatea de Balta, și cu Petru și Ladislav secuile «cei viteji, și cu mai mulți ostași, și «cu nemeșii cei mai de frunte. Trupul voievodului Nicolae cu mare bătaie l'au luat din mâinile românilor, «și l'au adus în Ungaria să-l îngroape «în biserica precuratei fecioarei Marii».

Resultă din acest pasagiū, că Nicolae, voievodul Ardealului, venise cu oastea în țara Românească, dinspre Secuime, adică trecuse munții prin pasul practicat deja în epoca Romană, prin pasul Buzăului și valea Teleajenului, și se îndreptase către București. După ce a trecut riul Ialomița (fluvium Ilumeza Iloncha), și a copleșit câte-va din întăriturile și șanțurile ridicate acolo de către Români, i-a eșit înainte Comitele Dragomir Românul, pârcașul de Dâmbovița; a urmat o luptă, în care Dragomir se văzu silit a se retrage; dar când Nicolae Voievod merse mai departe, fu apucat la o strimtoare încongiurată de păduri, fu bătut și ucis împreună cu vicevoievodul Petru și cu mulți nobili și cavaleri. Câți scăpară din bătălie fură uciși prin mlaștine și păduri; abia dacă un neînsemnat număr putu scăpa peste graniță.

Nu încapă îndoială, că acel conte sau jupan Dragomir (castellanus de Domboyka) este pârcașul cetății Dâmboviței, adică comandantul unei cetăți întărite de pe lângă riul Dâmbovița. Această cetate nu poate fi alta de cât Bucureștii, și catastrofa oștirii ardeleni a trebuit să aibă loc nu departe de București, prin bungetul acela de păduri mari și seculare, cu

locuri înguste, mlaștinoase și neumbrate, din preajmă.

Vom vedea îndată că tot sub numele de Cetatea Dâmboviței, Bucureștii este cunoscut pe timpul lui Ștefan cel Mare în documente și cronice interne și externe.

(Va urma) Gr. G. Tocilescu

Benares

Dourgha-Khound

La câțiva pași de fauburgurile de la Benares în Hindustan, pe marginea unui mic lac, se află Dourgha-Khound, templul maimuțelor *simius*, care au o mare asemănare cu omul.

Este un templu archisacru al Hindușilor, unde ca în orice lăcaș sfânt nu pătrunde cine-va de cât cu picioarele goale.

Aici se joacă maimuțele făcând cele mai urite schimonosiri. E un sabbat vertiginos al maimuțelor negre, brune, care fac salturi caraghioase, urlă, se tăvălesc pe jos, întorcând ochii peste cap, cu un cuvânt e un aspect hidos și repulsiv. Această menagerie sacro-sanctă este liberă, în fiecare dimineață se adună aici acest popor răpitor și jefuitor și admiră acest spectacol desgustător.

ȘEARPELE

— O aventură din Australia —

Un explorator german, care a făcut întinse călătorii prin Australia, istorisește următoarele:

«Abia ajunsese în Australia — vroiam să-mi încerc norocul acolo — și mi se mări mult frica de șerpi. Ca să mă apăr de aceste bestii m'am cumpărat un baston de preumblare, care întrunea și tărie și eleganță. Ori unde mergeam, aveam bastonul cu mine.

Intr-o seară ajunsei într'un orașel din Nordul New Sud Wales într'un anotimp numit de indigeni «primăvară», cu 40 grade căldură de la amiază și până la orele 4 și de 35 până la 36 grade căldură seara. Nici o frunză nu se mișca, abia puteai respira în această atmosferă de plumb topit.

Orașelul se afla în mijlocul tufișului. În dosul otelului, unde am descins, șerpuia un rîuleț în jurul căruia se afla o mulțime de muște mari, care produceau mare supărare. Se mânca rău în acest hotel, cu atât mai bine te mânca muștele.

Mai înainte de a mă culca mai stătuți de vorbă cu proprietarul hotelului, un compatriot de al meu. Acesta mi-a spus că sunt foarte mulți șerpi pe aici. Insuși hotelierul omorise un șarpe în grădina hotelului, lung de 8 urme.

— Aceste bestii, zise hotelierul, se strecoară noaptea prin locuințele oamenilor.

Mă cuprinse fiori de groază.

Când ajunsei în camera mea, căutai peste tot locul, ca nu cum-va să fie vre-un șarpe. Nicăieri însă n'am văzut un șarpe.

Pe deplin liniștit, închisei fereastra, mă desbrăcai, stinsei lumina și cu teamă mă urcai în pat.

Căldura era sufocantă, credeam că inebunesc. Muștile începură să sbîrnie în jurul capului meu. Ca să mă scap de acest sbîrnăit, mă acoperii cu plapoma și scaldat de sudoare și abia răsuflând, căutai ca prin somn să alung ideile de șerpi și muște.

Am dormit puțin timp. Căldura era nesuferită, în cât sedeam ca într-o baie, abia resuflând. Mă hotărâi se expun mâinele și brațele muștelor. Ținând pătura peste față, scosei brațele și le întinsei pe pătură.

Nu sunt om fricos, am auzit fluierând pe lângă mine gloanțele francezilor la 1870 și 1871 și cu toate acestea sângele mi s'îngheță în vine, de oare ce mâna mea dreaptă o puseseam pe un șarpe care era întins pe pătură. P'aci era ca să-l apuc. Șarpele era rece și nemișcat.

Șerpiul aș un somn greu. Acesta dormea ca un urs. Nu se mișca. Cu mare precauțiune trăseși mâinele și le ascunsei iarăși sub pătură. Era o situație penibilă... Un șarpe... în noaptea întunecoasă... peste mine și eu fără nici o armă, fără speranță de ajutor, aproape gol... era prea mult pentru un om ori cât de curajos.

Situația era gravă.

Sudoarea rece curgea pe mine valuri. Eram ca și legat de pat. Ce era să fac? Să mă scol și să fug? Oh, firește; dar puteam să deștept șarpele și atunci mi-ar fi ținut calea la ușă. Mai bine să aștept până dimineată.

Șarpele nu se mișca, asemenea nici eu. După cum simțeam, șarpele avea o lungime de trei urme, lungimea aproximativă a speciei australa «*Deatla-adder*». Mă cuprinse groaza, de oare ce mușcătura acestor șerpi este ucigătoare. Mă gândii la alt-ceva. Vroiam să înfășor șarpele cu pătura și apoi să-l sugrum. Era însă întuneric beznă și mă expuneam la mare primejdie. Șarpele putea să scape și atunci era val de mine.

Întinsei brațul drept, luai un chibrit cu mâna tremurândă. Șarpele sta nemișcat. Scosei capul încet de sub pătură, văzui șarpele întins ca litera i. Mă dădui cu mare precauțiune jos din pat, ca să caut bastonul, dar bastonul nicăieri. Aceasta era o teribilă lovitură. Mă apropiai iarăși de pat. Luai lumina și fiindcă acum mă aflam în deplina

putere a facultăților mele, mă apropiai de pat și privii șarpele meu furios.

Era, era... bastonul meu!

C.

● călătorie

în pământurile descoperite de

Cristofor Columb

CAPITOLUL VI

După ce se schimbă garda și se coborise noaptea, Columb rămânea singur pe punte cu ochii întorși spre *estrella del Norte* aci la busolă, scrutând straniul fenomen care se manifesta pentru prima oară ochilor săi: schimbarea în direcția acului magnetic, până ce-l scotea din meditațiile lui cântecul vr'ului *pajes* veghiând la *ampolleta*:¹⁾

Le guardia es tomada
La ampolleta muelle
Bue viaje haremos
și Dios quisiera.

Santinela răspundea la această invitație și ecoul puternic al voci se perdea în tăcerea nopții, întreruptă numai de zgomotul valurilor. Acestea sunt impresiuni fugare, pline de a fascinare, pe cari nu le voi uita nici odată!

În timpul călătoriei am vroiu unele ori să mă servesc în mod practic de «fac-similele» anticelor instrumente nautice întrebuițate de navigatorii secolului al XV-lea, ca *astrolabio nautica* și *cadranul*, aceleași executate de mine și expuse la Genova cu ocazia congresului geografic din 1892 și premiate cu medalia de aur.

Am adaos la ele și *balestrilia*, cu toate că el, ca instrument nautic, nu a fost întrebuițat nici pe timpul lui Columb.

Am vroiu să experimentez și un instrument bazat pe «liniile paralele ale lui Ptolomeu» și întrebuițat de indianul Malemo Cana și de pilotul Vasco de Gama.

Ce anacronism era acel al unui yacht, ultimul produs al progresului ajuns în zilele noastre de arhitectura navală și care întrebuițea așa primitive instrumente spre a-și determina poziția sa!

Și totuși de câte-ori liniștea rela-

¹⁾ Pe mărele spaniole din secolul al XV, afară de marinarii erau și *grumetes*, care corespund cu băieții de pe vasele moderne; *pajes* sunt echivalenți cu marinarii de a doua mână. Ei trebuiau să vegheze cu băgare de seamă la *ampolleta* sau ceasornicul cu nisip, care dura o jumătate de oră și când tot nisipul era trecut din recipientul superior în cel inferior, anunțau această trecere prin cântecul mai sus citat. *Ampolleta* servea ca să se măsoare exact orele de gardă.

tivă a mării mi-au permis să le întrebuițez, ele mi-au dat rezultate relativ satisfăcătoare și mi-au demonstrat în același timp că navigatorii din secolul al XV-lea, în anumite condițiuni de timp și cu marea nu prea agitată, puteau să se încreadă în deajuns pe instrumente așa de simple și de rudimentare.

Dar în același timp am înțeles de ce Columb, în *Diario* al său, spunea că poate cu greutate să le întrebuițeze pe bord în așa chip în cât să aibă observații exacte, căci atât pentru *cadran* cât și pentru *astrolabio*, e necesară verticalitatea perfectă, spre a putea citi exact graduațiunea semnalată de instrument.

Balestrilia sau *bastonul lui Iacob*, întrebuițat mai târziu pe bord, s'a dovedit că e un instrument mai practic, mai marin și a avut deci o largă întrebuițare de către navigatori.

În timpul primei părți de călătorie a vasului «*Corsaro*», întâlnii foarte puține nave; pluteam deci singuri pe imensa întindere a oceanului; deci nu e de loc straniu că cel mai mic incident lua aspectul unui eveniment și dădea naștere la lungi discuții, atât la pupă cât și la prora, unde printre marinarii circulau diferite versiuni.

Așa s'a discutat mult când la 4 ore după amiază, în ziua de 27 Iunie «*Corsaro*» a tăiat meridianul din San Sebastiano de Gomera, punctul de plecare al lui Columb și când la 6 ore în după amiaza zilei de 29, la aproape 195 mile la apusul acestei insule s'a încrucișat calea pe care Columb trebuie să o fi străbătut în călătoria sa, de la data de 9 la 10 Septembrie 1492.

Altă însemnată coincidență s'a notat la 14 Iulie pe la 4 ore după amiază, căci în acel timp «*Corsaro*» a intersectat drumul străbătut de «*Pinta*» și de «*Nina*», la 21 Ianuarie 1493 în timpul călătoriei lor de întoarcere.

Asemenea evenimente erau serbătorite pe bord prin libațiuni și strigăte de «*Ura!*»

Alt incident al navigațiunii a fost când la 8 ore seara, la 27 Iunie, «*Corsaro*» plutind pe un vânt foarte ușor, întâlni corpul unei mare balene care, scăpată de pescarii de balene din Azore, murise din cauza rănilor capătate.

Ea se afla într-o stare de putrefacție foarte înaintată și într-adevăr prezența ei ne-a fost semnalată mai curând de miros de cât de văz.

Mă apropii foarte mult de ea făcând-o să plutească pe lângă bord spre a o examina cu atenție și putui verifica că flancurile ei fuseseră devorată de peștele-câine.

Nu putui să disting la această balenă exact nici capul, nici coada, fiindcă erau cufundate și în parte

devorate; cea ce rămânea vizibil putea măsura aproape 10 metri de lungime.

Ora târzie, vântul la pupă și mai mult de cât asta, mirosul pestilențial emanat de acea balenă mă constrânsese să o părăsesc și să nu o examinez mai mult.

La 28 Iunie ora 6 după amiază, Corsaro, după ce tăiasse meridianul insulei de Fer, cea mai accidentală printre aceea din arhipelagul insulelor Canari și punctul de plecare în numărarea meridianelor la anticii geografi, sosea lângă marea Sargasso.

Asupra acestei mări, așa de dese ori descrisă de navigatori, aș putea să adaog puțin pe lângă cele cunoscute: dar teama e așa de atrăgătoare și a căpătat așa de mare interes după descoperirile arheologice ale doctorului A. Le Plongevin, în Iucatan, după interpretarea ieroglifelor săpate pe monumentele celor din Maya, cei mai vechi locuitori ai țerei, și după descoperirea unei noi bănci sub marine, făcută după aceea de A. S. Prințul de Monaco, în cât nu pot să rezist la tentațiunea de a întreprinde pe cititor în această privință, propunându-mi de a vorbi în această privință nu de marea de Sargasso, ci de dispariția Atlantidelor atunci când voi începe a publica *Notele mele asupra unei călătorii în jurul lumii*.

Până atunci vă spun că noul banc descoperit de prințul de Monaco în Iulie 1896, cu yahtul său *Princesse Alice*, prezintă o circumferință de aproape 75 de kilometri și o adâncime minimă de aproape 76 de metri.

Profesorul Ed. Perrier, membru al expediției științifice imbarcate pe vasul *Talisman*, a propus de a se șterge de pe hărțile geografice numele de *marea de Sargasso* ca neexistând. Eu sunt de părere contrarie și cred că tot ca mine vor fi convinși toți cei ce vor traversa marea algoasă (un fel de plante de mare) și mai mulți de cât toți prințul de Monaco, care a făcut studii în această parte a oceanului.

Algele adunate acolo nu aparțin toate aceluiași gen, nici aceleiași specii. Acelea culese de mine le-am trimis cunoscutului algolog profesorul Piccone ca să le studieze.

Între modelele de sargase unele par tinere, altele bătrâne. Planta această e de o culoare galbenă verzuie și chiar verde palidă, foarte plăcută ochilor.

De ce sargasele constituie o masă plutitoare, aci grupată, aci risipită, întinsă pe o mare suprafață? Se reproduc ele în unele localități sau sunt tirite de curent?

Iată chestiile controversate între algologi.

Unii susțin că aceste alge au ajuns acolo unde se găsesc, după ce au fost deslipite de prin insulele Bahama și

din Florida. Alții din contra susțin că algele constituiesc o adevărată floră algologică pelagică, trăind și înmulțindu-se plutind nu numai în oceanul Atlantic, dar și în alte mări¹⁾.

După o observație a secundului meu de pe bord, atunci pe când treceam aproape de aceste aglomerări de alge, spunea că la Key-West, în partea meridională a Floridei, se află multe alge ca acelea asemenea de pe marea de Sargasso; și deci se poate ca din acel loc să se impregurim, curentul *Gulf-Stream* având o putere de peste 5 mile pe oră, augmentat de mișcarea vînturilor la sargasele din locurile lor de naștere.

Mai observai că nu în toate zilele sargasele întâlnite erau în cantități considerabile; uneori se vedeau răspândite în mod desordonat ici și colo uneori erau ordonate în chip de a forma mici insule având o suprafață de 20 de metri pătrați.

În recenta mea călătorie de reînnoțire din Havana pe coastele Spaniei, făcută în Noembrie 1896, traversai partea centrală a mării Sargasso în toată vastitatea ei și acele insulele plutitoare, aveau niște dimensiuni pe care eu le prețui la mai multe sute de metri pătrați.

Sargasele întâlnite de Corsaro adesea erau dispuse în lungi șiruri paralele și în acest caz nu lipsea nici o dată un curent puternic.

Briazoii nu erau acolo singurii reprezentanți ai vieții animale, căci se vedeau adesea între alge pești foarte drăguți, cari cu spatele azuriu și cu pantecele argintiu, iar altele de o culoare uniformă verzuie, înotând prin jurul sargaselor și vinând mici crustacei și alte mici animale trăind și ele la umbra acelor plante marine.

Puntea yahtului Corsaro fiind la o mică înălțime de mare, era ușor ca de pe bord să se culeagă alge, crustacei și peștișori, cu ajutorul plășilor în care se prindeau peștii cei mici, dar fugeau adesea cei mari.

Acești pești mici pregăuți foarte bine ne făceau adesea să avem mâncăruri gustoase și plăcute.

Unul din peștișorii care mai adesea se întâlneau, avea spatele azuriu cu mici vîrfuri de oase tăiate ca ferăstrăul, pantecele alb pătat cu negru, coada roșie și marinarii l-au deosebit numele de *p. rcelus*.

(Va urma)

(O altă mare de Sargasso se află în partea Nordică a oceanului Pacific, între Japonia, California și insulele Hawai; această mare de Sargasso ar fi formată de așa numitul *curent negru*: O a treia foarte vastă aglomerație de sargasso există în centrul oceanului Indian, între al 20° și al 100° lonj. Est. Greenwich. Mai există și altele pe aiurea însă de o importanță mai mică).

Varietăți

Țară fără pietre.—Valoarea unui lucru depinde de la raritatea sa. Aceasta o dovedesc sălbaticii șesurilor întinse din America de Sud. Mulți dintre acești Indieni n-au văzut încă o peatră, căci aceste sunt o raritate pe acolo, ca și diamantele. Acești sălbatici nu știu ce este o piatră. Când doi oameni de acolo veniseră la Borja și au văzut pietre, și exprimau mirarea prin semne, luau câte-va pietre și plecară cu ele, ca și când ar fi avut cine știe ce lucruri scumpe.

—X—

Tribul Uled Mail din Algeria.—Cel mai vechi locuitor al Africii sunt Berberii, care sunt în mare număr, în Marocco, Tunis, Tripolis și Algeria. Femeile lor se bucură de cea mai mare libertate; ele și pe strădă umblă cu fața descoperită și au voie să stea de vorbă cu bărbații. Vestite sunt fetele din tribul Uled Mail din Algeria. Ele sunt dansatoare în «Parisul deșertului» după cum se numește în Algeria sudică oasa Biskra. Părinții de acolo își trimit fetele tinere și frumoase în această oasă, pentru ca prin dansurile lor în cafenelele de acolo să câștige parale. Și în adevăr că fac bună afacere în Biskra.

—X—

Cea mai mare gară din lume.—Este gara Victoria din Bombay, care a fost terminată acum cât va timp. Construcția acestei gări a durat zece ani și a costat 65 milioane de franci. E construită numai din granit și de marmoră în stilul arhitectonic al vechilor Indiei și are forma unei potcoave. Fațada constă din turnuri imponente cu cupole frumoase, sale mari cu stâlpi de marmoră, care poartă statuetele agriculturii, științei, comerțului, industriei și comunicațiilor.

—X—

Intr'un butoiu peste Niagara.—Un american cu numele Robert Leach s'a băgat într'un butoiu construit de el și apoi butoiul l'a închis și l'a dat drumul în apele cataractului de la Niagara, în care acum călăva an se înecă vestitul înotător Webb.

Butoiul se rostogoli pe înfricoșatul cataract numai câte-va minute. Când butoiul ajunse jos, aflară pe înrăznetul american teafăr și sănătos.

Mii de oameni erau de față la acest măreț, dar tot o dată și periculos spectacol.

Numărul 63 din «Ziarul Călătoriilor» va apare Marți 6 Iulie, anul curent.

CAMILLE DEBANS

Aventurierul țără de voie

XI

Asta nu ținu mai mult de o licărire.

Călăreț consumat, manevrând cu o mână sigură calul său, care par'că îi înțelegea gândul, Grafft venea la rândul lui asupra Indianului.

Acesta crezându-se sigur de victoria sa nu se ferea de el, ci dimpotrivă. Planul lui Grafft era foarte simplu. Voia să vie drept asupra dușmanului și să-i dea o lovitură care să-l răstoarne cu cal cu tot.

Isbuti și Indianul se rostogoli la vreo douăzeci de pași pe când calul vărsa șiroaie de sânge.

«Predă-te, îi striga Grafft. Imi va face plăcerea să te scalpez, șacalule.

Vulturul se ridicase; era și el destul de șiret. Incepu a descrie cercuri în jurul lui Grafft fugind cât îl duceau picioarele.

Era foarte bine închipuit, căci uriașul, nevoit se tot întorcea după evoluțiunile lui, nu găsea momentul când să-i arunce lațul. Și Vulturul alergând mereu cu iuteala unui corb își încarcă pușca, hotărât să meargă drept spre monstru, îndată ce va putea trage.

Dar Grafft nerăbdător trăgea revolverul și trimise o descărcătură Indianului. Acesta făcu o săritură ca un epure atins, căzu în genunchi, se ridică, se asvîrli spre pădure ca să se ascundă o clipă, și să reînceapă duelul slujindu-se de copaci și tufișuri ca să se ascundă, și să întindă curse. La jocul acesta, gândea că Jaguarul Alb nu se va putea măsura cu el.

Din nenorocire, bietul om avea umărul zdrobit. O piele roșie, își pune gloria în a desprețui suferința, mai cu seamă în prezența unui obraz alb. Cu toate acestea perdea sânge, și rezultatul final al întâlnirii nu-i părea a-i fi favorabil.

Grafft, bine înțeles, începu să-l urmărească, și numai atunci prietenii noștri putură să-l vadă.

Înfățișarea lui îi înfiorară. Cu fața plină de sânge, se culcă pe cal, pentru a se feri de gloanțele pe care Indianul i le ar fi putut trimite, întorcându-se pe neașteptate. Și era cât p'aci să-l ajungă când un nou actor se ivi pe scenă.

S'ar crede oare? Michou, ne fiind în stare să suferă priveliștea unei lupte a cărei peripeții îi stîrneau nervii, Michou fără a spune vre o vorbă cui-va eșise pe neașteptate din pădure, și palid, dar hotărât, se întepeni, ochi corcitură, și slobozi nebunește două gloanțe.

Grafft nu părea să fie atins, dar

patrupedul de sub dînsul primise gloanțele. Animalul se opri de odată; apoi poticnindu se căzu pe spate, cât p'aci să turtească pe călărețul său.

Din nenorocire, conducătorul de turme, nu era așa de prost. Se pomeni în picioare ca prin minune, în clipa când calul se rostogolea.

Și care nu fu mirarea lui când văzu la câțiva pași de el, o persoană galbigioasă, îmbrăcat în niște haine cenușii, în cap cu o pălărieuță foarte caraghioasă, un om din care putea face numai o îmbucătură.

Cu toate acestea față de un dușman, care 'i cădea așa ca din aer, Grafft gândi că în cazul de față îndrăzneala nu mergea...

Se puse dar la adăpost în dosul calului, pregătindu-se de luptă.

Partida înceta de a fi egală între el și Michou. Corcitură avea să se lupte în spatele unui fel de încălătură.

Claude foarte îndrăzneț, într'adevăr, dar neștiind aici unul din elementele luptei prin păduri, sta în picioare și în față, ușor de a fi atins de cea dintîi împușcătură.

— Intră în pădure, îi strigă Martin. Țintind totuși pe dușmanul său Claude se trase sub pădure.

Dar voinica Bilenbrock cu pușca în mână gata să se arunce își zise: E nebun omul acesta! nu înainta de cât pentru a-i spune.

— Aruncă-te în dosul acestor copaci la stînga.

Claude bătea în retragere mereu, fără a perde din ochi pe bandit așteptând ca arborele să-i vie la îndemână.

Dar de ce nu trăgea Grafft? Avea două motive. Întîi că-i curgea sângele pe ochi și nu putea să țintească. Cel-alt că Vulturul îndrăzneț eșise iar din pădure și se țara manevrând ca să întoarcă pozițiunea dușmanului.

Viteazul indian nu mai avea de cât un braț bun. Și banditul atins în frunte de cel dintîi glonte știa prin experiență că indianul era un bun trăgaci, a cărui gloanțe nimereau toate.

Era vorba dar ca Jaguarul Alb, să nu ofere Indianului nici o parte a corpului de măcelărit și în același timp să scape de tînerul și ciudatul dușman care-i omorîse calul.

Calul!... Îi trecu prin minte o idee superbă.

Se așeză pe cât putu mai bine între labele calului mort, ca să nu fie atins de nici un glonte, apoi începu să împingă cadavrul colosului animal spre cel dintîi mărăcinii din spre pădure.

Cu toate că animalul era foarte grețu dar și banditul era dotat cu o putere așa de extra-ordinară că putu a mișca adăpostul său.

Pămîntul puțin aplecat îi era favorabil acestei încercări.

Vulturul îndrăzneț înțelese îndată manevra corciturii și se întoarse iar în tufișuri. Pe când Michou zise că era bine să stea să-l primească la locul unde banditul avea să-și părăsească refugiul, și se duse să se posteze acolo, cu toată silința unchiului de a-l reține.

Era în picioare și gata la tot viteazul acesta de bătrîn, și Ana era gata să sloboadă gloanțele, și regulă ast-fel să nu se depărteze de bărbatul său sprijinind și pe Claude. Elisabeth Gartner, nebună de spaimă și de ură sta nemișcată cu amîndouă revolverele în mână, gata să sloboadă cele douăspre-zece gloanțe asupra persecutorului său. Bubu se făcuse nevăzut.

Între acestea Grafft se apropia puțin câte puțin, cu mari silințe până la vreo 8 metri de la pădure, se odihni o clipă, apoi se văzu iar trupul calului înaintînd până a atinge cele dintîi tufișuri. Acolo, mai răsuflă iar.

Apoi se aruncă chiar ca un jaguar. Îl numise bine indianul, așa era de ager și ușor colosul ăsta.

Cu o săritură fu sub copaci.

Văzu cum Michou îl ținti și se feri, chiar și el descărca un glonte asupra bărbatului Sofiei, dar acesta făcu o săritură în lături, care făcu să nu-l atingă focul de cât puțin la umăr.

Cel două protivnici erau la vreo trei metri unul de altul. Corcitură trecu acest spațiu urlînd și apucă pe Claude de gât... Una, două, trei detunături răsunară. Ana trăsese asupra uriașului aproape chiar lângă el.

Grafft lăsa pe Claude, ca să se arunce asupra acestui nou dușman, și nebun, puse mîna lui cea lată pe d-na Martin. Apucînd-o într'unul din bratele sale, furiosul ușaș voia să o sfîrime, când o voce strigă din frunziș în franțuzește:

— Cu patul puștei, cu patul puștei!

O altă voce supra omenească părea a răspunde acesteia:

— Charlie!

Groaznicul negru auzise.

Asta îl făcu să se codească o clipă. Michou se folosi de clipa când monstrul sta uluit, ca să-i dea în frunte o lovitură de pușcă așa de tare că arma se frânse în două.

Lacru acesta scăpă pe matusă-sa care făcu două pași îndărăt. Din nenorocire banditul apucase pușca Anei și o învîrtea în aer neștiind ce face orbit cum era din sângele care-i curgea din fruntea de două ori odorogită.

Michou dezarmat nu se mai mișcă. Iar mulatrul era în așa de bună credință că lovi copacul în dosul cărui se ascunsese Claude, și crezînd că a spart capul cui-va svîrli pușca scotînd să strângă de gât victima.

Orî cum, era admirabil acest nemernic.

Cu trei sau patru gloanțe în cap, cu capul spart, arăta o putere așa de înversunată, că începu a enerva pe dușmanii săi obosiți. În mijlocul cetel care-i acoperea ochii zări iar pe Claude, și se pregătea să-i sară iar în spate. Ce era de făcut? Numai unchiul mai avea o pușcă dar era departe de teatrul luptei.

Se văzu ceva negru care eșia din frunziș pe pământ.

Urișul dădu un strigăt de durere și-și scutură piciorul cu furie. Bubu îl mușcase de gleasnă cu toată puterea une fălci tinere.

În același timp strălucea un fulger, lama unui cuțit se infipse între umerii Jaguarului. Elisabeta îl lovise, beată de mânie răsbunătoare.

Cu toate acestea, Grafft, rămase în picioare și de temut, era să se arunce iar, când un glonte îl culcă la pământ. Era mort.

Două strigăte de bucurie se auziră îndată, unul dat de Elisabeta Gartner și cel-alt de Vulturul Indrăsneț care pusese sfârșit luptei.

XXIII

— Bravo nepoate, ești foarte viteaz, zise Martin lui Claude.

Dar el schimbă vorba.

— Cine a strigat: «cu patru puște!» și pe urmă am auzit un nume: «Charlie?»

— D-șoara?... dar unde e?

Vulturul Indrăsneț, întinse brațul spre frunziș. Alergară și găsiră acolo un băiat tânăr, lângă care plângea Elisabeta.

Iată ce povesti Charles Noiret pentru a-și explica prezența:

«După douăzeci și patru de ore de la incendiul Grafft veni la Little-Mount și prinse pe Noiret prin trădare împreună cu alți trei bandiți.

«Aceștia îl duseră afară din oraș și legându-l de un cal, cu frânghii, lăsase calul în mijlocul unei țărme obișnuită de a urma o iapă conducătoare.

Apoi banditul își porni cavaleria și prizonierul, spunând acestuia:

«Elisabeta Gartner a murit arsă. Am să te duc la cadavrul ei, ș'apoi vei putea să-ți faci ruga din urmă, căci te voi omori.»

Charlie nu înțelegea cuvintele banditului și nici nu le credea, dar se aștepta să moară, când în timpul zilei, în clipa când îndura mai mult chinul lui grozav, un glonte omori calul, de care era legat. Un indian îl deslegă, îl luă în brațe și-l ascundea în pădure, slăbit, sângerat, nefiind în stare să miște brațele și picioarele.

Grav de tot, Vulturul Indrăsneț sfârși povestirea.

«Jaguarul Alb, zise, m'a ofensat de moarte. Hoț ca un șacal, mi-a luat Zîmbetul Cerului femeia iubită de mine.

«Am scăpat pe rășboinicul alb, Jaguarul Alb a murit adineaor și-mi voi relua calul.

Se înopta, deja nu se mai vedea de cât la o mică distanță. Neobosit Vulturul se depărta și se întoarse îndată aducând iapa conducătoare pe lângă care cel-altul ca al lui Grafft mergeau domol.

«Trebuie să dormim, zise unchiul care părea foarte abătut. Claude are dreptate: călătoriile în felul ăsta nu seamănă de loc a partidă de plăcere.

— Cum! d-ta vorbești ast-fel Unchiule? Ei bine, eu acum, cred cu totul dimpotrivă.

— Pentru cât timp?

— Nu știu. Dar tralalaua asta, gloanțele, loviturile, mi se par acum treceri de timp care întăresc. Simt sângele circulându-mi prin vine, pe cinstea mea, e întâia dată în viață când am conștiința de a fi într'adevăr tânăr și zdravăn.

— Tinerețe! borborosi unchiul cu oare-care amărăciune.

Apoi glasul grav al Indianului se înălță:

— Frații mei Albi ar face bine să înceapă a gusta din somnul bine-făcător.

După acestea se culcă pe pământ; pe caii lui Grafft erau mai multe învelitoare pe care el le întrebuița când umbla pe câmpii, fie-care luă câte una și din cele rămase Ana făcu un culcuș moale lui Martin.

«Dacă va fi vr'un pericol, zise Charlie, caii îl vor simți înaintea noastră, și ne vor deștepta».

Dormiră liniștiți.

În ziua unchiul Martin dormia adânc încă. Se hotărî să nu-l deștepte. Charlie, mai dispus, grație pansamentului Indianului era în stare să umble. Michou abia își simțea rana.

La 8 ore și jumătate unchiul se deșteptă. Dar nu părea a fi de loc solid. Hotărî să se duce la Little-Mount călare.

«Suntem departe de orașul acela? întrebă Martin.

— Călare, ne vor trebui șase ore, răspuse Charlie.

Călare!

Claude nu mai ridea, și avântul lui pentru aventuri scăzuse.

— Nu e vr'un drum bătătorit? întrebă el cu o sfială vădită, că mătușe-sa îl credea recăzut în faze de temeri noi.

— Nu, răspuse logodnicul Elisabetei.

— Ah! făcu Claude pe un ton ciudat.

Cu toate acestea se resemnă. Dar când îi trebui să se suie pe unul din cai, fu o comedie să mori de ris.

Era lângă cal pe spatele căruil, în

loc de șea era o cergă prinsă cu niște chingii primitive, și se întreba prin ce minune avea să se urce.

Dacă ar avea scărițe, încurcătura lui n'ar fi fost mare. Dar nu, nimic care să-l poată înlesni să se urce.

Pe când borborosia el foarte încurcat, instalat pe unchiul Martin pe calul cel mai domol din trupă și Charlie era și el obiectul tuturilor atențiunilor.

Indianul sări dintr'odată pe calul care-l alesese. Ana Billenbrock încălecă semet, ca și Miss Gartner, și aveau să plece când băgară de seamă pe Claude că nu găsise încă soluțiunea problemei.

«La urmă, e adevărat, zise d-na Martin, n'ai avut nici odată un cal de călărit.

— Bubu, ordonă președinta, suie pe stăpănu-tău pe șea! repetă Michou.

Bubu îl ajută, și calul său cam iute începu a se roti și bietul Claude trebui să se îngrijească de echilibru. Claude strângea picioarele, se agăța de coamă, se pleca la stânga, luneca la dreapta, își perdea pălăria, îmbrățișa cu toată puterea gâtul calului.

Și animalul șiret, simțind neexperiența cavalerului său făcea mereturi sărituri.

Bietul băiat nu ridea. Nu-i se mai întâmplase așa ceva de mult, și dragostea lui pentru aventuri, născută din ajun, i se tăia acum.

Trebuiră să ia măsură energice. Bubu luă patrupedul stăpănu-său de căpăstru și-l conduse până ce eșiră din pădure.

Indianul mergea în frunte. După el Ana pășia lângă bărbatul său. În mijloc Charlie și Miss Gartner. Și în sfârșit Bubu, care știa să facă de toate, înainta, foarte ocupat a ține la pas calul lui Michou.

Căci mergea la pas, din fericire pentru Claude, din pricina bătrânului Martin, sdruncinat de tot de cele din urmă oboseli, și din pricina logodnicului Lisabeta.

La douăsprezece ore se opriră. Nu mai rămăsese de cât trei ore de drum. Singurătățile începeau a se popula de animale în libertate care pășteau ici colea.

O altă pădurice oferia un adăpost călătorilor împotriva arșițelor unui soare, de care se plângea Arsène.

Bietul om trebuia să fie foarte bolnav într'adevăr ca să-l auzi gemând mereu. Michou începea a-și lua îndrăzneală și a-și aduce aminte de slabele cunoștințe pe care le posedă un European în medicină, adică se apropia și pipăi pulsul unchiu său. Fu înspăimântat constatând că bătrânul era în prada unor friguri întinse. Pielea lui arzătoare și uscată, ochii infundați în orbite, umerii, care se încovoiau, arătau simptome și mai îngrijitoare.

De abia dacă vroi să mănânce.

De alt fel ca și în ajun aveau puțin de mâncare: câte va păsări și un picior de antilopă. Martin prefera să doarmă, ca să recapete puterile treburtoare sfârșitului călătoriei.

— Hotărât, zicea el, la vîrsta mea, e mai bine ori-cît ai fi de ținut bine, să te culci într'un pat și să nu schimbi bucătăria.

La trei ore pleacă iar. Claude se sui singur pe bucefalul lui. În timpul mersului de dimineață studiase arta de a se așeza pe cal pentru a nu fi prea tare sdruncinat.

Și își zicea în gând:

— Zău, nu am prea mult nenoroc.

«Rēul de mare n'a fost născocit pentru mine. Bicicleta e un instrument de care m'aș putea folosi ca ori-care altul cînd voi vrea. În mai puțin de trei luni, m'aș învăța să stau pe cal, nu tocmai așa de bine ca Vulturul Indrășneț dar mai corect. Până acum aventurile mi au fost de folos.

«Biata Sofia! ce mulțumită ar mai fi dacă ar mai trăi, să afle că sunt explorator din naștere.

La numele Sofiei ochii i se umplură de lacrimi. Nu mai nădăjduia aproape nimic. Dar era foarte hotărât să o caute din nou cu mai multă furie.

«Fără de ajutorul unchiului adăogă el. Bietul om nu mai e în stare să sufere oboselele și pericolele».

Nu spunea neadevăruri.

Pe la cinci ore cînd Charles Noiret arăta cu mîna valea din munte, pe care era zidit Little Mount, bătrânul zise nevastei sale:

— Dragă Ana, mă simt prea slab ca să-mi urmez drumul.

— Oh! dragă! făcu tînăra femeie emoționată.

În același timp, opria calul și rugă pe Claude ca și pe Bubă să vie să-l ajute.

Luară pe unchiu și-l așezară în iarba grasă care creștea prin locul acela.

«Era și timpul, murmură bietul om, era să cad de pe cal.

— Unchiule, unchiule, strigă Michou, înspăimântat, avem să facem o targă și o să te ducem în oraș.

— Și asta, zise Ana, dar nu-i bine, să-i dăm o doză bună de chinină.

— Da, sprijini Martin, m'am îmbolnăvit de friguri fiindcă m'am culcat de două ori pe pămîntul gol.

— Bubă, porunci Michou, suite pe cal, pleacă la Little Mount în galop, vei ajunge în douăzeci și cinci minute, după cum a zis d. Noiret. Intră la un farmacist, și cumpără chinină.

— Da, d-le Michou...

— Dacă viteazul războinic ar vrea să-l însoțească? zise d-na Martin.

— Războinicul Cherekoe, răspunse Indianul, e sclavul prietenilor săi.

Și porni într-o fugă nebună, cu toată durerea rănii sale. Bubă îl urma fără multă silință.

Ana și Elisabeta se așezară lângă bătrân.

«Sunt niște friguri periculoase, spune logodnicul său fata abătută. Ce nenorocire! Poate lui îi dătoresc viața!

Încercară să liniștească focul care îl consuma pe Martin, punându-i pe frunte și la temple ierburii proaspete pe care le tocneau mai întăi. Dar rămănea într-o toropeală adîncă. Din cînd în cînd un geamăt groaznic îi eșea din piept, și în curînd, nu mai puteau să se îndoiască, delirul îi cîmpinsese mintea.

Michou și biata Ana se zăpăciseră. Se așteptau așa de puțin la asta.

«D-șoară, strigă Claude adresându-se Elisabetei, d-ta care trăești în mijlocul acestor singurități, departe de ori-ce ajutor imediat, trebuie să cunoști vre-un secret de indian să-ți de negru pentru a tăia frigurile și a scăpa pe unchiul.

— Da, răspunse d-ra Gartner, este o plantă pe care Peile Roșii o privesc suverană pentru asta. Va trebui să căutăm Aide Charlie.

Logodnicii începură a rătăci prin câmpie.

Pe cînd se departau, Ana zdrobită de uimire, privea fără nici o putere pe frumosul bătrân, care împins de o admirație cam copilăroasă, se căsătorie cu dînsa, sease să șapte zile înainte și se arătase de atunci atât de bun, de blînd și de părintesc.

Oare această ciudată călătorie de nuntă se va sfîrși cu o nenorocire hotărîtoare.

Charlie și Lisaveta se reîntoarseră. Iarba de care fata vorbise nu exista prin părăginele celea.

«Din fericire Bubă nu mai întărzia» zise Claude care se înfioră de nerăbdare.

Nu îndrăzni să adauge.

«Numai de ar ajunge la timp.»

Dar iată că, de odată, Martin încetă de a aiura. Ochii i se deschiseră. Zimbi nevastei sale și-i întinse mîna, pe cînd cu cea-laltă apucă mîna lui Claude:

«Copii, zise el cu o seninătate extraordinară, sunt un om stărsit.

— Ia lasă, zise Ana, ne spui asta tocmai cînd îți reapești puterile.

— E cea din urmă licărire a lămpii, dragă Ana. Nu mă plîng. Mi-am trăit traiul și providența a fost mai mult de cît bună pentru mine. Cu toate acestea duc cu mine două păreri de rău, aceia că te părăsesc scumpă nevastă, căci ești mai bună de cît credeam... Aici glasul lui slăbi.

«Și aceia că n'am putut regăsi pe Sofița. Claude, iubește pe matusa, e o inimă de aur. Ana, vei putea cere la nevoie ocrotirea lui Claude. E vi-

teaz fără a ști-ceia ce-i mai bine. Aceste din urmă cuvinte de abia le auziră cei de față. Foarte slăbit, bătrânul fu sguduit de un fior ciudat și avu o sincopă scurtă, Elisabeta i luă capul și-l puse pe genunchi. Își reveni în fire.

«Adio, zise el, d-ra Gartner fii fericit cu Charlie, e cea din urmă urare a unui muribund.

Cuvîntul lui nu se mai înțelegea «Că despre avere...» reluă el, dar nu putu isprăvi. Ochii se duseră expresiv de la Michou la Ana, apoi capul îi atărnă greu pe genunchii d-rei Gartner. Era mort.

Tocmai în clipa aceea sosea și indianul cu negru. Prea tîrziu. Și ei fură apucați de o mare durere aflînd trista veste. Bubă tăcut, plîngea cu lacrimi mari. Vulturul respecta prea mult tradițiile neamului său pentru a plînge, dar se simțea că era plin de milă. Durerea cea mai sgomotoasă era a lui Michou. Nu știa să resimță nimic, nici o suferință, nici o bucurie, tără să le exaleze. Ana, adînc pătrunsă, avea cu toate acestea pornirea deosebită rasei anglo-saxone care vede în moartea iubitorilor o împrejurare fatală împotriva căreia nu mai e nimic de spus. Era disperată, dar știu a nu arăta nici un semn exterior de desperare.

Toți se ridicară în jurul cadavru-lui și făcură o rugăciune mută creatorului, chiar și indianul care o făcu în felul lui, dar nobilă și sinceră. Chiar în seara aceea intra un cortegiu funebru la Little Mount. Și a doua zi Arsene Martin fu dus să se odihnească de veci în cimitirul orașelului.

XXIV

După opt zile Ana Billenbrock și cu Michou soseau la Hills Paint. Într'unul din ziarele strânse pe masa din salon, găsiră un articol unde se descoperea publicului că cei sease negrii, care reclamase cei cinci-zece de mil de lei pentru a înapoia pe Sofia erau gâsiți. Femea pe care o scăpaseră se numia d-ra Montague și a fost transportată acasă la ea îndată cea fost scoasă din apă.

Anunțul inserat în «New Orleans Times» avea de autor pe Jupiter și banda lui. Tot Jupiter scrisese d-lui Martin dându-i sfat să se adreseze unor reufăcători în stare să demarcheze și pe alții. Articolul cu pricina se isprăvea astfel:

«Nu mai e nici o îndoială acum asupra soartei d-nei Michou. Biata femeie a perit în catastrofa vaporului. Dacă trupul ei n'a fost regăsit, e că poate a căzut în prada numeroșilor crocodili care mișună prin Mississippi...

Claude scăpă ziarul din mână și isbucni în plâns: Sofia lui! o astfel de moarte! Durerea care l' coprinsese își făcea rău. Ana nu încerca să l' consoleze, ce cuvinte poți să găsești să astâmperi astfel de durere?

— Vă reîntoarceți la Paris?

— Da.

— Ce am să mai fac eu?

— D-ta, dar ai să trăiești liniștită cu averea unchiului, care îți aparține.

— De loc. Este un testament, știu asta, care te instituște legatară universală.

— Dar Sofia mea e moartă mai înainte, mătușico. De alt-fel am înțeles cea din urmă privire a acestui om, spunea foarte limpede. Averea mea e toată a nevestei. Și apoi eu nu mai am nevoie de a fi bogat.

— Ascultă, să lăsăm afacerile, și să părăsim casa asta care nu aparține nici unui din noi.

«Nu te-ai stingheri dacă ai merge cu d-ta în Franția.

— Să mă stinghiresc! Nu te gândești, din potrivă, imi vei face o mare plăcere în nenorocirea mea. Vom vorbi de el și de ea.

— Vom lua și pe Bubu.

— Dacă ar vrea să vie zise, Claude.

A doua zi pleacă cu negrul, care de astă-dată, atâta se alipise de stăpânul său, că l' urmă bucuros ori unde.

După două-spre-zece zile o birjă lasă la No. 71 din strada Chateaudun

la Paris, un tiner și o tineră în doliu mare. Era văduva lui Arsene Martin și văduva lui Sofiei Baucelin. Se suiră la treilea cat. Bătea două-spre-zece ore când Claude regăsindu'și cheile în buzunar, deschise poarta apartamentului său, și rugă pe Ana să l' urmeze în sala de mâncare. Bietul băiat avea ochii scăldați în lacrimi, regăsind locurile unde fusese așa de fericit cu Sofia.

Deschise ușa, se dădu îndărăt cu două pași, și dădu un strigăt ascuțit. Ana fu nevoită să l' sprijine dar își veni îndată în fire.

«Sofia! Sofia! vie. E Sofia mătușică! Ah! Doamne! inebunesc. E Sofia ce tot căuta ziarele d-voastră, cu crocodilii lor.

Și aruncându-se ca un eșit din minți, alergă la Sofia, care și ea în doliu mare dejuna liniștită.

Dar făcându-se foarte galbenă, se sculă ca un fulger și aruncând o privire răătăcită asupra Anei Billenbrock, aruncă această întrebare bărbatului său:

— De unde vii?

Și întinse mâna pentru a modera aventul lui Claude.

— De unde vin? răspuse el. Ah! dar e adevărat, nu știu. Sunt un dobitoc. Ai primit depeșa mea la Havre.

— De sigur.

— Și tu te-ai întors la Paris, pe când eu... Biata mea Sofie sosesc din America.

— D-ta?

— Chiar eu și eu de mărturie pe mătușa pe care am onoare să ți-o prezint.

— Mătușa noastră! Ce mătușă? Îți bați joc de mine?

— D-na Ana Billenbrock, văduva d-lui Arsene Martin, unchiul nostru a căruia moarte am durerea să ți-o anunț. De sigur tu și cu mine i'am pricinuit moartea. Îți voi explica asta. Lasă-mă să ți spun numai că ultimul lui gând a fost pentru tine.

— I-a mă rog, cât ai să ți rizî de mine? Unchiu meu nu era înșurat.

— Nu era mai acum șase săptămâni, dar de vre-o cinci-spre-zece zile da. De alt-fel nu face pe severa. Poștește-ne la masă, ai să afli tot. Dar mătușa Honorina?

— A murit în brațele mele săptămâna trecută.

— Bun! făcu Michou cu nevino-văție, rugând pe d-na Martin să se așadă să mănânce.

De prisos să mai adăogăm că Sofia a ris cu lacrimi de sbuciumările lui Claude în timp ce ea sta foarte liniștită acasă.

Se împăca și cu Ana, cu care se învoiră a împărți averea pe jumătate.

— Drept răsbunare că m'au omorât americanii, zise Sofia, am să mă duc să resilies' averea unchiului.

— Amin, zise Michou, care acum nu mai avea teamă de călătorii.

sfârșit

ISPRĂVILE LUI SĂRĂCILĂ

In jurul lumii

Această povestire a cărei publicare va începe în numărul viitor al

 ZIARULUI CALĂTORIILOR

arată ceea-ce un om fără nici un gologan, poate să facă numai prin stăruința și prin voința sa

 SĂRĂCILĂ

face 40,000 de kilometri, și întâmplările ciudate se țin lanț de el.

Toate scenele cuprinse în această povestire sunt extra-ordinar de interesante și instructive în același timp

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

ȘI AL ÎNTÂMPLĂRIILOR DE PE MARE ȘI USCAT

COSTUL ABONAMENTULUI:

Lei 4.50 pe an în toată țara

» 2.50 « 1/2 « « «

Abonații pe un an primesc și un roman de 1 volum.

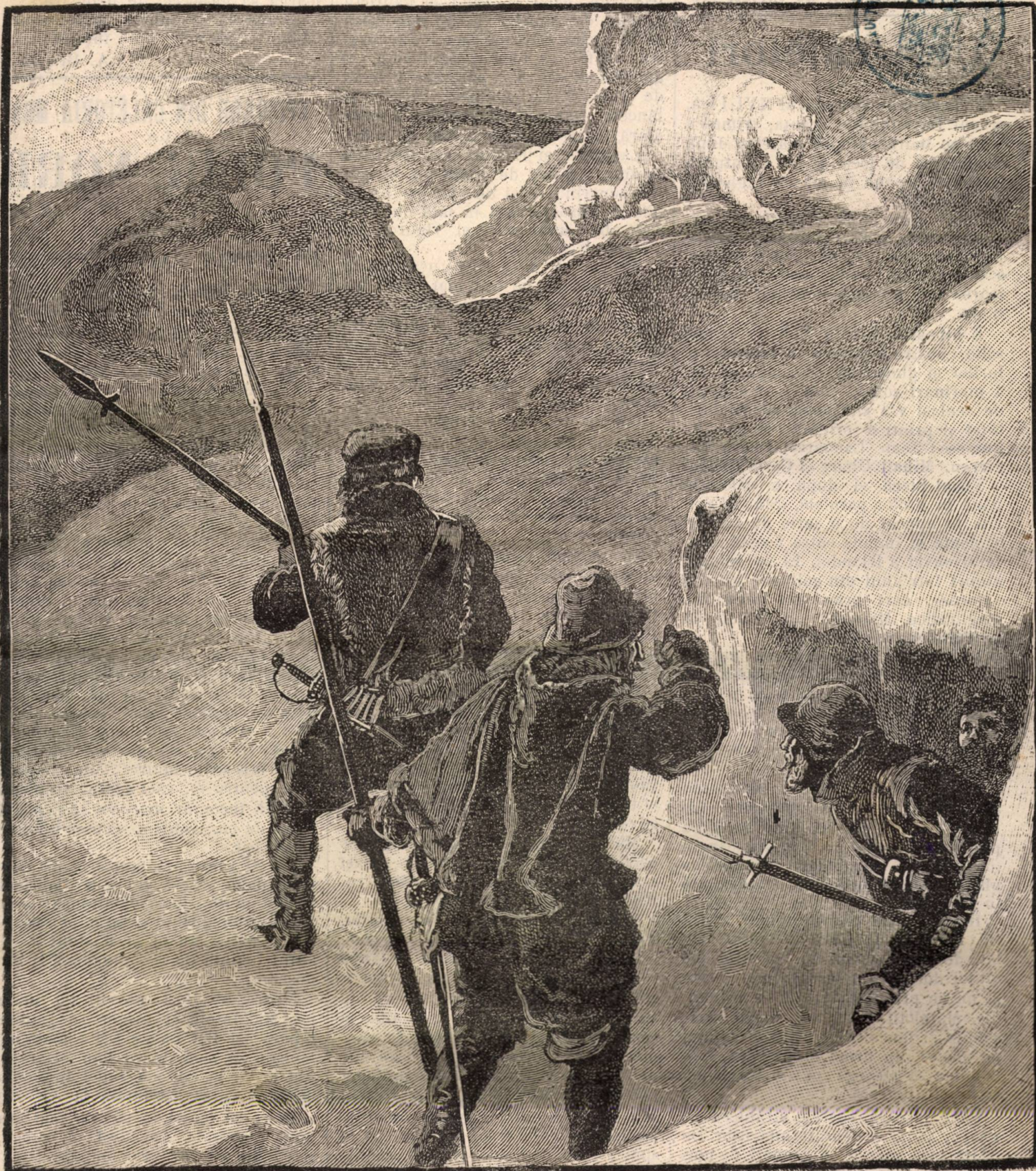
Redacția și Administrația:

No. 11,—Strada Brezoianu,—No. 11

ZIARUL CĂLĂTORIILOR

apare o dată pe săptămână

— MARȚEA —

Anunț

Aducem la cunoștința cititorilor noștri că *Ziarul Călătoriilor* primește spre publicare în coloanele sale descrierea localităților mai însemnate, a băilor, etc., din țară, precum și descrierea excursiunilor făcute de societăți, de turiști etc.

Urși călători

Pe la sfârșitul veacului al XVII-lea, orașul Bayonne din Franța, trimetea încă pe îndrăzneții săi mateloți după vinătoarea de foc. Și se aventurau străbătând până în marile înghețate ale Nordului.

Acolo primejdiile erau mai mari, temperatura mai riguroasă, privațiunile mai aspre, dar focurile se găsesc acolo în număr mare și vinătoarea lor procură beneficii importante.

Echipagiul «Sfântul Spirit», un vas solid construit pentru a rezista valurilor și ghețurilor, se compunea din 4 marinari solizi, voinici, însuflețiți de același viț simțiment al solidarității și printr-o origină comună. Ei numesc: Jean Lacharre, Pierre Estarren, Mihail Uhart și Carol Elaida.

Vasul pleacă și după o călătorie până la a 65-a paralelă, «Sfântul Spirit» fu apucat de o serie de furtuni violente și împins către coasta septentrională a Islandei. El se refugiază atunci într'unul din golfurile numite «Jords», care brăzdează țărmurile singuratic. Mateloții au trebuit să se odihnească câte va zile.

În vremea aceea Irlanda nu era așa de bine cunoscută ca astăzi. Cu toate acestea se știa că dacă natura e aspră, omul n'are să se teamă de atacurile fiarelor sălbatice și că nu există de cât un singur vrășmaș: «frigul».

Echipagiul trăiește într-o siguranță absolută și se recrează coborând pe pământ, când serviciul nu'l reclama pe bord. Mateloții umblau atunci prin toate părțile, străbătând munții de gheață care se întindeau din distanță în distanță.

Într-o zi, cei patru marinari vor să exploreze un pisc de munte izolat, de sigur, vr'un vulcan stins. De altfel dorința nu era tocmai mare și nu se presupunea nici o primejdie. Mateloții luau cu ei dinșiși doar săbiile și lancele lor, întrebându-se pe aceste din urmă drept bețe, spre a putea să meargă pe un teren nesigur și alunecos.

Când pleacă, soarele strălucea pe un cer palid și vântul sufla ușor. De odată însă soarele se acoperi de nori deși, un vânt puternic se stârni și zăpada începu să cadă în fulgi mari.

Cei patru prieteni aveau experi-

ența regiunilor polare. Ei se aranjă lângă o stâncă și din zăpadă formară un fel de bordei. Adăpostiți într'acea locuință improvizată, având cu ei și de-ale mâncării, așteptară să treacă vijelia.

Zăpada este un rău conductor de căldură și mateloții noștri, îmbrăcați bine, nu suferiră tocmai așa mult de frig. Din când în când ei găureau pereții de zăpadă ca să reînviase aerul viciat. Furtuna ținu toată noaptea, ast fel că tocmai dimineața se gândiră ei ca să-și părăsească locul de refugiu. Cu ajutorul săbiilor și lăncelor împrăștiară zăpada și eșiră afară printr-o gaură destul de mare.

Lacharre și Elaida, care mergeau înainte, dădă de odată un strigăt de surprindere și de alarmă. Ei se găsiră aproape față în față cu doi urși albi; unul mare și viguros, cel lalt mult mai mic.

Apucați de acea frică neraționată care coprinde pe cei mai viteji oameni, când o primejdie vine pe neașteptate, marinarii se refugiară din nou în ascunzătoarea de zăpadă, astupând intrarea și lăsând o mică gaură ca să vadă mișcările celor două animale.

Cât de mult nu regretă acum că n'au luat cu ei dinșiși arme de foc. Repetele neschimbând întru nimic teribila lor situație, se hotărâră să opue lăncile și săbiile, poftă pentru carne omenească a celor două fiare polare.

În adevăr, ursul cel mai bătrân, mirosind aerul, se apropie de locuința marinarii și escitat printr-o lungă postire, începu să împrăstie zăpada cu labele de dinainte și făcu o deschizătură mare.

— În inimă! strigă Mihail Uhart.

Cele 4 lănci se înfipseră în pieptul animalului, care scoase un muget sălbatic și începu să arunce zăpada în vânt. Ursul era însă rănit greu, căci se clătina în momentul când încercă să reînceapă atacul și era gata să pue ghiara pe unul din adversari.

Mateloții se aflau la o distanță respectuoasă, cu săbiile în mână, decizi a nu renunța la luptă, pe câtă vreme se vedeau amenințați.

Ursul cel lalt alergă în ajutor. Acesta era însă un pui de urs, slab, prăpădit de foame. Trecând pe lângă Petre Estarren, singurul luptător, care își păstrase lancia intactă, fu străpuns dintr-o parte într'alta și căzu, gemând, lângă picioarele mamei lui. Ursoi a uită pentru un moment lupta și rănilor ei sângerânde, pentru a-și proteja puilul. Ei începu să-l lingă. Această mișcare o pierdu. Lacharre și Uhart o atacară pe la spate, înfingând în corpul săbiile până la mâner. Ea căzu gramada lângă cadavrul puilului ei și muri.

Ast fel scăpară marinarii noștri.

O întrebare se năștea însă acum: De unde veneau acești urși?

Urmărind focurile pe lespezile de gheață, urșii albi sunt câte odată surprinși de câte o desprindere de mare de ghețuri și aduși fără voie în țările despre sud. Dacă ghețurile se agată de vre un colț de pământ, dă niț urși albi debarcă numai de cât și a leargă să găsească de mâncare.

Și aceștia se numesc: urși călători, călători fără voie, bine înțeles.

A. Brown

EPISOADE DIN CĂLĂTORIA MEA

LA

POLUL NORD

CAPITOLUL I

CĂLĂTORIA VAPORULUI FRAM

Vinatul nostru însă nu fu prea bogat. Dăbia în ziua de 10 Iunie doctorul răsă să impuște două păsări. Adevărat însă că această bravură lă costat mai multe impușături greșite.

Una din păsări a fost impușcată numai în aripă, așa că a căutat să se refugieze în crăpătura de gheață dinaintea noastră. Pettersen, cel din tîu alergă după ea, urmat de Amundsen, de do tor, Scott Hansen și de toți câinii, până ce în cele din urmă reușiră s'o prindă.

De aci încolo, aproape pe fiecare zi întâlneam păsări; ca să le putem vîna și mai bine, și în același timp și focurile, am lăsat pe apă în crăpătură luntrea noastră pentru vînat foc. Deja în prima seară când am lăsat luntrea pe apă, Scott-Hansen, Hendriksen și Bentsen au întreprins o partidă de vîlit pe apă, ceea ce dăte și câinilor noștri ocazia de a face o mișcare minunată. Urmăreau adică, de pe marginea crăpăturii toate mișcările luntrei; era o muncă grea pentru ei, căci adesea trebuiau să facă înconjur mare ca să se poată ținea de ea. Găfii și scoteau limbele de un cot.

La 20 Iunie am impușcat cu doctorul două păsări, și am fi impușcat și mai multe, dacă câinii noștri n'ar fi prins un gust exagerat pentru acest sport și nu ne ar fi alungat vinatul înainte de a ajunge să-l impușcăm.

Moara, am fost nevoiți s'o luăm jos. Mai înainte crezusem că o putem r para, și Petersen și a dat toată osteneala să facă lucru bun. Dar în zadar. Pe la mijlocul lunii Iunie am fost nevoiți să renunțăm la ea, de oare ce se tocise în cât nu mai era bună de nimic. Am desfăcut-o deci, și părțile din care era compusă le-am gramădit pe gheață, afară de câte-va bucăți de lemn tare pe care le oprirăm pe bord pentru a face din ele

talpi de sanie și alte lucruri de care aveam trebuință.

În cursul lunilor Martie, Aprilie și Mai, vremea a fost bună, cu vânturile ușoare sau și fără vânt de loc și de obicei cu senin. Odată sau de două ori s'a învîrtit vîntul spre sud sau spre vest dar aceste schimbări n'au fost în tot d'a una de cît de scurtă durată. Vremea asta uniformă a sfîrșit chiar prin a ne deveni chinătoare prin monotonia ei.

De-a-bea pe la sfîșitul lunii Mai s'a mai schimbat puțin vremea; cîtva timp avurăm un vînt mai viu de la vest; era în tot cazul un vînt contrar, dar cel puțin era o mică schimbare.

La 8 Iunie vîntul luă iar direcția spre est și deveni acum și mai tare, așa că Duminică, 9 Iunie, avurăm o jumătate de furtună de la est-sud-est cu o iuțeală de $10\frac{1}{2}$ metri pe secundă, — cel mai puternic vînt pe care l'am avut de multă vreme.

Era de mirare ce bună dispoziție provoca pe bord o singură zi cu vînt bun. Toate fețele străluceau de mulțumire; noi curaj și poftă de muncă ne cuprindeau, de unde până atunci mulți din noi deveniseră melancolici și triști. Pîn'atunci conversația noastră se mărginea mai mult la monosilabe: *da* sau *nu*; acum însă de dimineață pînă seara glumeam, și pretutindeni se auzeau risete, cântec și conversație vioaie.

Și speranțele noastre creșteau în aceeași măsură. Mereu scoteam harta și toți făceau profetii favorabile.

— Dacă vîntul va urma mai mult timp în această direcție, în cutare sau cutare zi vom fi în cutare sau cutare loc. E limpede ca lumina zilei că în toamna anului 1896 vom fi acasă. Cu cît vom ajunge mai spre vest, cu atît drumul nostru va fi mai repede, etc. etc.

Frigul a fost pe la mijlocul lui Martie de vr'o -40° C. În Aprilie s'a menținut între -30° și -25° C., — iar în Mai a început să slăbească repede, așa că pe la mijlocul acestei luni am avut -140 iar pe la sfîrșit am ajuns pînă la -6° . La 2 Iunie, în apropierea vaporului s'a format un lac mare și termometrul nu mai arăta de cît -2° C.

La 5 Iunie termometrul se coborî pentru întîia oară în acest an sub zero. Puțin, ce e drept; numai $+0.2^{\circ}$ C. Apoi temperatura scăzu iar pînă la 11 Iunie, când se urcă aproape de $+2^{\circ}$ C.

Ninsori și ploii n'am avut aproape de loc, afară de ziua de 6 Iunie când am avut o ninsoare mare.

În noaptea de 2 Aprilie am văzut pentru prima oară soarele la miezul nopții.

Una din problemele de rezolvat pentru expediție, era măsurarea adîncimeii mării polare. Dar funiile

noastre se uzară curînd prin frecare, oxidare, etc., așa că furăm siliți a ne folosi de ele din ce în ce mai rar și cu mai multă precauție. Uneori se întîmpla că ni se și rupea câte o bucată de funie, care firește era ast fel pierdută pentru tot d'a-una.

Prima măsurătoare după plecarea lui Nansen și Iohansen am făcut-o la 23 Aprilie. Credeam să lăsăm funia dintr'odată pînă la 3000 de metri. Dar fiind că pe la 1900 de metri începuse a se lăsa moale, credeam c'am dat de fund și scoaserăm funia. Dar văzurăm că n'ajunseserăm la fund. Atunci o mai o mai lăsarăm olata la 1300. și cu această ocazie pierdurăm 900 metri de funie. A treia oară lăsarăm funia pînă la 2100 metri, dar fără a da de fund. În zilele următoare încercăm măsurători noi, pînă la 2300, 2500 și 3000 de metri, dar tot fără a da de fund! A treia zi, la 25 Aprilie, lăsarăm funie pînă la 3200 de metri; tot în zadar. Adăogărăm la funia de oțel funie ordinară și o lăsarăm pînă la 3400 de metri. Când o scoaserăm, observăm că perdusem vr'o 500 de metri de funie de oțel! În cele din urmă renunțăm la nouă încercări pînă ce era să vină o vreme mai blîndă.

Vîntul și vremea erau firește tema de conversație, de predilecție pe bordul vaporului Fram. În persoana lui Pettersen aveam un prooroc al vremii. Specialitatea lui era profetirea vîntului favorabil, și în această privință era neobosit, deși profetiile lui nu se prea împlineau. Dar și altfel îi plăcea să profetească și nimic nu îi făcea atîta plăcere ca oferirea unui rîmășag cu voia să'l ție. Dacă câștiga, zile întregi era bine dispus; iar dacă pierdea, știa mai în tot d'a-una, prin explicațiile lui încurcate, să facă așa în cît să se pară că amîndouă părțile aveau dreptate!

Cînd n'avea încotr'o și trebuia să recunoască că pierduse, era luat peste picior fără nici o milă; dar uneori avea în adevăr câte o serie de noroace, și atunci curajul îi creștea în cît era gata să profetească și să pună rîmășag pe orice.

Una din marile lui neîzbînzî a fost rîmășagul făcut la 4 Mai cu pilotul nostru. Pettersen afirma sus și tare că pe la sfîrșitul lunii Octombrie trebuia să dăm de uscat! Iar la 24 Mai făcu alt rîmășag cu Nordahl că în seara zilei de 27 vom fi la 80° longitudine de est. Nu trebuie să mai spunem că cu toții am fi dorit ca profetiile lui de necrezut să se împlinească. Dar vai! minunea nu se întîmplă, căci abia la 27 Iunie, adică tocmai peste o lună, «Fram» trecu peste gradul 80 longitudine de est.

În a doua jumătate a lunii Mai, zăpada din prejurul vaporului începu

a se topi așa, în cît mă temeam că amestecându-se cu necurătențiile, putea să dea naștere la miasme, dacă nu vătămătoare sănătății, cel puțin rău mirositoare, și afară de această că apa ce era să se formeze în jurul vaporului, n'avea să fie destul de curată pentru spălarea punții. De aceea pusei pe toți oamenii la lucru, ca să curețe zăpada, lucru ce îi ocupă aproape două zile întregi.

Primăvara ne dăte mai mult de lucru atît pe bord cît și pe ghiță. Unul din primele lucruri ce trebuiau făcute, fu să ne punem la adăpost depositul pe bord, de oare ce acum începuseră a se forma crăpături mai dese în ghiță, și unele lucruri din deposit nu tolerau umezeala.

Razele soarelui începură a avea un astfel de efect, în cît zăpada de sub luntri și de sub cort începu a se topi, așa că trebuia depărtată în grabă.

În salon, în bibliotecă și prin cabine procedaram la o curățire fundamentală, care era foarte necesară, de oare ce tavanul, pereții și toate obiectele din aceste încăperi se umpluseră în decursul îndelungii nopți polare, de o pătură groasă de murdărie constînd din funingine, grăsimi, fum, etc.

Eu luai asupra-mi curățirea tablourilor din salon și din cabina mea, care nu se mai cunoșteau ce sunt. Cu mare greutate isbutii să le dai întru cît va aparența lor de mai înainte.

În preseara Rusaliilor, la 1 Iunie, terminăm cu această operă de curățire, așa că puturăm serba această zi mulțumii, și ne căzu de două ori mai bine supă cu unt și alte câte-va delicatose cu care ne regularăm la masa de seară.

După Rusaliile ne ocupăm cu diferite lucruri ce ne impunea anotimpul, precum și posibilitatea ca «Fram» să iasă din ghiță în decursul verii. Pe colina cea mare erau încă multe obiecte care puteau să rămîie acolo; așa de exemplu nutrețul pentru câini, care era așezat în patru lăzi sub un acoperiș așa în cît apa putea să se scurgă ușor fără a atinge conținutul lăzilor. Luntrea cea mare fu transportată într'un loc sigur, la vr'o 50 metri de la vapor, și prevăzută cu pânze, lopeți, etc., ca să fie gata pentru orice împrejurare.

Curățirea gheței prin încăperi și pe punte se termină la 12 Iunie.

În încăperea mașinelor se adunase atîta apă, în cît trebuirăm să scoatem cantități mari — ca la vr'o 600 de litri zilnic.

Starea sănătății tuturor rămase excelentă, și doctorul n'avea, așa zicînd, absolut nimic de făcut în calitate de doctor. În ce privește «accidentele», nu se întîmplară de cît foarte puține și neînsemnate.

ca de pildă un deget de la picior degerat, câte o mică jupuială și uneori câte o mică inflamație de ochi; asta era tot.

Dar și duceam o viață foarte regulată, în care orele de lucru erau cu chibzuială împărțite, alternând cu orele de odihnă și de mișcare. Dormeam bine și mâncam bine, — și nu ne-a păsat nimic când, cântărindu-ne la 7 Mai, găsim că pierduserăm din greutate. Adevărat că nici nu pierduserăm mult. Intreaga diferență între acum și cu o lună înainte, și pentru toți oamenii expediției, nu însuma decât 3 $\frac{1}{2}$ klgr.

Totuși era o boală de care sufeream, o boala molipsitoare, deși nu era primejdioasă. Devenise, pe bordul lui «Fram» așa zicând o boală la modă, de a-și rade capul. Cineva asigurase că acesta ar fi un mijloc sigur pentru a dobândi un păr abundent. Juell începuse, și pe urmă devenise o adevărată manie; toți ceilalți îl imitaseră pe rând, afară de mine (Sverdrup) și de vr'o alți doi. Ca un general prevăzător, așteptai să vezi dacă recolta așteptată avea să răsară pe capetele camarazilor mei. Dar când văzu că părul nu le creștea mai bogat ca înainte, preferii un mijloc recomandat de doctorul nostru, și anume de a-și spăla capul zilnic cu săpun moale și a-l unge apoi cu un fel de balsam.

Pe urmă însă, — pentru a face ca acest tratament să fie și mai eficace, și pentru ca balsamul să se infiltreze și mai bine la rădăcina părului, — iată că-mi răsai și eu capul de mai multe ori! La dreptul vorbind, eu cred că acest procedeu nu mi-a folosit la nimic. Pettersen însă era de altă părere.

— Să mă ia dracul, zicea el, dacă n'au crescut câte-va fire noi pe che-lia căpitanului!...

Și asta o spunea chiar a doua zi după ce-mi răsese părul!

Ziua de «șapte-spre-zece Mai» ne aduse vremea cea mai frumoasă. Cer senin, limpede, soare strălucitor, frigul numai de 10—11° și vânt aproape de loc. Soarele, care în acest anotimp nu apune nici odată, era sus pe cer, când furăm deșteptați la 8 ore dimineața printr-o împușcătură și prin melodiile vesele ale armoriului. Ne îmbrăcăm mai repede ca de obicei, dejunăm în grabă și ne pregătim de serbare, căci «comitetul» își dăduse multă silință în ajun. Punct la 11 ore se adunară diferitele corporații cu steagurile și însemnele lor și li se arătă lecul fiecăreia în marele cortegi sârbătoresc. Eu, cu steagul Norvegian, mergeam în frunte; apoi urma Scott Hansen cu pavilionul vaporului «Fram», apoi Mogstad cu steagul departamentului meteorologic, bogat împodobit cu «centre de cicloni» și cu «preve-

deri de vreme frumoasă». Mogstad ședea pe o ladă acoperită cu o blană de urs, ladă ce era trasă de șapte câini înhamăți la o sanie; steagul era legat de un par ce servia de catarg saniei. Amundsen urma al patrulea, purtând un steag demonstrativ în favoarea «steagului curat» (norvegian). După dînsul venia Nordahl cu patine de zăpadă, purtând o lance în mână și o pușcă pe umăr. Steagul lui închipuia pe un fond roșu icoana unui vechi războinic norvegian care își frînge sabia de genunchi, și purta inscripția: «Înainte! Înainte! (Fram! Fram!) Norvegieni! Steagul vostru propriu în propria voastră țară! Ceea ce facem, facem pentru Norvegia!» Al cincilea în cortegi venia pilotul cu steagul purtând armele norvegiane pe un fund roșu. Al șaselea era Pettersen, cu steagul lucrătorilor și în sfârșit urma «corul de muzică» reprezentat prin Bentsen cu o armonică de mână. Drept public, venia îmbrăcați în haine de sârbătoare, doctorul, Juell și Hendriksen, într-o neorînduială pitorescă.

În sunetul muzicii și cu steagurile fâlfâind, cortegiul își luă drumul pe niște strade închipuite de Scott Nansen după modelul stradelor din Cristiania, și se urcă pe vârful colinei celei mari, unde se opri și își înfipse steagurile.

Acolo ținu un mic discurs în onoarea zilei, — discurs la care mulțimea răspunse cu un «ura!» repetat de nouă ori.

Punct la 12 ore se dete salva solemnă în onoarea zilei de 17 Mai. Apoi urmă un banchet excelent. Doctorul preparase o sticlă de lichior și fie-care din oamenii primi câte o sticlă de extract de malz (un fel de bere).

La friptură, Scott Hansen ridică paharul pentru iubii noștri de-acasă și pentru cei doi tovarăși absinți, cărî, adăogă el, își vor împlini misiunea și se vor întoarce cu bine acasă.

Acest toast fu salutat cu o îndovită salvă.

Pe la 4 ore se dete o «mare serbare populară» pe gheață. Locul serbării fu împodobit frumos cu steaguri și cu embleme, și programul oferea o mare varietate de distracțiuni. Era: joc pe funie, gimnastică, tragere la iepuri în fuga și multe altele.

Publicul era foarte bine dispus și nu cruța de loc aplauzele sale artiștilor cărî se produceau.

După masa de seară, nu mai puțin aleasă și copioasă de cât cea de la amiază, ne strânsăm în salon, în jurul unui castron fumegând de puncti.

Doctorul propuse, în aplauzele generale ale asistenței, să bem în sănătatea comitetului de organizare al

expediției. Iar eu ridicai un toast în sănătatea lui «Fram».

Până târziu noaptea petrecurăm într-o animație vie și prietenească.

Fridtjof Nansen.

(Urmare în numărul viitor)

DIN ISTORIA BUCUREȘTILOR

Cetatea Bucureștilor sau Cetatea Dâmboviței

— Urmare —

În treacăt numai, și fără a voi să jignim în ceva meritele colegului nostru de la Iași, d. Al. Xenopolu, observăm că d. sa a lăsat cu totul în tăcere în voluminoasa-i operă «Istoria Românilor» (t. 2-), expedițiunea regelui Ludovic și a voevodului transilvan Nicolae. Să provină aceasta dintr-o simplă scăpare din vedere? Să fie cauza, că istoricul nostru s'a îndovit despre veracitatea narațiunii ei? În orî și ce caz, ar fi trebuit s'o menționeze. Cât pentru a pune la îndoială o așa întemplantare, nu este nici un temei; nu numai Ioan de Kikulew, reproduc de Turocz, nu numai Cromer, Petru de Reva, Bonfini și alții, descriu expedițiunea cu amănuntul, iar din istoricii moderni, Unguri și Români, nici unul nu s'a îndovit despre dînsa, — dar există acte oficiale, diplome ale însuși regelui Ludovic atestând o; avem chiar proclamațiunea de război a acestuia și alte șase documente din 1369, 1373, 1374 și 1477, cărî o amintesc.

IV

Ea a dat naștere chiar unei legende, în care se vorbește de Buzur, fondatorul Bucureștilor și fiu al lui Vladislav Basarab, cum și de dragostile sale cu Ileana fecioara, fata lui Bogdan, domnul Moldovei.

Iată legenda ast-fel cum să găsește într-o carte veche ungurească scrisă de un Nicolae Horga, preot din Ungaria al Seleușului și dată în traducere pe la 1858, de către reșosatul Al. Pelimon, în nvela sa «Bucur».

Ea se intitulează: «Arătarea întimplării fetei lui Bogdan, voevod țării Moldovei, din anul de la Hristos 1346», și sună ast-fel:

«Pe vremea marelui Laios, craiul țării Ungurești, multe robii și pustiiri au făcut Tătarii în Moldova, atîta: căt toată țara de locuitori s'a fost golit, orașele le-au fost stricat, și câmpurile cu sâlbaticie hiare umplându-se, s'au fost stricat, întocmai ca și unele țări, cărî n'au obicinuit sub grija împărătească a rămănea.

«Cărî pustiiri ale țării vîzîndu-le Bogdan, au chemat mulți oameni din Ardeal și în Moldova i-au așezat. . . După aceea sculîndu-se Tătarii asupra țării Moldovii, în anul 1399 (Bu-

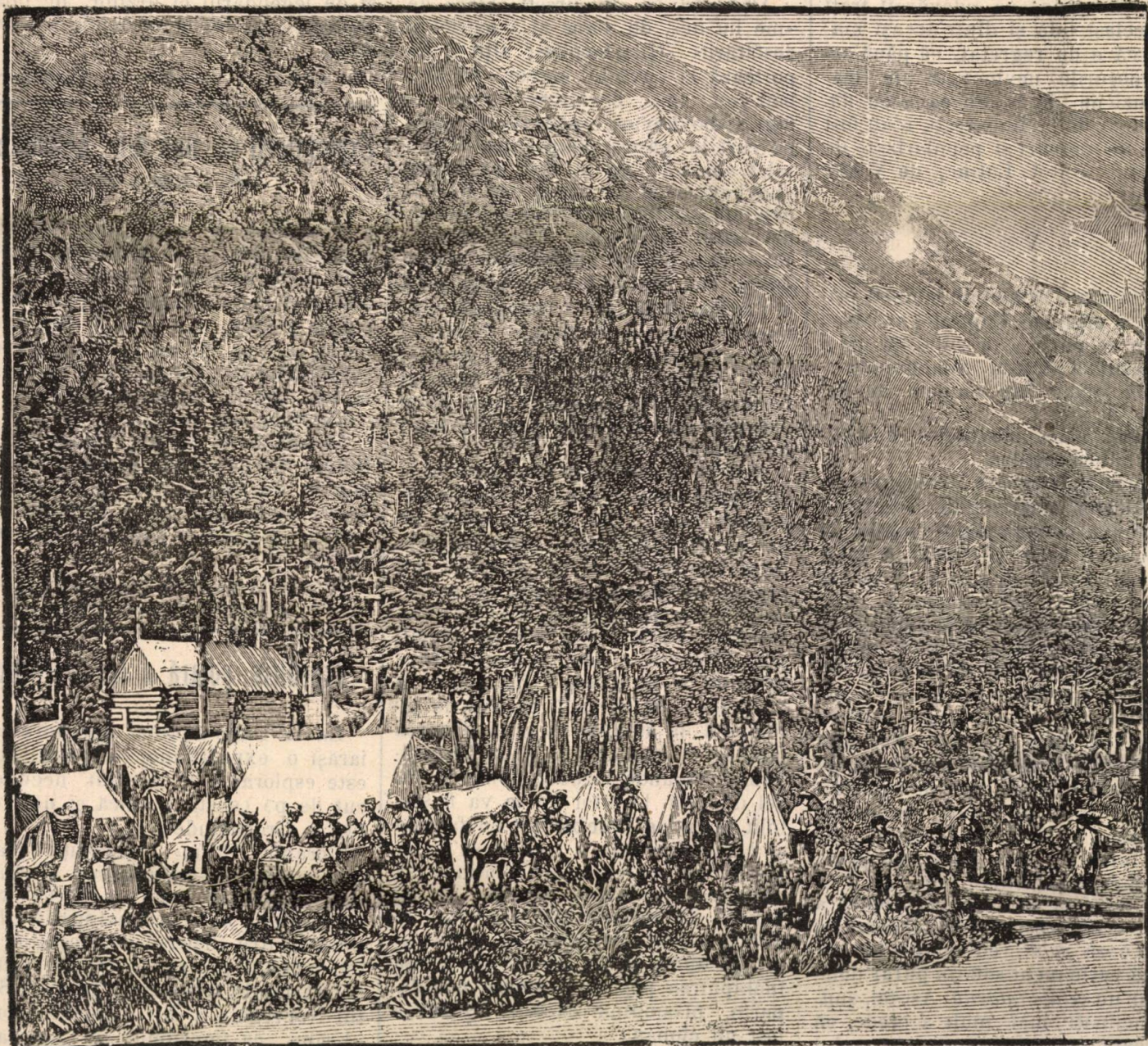
cur feciorul lui Laik Vodă Țării Românești) au înțeles de la un spion, cum că Bogdan ar avea o cucoană foarte frumoasă, căruia îi era numele Iliana; această fecioară curată fiind, s'au fost încredințat cu Bucur feciorul lui Laik Vodă, de la care se numește orașul București până astăzi, și fiind acel Bucur, feciorul lui Laik

nească călugăriță. . . »

Legenda, ca toate legendele, a acoperit întâmplările cu un vël, prin care totuși se poate întrevădea, că e vorba de o luptă între Români și Unguri, între feciorul lui Laik Vodă, așa cum numesc izvoarele ungurești pe Vladislav Basarab, și cu Erdeli Miklăuș și Gara, adică cu niște ge-

Basarab, și părcălab al «Cetății Dâmboviței», îl preface în Bucur, fiul lui Vladislav Basarab, și fondatorul Bucureștilor.

Cetatea Dâmboviței, fiind identică cu Bucureștii, numele acesta din urmă a trebuit să reamintească pe eroul emonym al orașului București, care nu putea fi de cât Bucur, pre-

Exploratorii de aur din Klondike (Alasca).—(Vezi explicația)

Vodă Țării Românești, și până aicea intru acele vremi foarte viteaz; și împotriva tătine său lui Laik Vodă se răsboia Erdeli Miklăuș și Gara, iar Bucur, ca un viteaz fără de seamă, mulțime de norod a lor au tăiat, și viind veste la Iliana, că a perit Bucur, ea tare s'a scârbit, ne vrând cu altul care va a se mai dragosti; au cugetat a merge la Țara-Româ-

nerali din Ardeal, pe cari Bucur îi învinge. Despre Banul Nicolae Gara vorbește și Ioan de Kikülö, în pasajul citat mai sus cu ocaziunea expediției regelui Ludovic, zicând că el «a trecut oastea crăiască peste Dunăre (în Oltenia) împotriva săgetătorilor voevodului Laic».

Astfel legenda preface pe jupan Dragomir, hatmanul lui Vladislav

cum al Romei este Romulus, al Italiei Italus, al celor 4 triburi helene: Dor Eol, Ion și Achei, al Leșilor și Rușilor Lechus și Rusus, al Danezilor, Sașilor, Vestfalilor, Hermionilor: Dan, Saxneat, Westerfalen, Hermin și altele.

Cât pentru analiza legendei despre iubirea până la jertfă a frumoasei Ileana, fiica domnului Moldovei, cu

Bucur, viteazul fecior al domnului Țerit-Românești, o lăsăm de o parte, căci ea e din cadrul studiului nostru. Observăm numai că și dinșă este o dovadă: că două neamuri, aceleași prin viață, prin tip, prin grai, prin datină, prin teritoriu, prin aspirații, prin tot ce alcătuiește o naționalitate, Muntenii și Moldovenii, au simțit că prin instinct nevoia înă de secol, de a se alipi unii de alții, de a-și da mâna, ca adevărați frați dintr'același tată și dintr'aceiași mamă, și că e de regretat, că până astăzi amorurile nevinovate ale Ileanei Simziene de la Suceava cu flăcăul Bucur de la București, n'au fost traduse în versuri și popularizate de cântărețul ginte Latine, de Vasile Alexandri.

V

Trei cestiuni rămân de lămurit pri vitoare la originea Capitalei noastre:

- 1). In ce parte a orașului de azi a fost așezată Cetățuia Dâmboviței;
- 2). De unde vine numele de București; și
- 3). Cine este adevăratul descălicător al Bucureștilor.

La prima întrebare a răspuns regretatul Dim. Berendei, admitând că cetățuia ocupa malul nordic al Dâmboviței, cel mai ridicat, în partea orașului unde se zice până astăzi «Curtea veche». Este adevărat, că această parte a orașului trebuie considerată ca simbul tirgului, orașului, capitalei de mai târziu; dar nu avem nici o probă a fi fost acolo prima fortăreață, și existența cetății nu exclude pe a orașului. Noi știm că Românii, urmând celor apucate de la străbunii lor, așezau întăriturile pe vârfuri de munți, pe dealuri și înălțimi, pe locuri inaccesibile, iar nu le înfundau prin lunci, pe prunduri și prin mlaștine, cum ar fi în cazul de față situațiunea topică a Curții vechi. Apoi *Curtea Domnească* însemnează *palat*, edificiul unde rezidează permanent sau timpur domnul, iar nu *cetate întărită*. Ast-fel, suntem înclinați mai mult a crede, că fortăreața trebuie căutată pe malul drept al râului, d'asupra și în giurul unuia din cele trei dealuri: Mihail-Vodă, Mitropolie sau Radu Vodă, iar nu pe malul stâng al văii Dâmboviței; acest mal nici că se poate bine delimita și înfățișează încă și o înclinațiune cu totul slabă, după cum se vede când plecăm de la grădina Sf. Gheorghe spre riu. După cum vom arăta, tot pe malul drept, și anume, pe dealul din împrejurimea Radului-Vodă, a fost făcută «palanca lui Sinan Pașa», când după bătălia de la Călugăreni în 1595, marele Vizir a fortificat din nou Bucureștii; și tot acolo, Mihail Viteazul întărise cu două ani mai înainte dealurile Radu-

Vodă și Mihail-Vodă.

Pentru deslegarea cestiunei a doua s'au născocit tălmăcirii și răstălmăcirii. Bătrânul Laurian presupune că: «Ducii Daciei Australe (Țara Românească) s'au unit cu Ilarii săi în limba populară românească Bucuri, de unde vine și numele capitalei București. Și pe acesta l'au tradus Slovaci în limba lor cu zicerea Radu, ce are tot aceeași însemnare».

Alții ved în «București» ideea de «mă bu ur», de «oraș al bucuriei și desfătărilor» «Hilariopolis»; alții îl raportează la cuvântul slavon «boykni-boikve», adj. «boykovă» «lemn de fag»; «boykovie», «păduri de fag», pe cari le găsim împrejurul Capitalei noastre; de și din adjectivul «boykov» noi am făcut tot Bucov, capitala desființatului județ Săcueni, azi satul Bucov de lângă Ploiești; Bucovina, partea nord-vestică a Moldovei, etc. Alții în fine au mers până a fabrica, după forma estropiată «Bukarest», un popor numit «Bukari», cari mai erau chemați și «Bukurli», de și autorii și sprijinitorii acestei ipoteze sunt cei d'întîi a recunoaște «că poporul «Bukurli» este cu totul necunoscut».

Mai bună căsătorie cu adevărul și cu bunul simț o face etimologia poporană, care vede în București pe un Bu ur, precum în toate numele terminate în -esc se exprimă un raport de filiațiune sau de descendență: Constantinescu, fiul lui Constantin; Dumitrescu, fiul lui Dumitru; Florești, moșia lui Florea; Crețulești, a lui Crețu; București, a lui Bucur. Bucureștii ca sat ne întîmpină la stînga ca și la dreapta Oltului, în Moldova ca și în Transilvania, ori unde locuiesc Românii. Pe cel d'întîi locuitor ce se va fi stabilit în lunca Dâmboviței cu familia și nămesțiile sale, a trebuit să-l cheme Bucur; cu vremea s'a întins casa de casă, cătunul a devenit sat, și pentru că trebuia să i se dea un nume, a luat pe acela al primului său locuitor, al lui Bucur. Dacă însă închipuirea poporului merge mai departe, plămînd că acel Bucur a fost un cioban:

«Că Aga Bălăceanu zicea
Să facă Bucureștii la Balaci
Că sunt ziduri începute
Frate, și neisprăvite,
Biserica din Balaci
Făcută cu o sută de ani
Înainte Bucureștilor,
Și Constantin Brâncoveanu
Și cu Bucurel ciobanu,
Zicea să facă Bucureștii
Pe Dâmboviță,
Că e apă de spălat,
Și câmp mare d'alergat».

sau că dînsul a fost un fecior de domn, un om de pace sau un viteaz de frunte, — aceasta ne indică epocile diferite în cari legenda a fost făurită și prefăcută: «cioban», când

pentru Român era vreme de pășut și de păzit turmele pe malurile mănoase ale Dâmboviței; «căpetenie de oști», când el trebuia să-și înarmeze brațul cu ghioaga și sabia și să dea piept dușmanului; dar și păstor și oștean, poporul român închipuinduși pe întemeietorul Bucureștilor, pare că își aducea aminte de obârșia de la care pornise cu o mie de ani mai înainte, își aducea aminte de Roma și de legendarul ei urzitor, de tatăl Romulus, păstor și războinic tot-dodată.

(Va urma)

Gr. G. Tocilescu

Exploratorii de aur din „Klondike“

(Alasca)

O mulțime de exploratori americani, întruniți în caravane, se duc la Alasca în America Nordică. Clima aici este mai plăcută ca pe coasta estică a Asiei, dar vara e rece și umedă, așa în cât nu se rentează semănăturile de cereale. Pe acolo cresc numai cartofi și câte va legume.

Capitala este Sitka.

Se află mine de fer, cupru și în timpul din urmă s'au descoperit mine bogate de aur, în cât a făcut pe foarte mulți să risce o călătorie a nevoioasă până în aceste regiuni extreme.

Ilustrația noastră reprezintă o astfel de caravană de exploratori.

Expediția polară a lui Sverdrup

La 12 Iunie a plecat din Norvegia iarăși o expedițiune, al cărei scop este explorarea teritoriului necunoscut de pe coasta nordică și nord-estică a Groenlandei.

Corabia «Fram» a expediției Nansen, a fost din nou montată și adaptată cerințelor mai moderne. S'a construit un nou bord mai spațios, destinat pentru 16 persoane. Costul acestei expediții polare de 100.000 franci, a fost dat de trei oameni privați; Statul Norvegian a dat numai vaporul «Fram», ca împrumut și Camera a dat 27.000 coroane pentru montarea lui. Expediția, a cărei durată este socotită pe patru ani, e după modelul expediției lui Nansen. Sverdrup s'a aprovisionat cu mai multe spirituoase.

Biblioteca de pe bordul lui «Fram» cuprinde 800 volume. Tovarășii lui Sverdrup sunt: locotenentul de marină Rammann, sub-șef al expediției; Ed. Bay, din Kopenhaga, zoolog; dr. Swendsen, medic și meteorolog; locotenentul de cavalerie Isachsen, cartograf și observator; Schey, geolog; Simmon du Lund, botanic; cârmaciul Raanäs.

Afară de aceia mai sunt două ma-

șiniști, două fochiști, un steward și trei matrozi, între cari se află și un student și cunoscutul tovarăș al lui Nansen, Hendricksen.

Expediția lui Sverdrup este o întregire a lui Nansen.

Problema noii expediții este următoarea: stabilirea întinderii Groenlandei spre Nord de care-ce renumitul explorator Peary nu a ajuns până la extremitatea nordică a Groenlandei. Sverdrup îl apucă pe Peary înainte de care-ce acesta e în serviciul marinei americane. Sverdrup se va mai ocupa cu stabilirea adâncimii mării, cu magnetismul pământului, lumina polară, meteorologia, flora și fauna, etnografia, și cu deosebire cu emigrarea eschimoșilor.

Vaporul «Frām» va naviga de-a lungul coastei Groenlandei și se va aproviziona în coloniile daneze cu cărbuni și cu 100 de câini pentru săni.

C.

Cetatea Neamțului

Imprejurimile

Spre sud-vest de mănăstirea Neamțului, la o depărtare de vr'o șapte kilometri, se află un luminis numit Grajduri. Aci a fost în vechime sediul călărimii armatei din părțile acelea. Aceste grajduri erau clădite de țeruși de stejar; ele au fost stricate pe timpul domniei lui Mihai Racoviță, domnul Moldovei.

Spre sud-est de această localitate, și la o depărtare de 5 kilometri de Mănăstirea Neamțu, se găsește o mare pădure de stejari numită Braniște; ea este udată către limitele ei de apele Neamțului mare și Nemțisor. Această pădure este mărginită de trei linii principale: una (la stânga) șoseaua ce duce de la mănăstirea Neamțu la Cetate și târgul Neamțu; a doua (la dreapta) șoseaua ce duce de la Neamțu la Pîpirig; a treia, șoseaua ce duce de la mănăstire la Secu.

Pe marginea acestei șosele din urmă sunt mai multe movile mari și vechi, pe care au crescut copaci; aci se crede, a fi oasele ostașilor căzuți în luptele date prin aceste localități. De asemenea, pe marginea șoselei Mână tire Tîrg. se află alte movile mai noi. Aceste movile, după cum spune Istoria, sunt din timpul lui Alexandru Vodă Lăpușneanu, care la 1566, a bătut pe Ștefan Măzga, venit cu Ungurii pentru a-l scoate din domnie și a se face domn.

Istoricul

Această Cetate s'a zidit, între anii 1211—1220, de către Cavalerii Teutonici din ordinul Ioaniților de la E-

rusalim¹⁾, fiind chemați de către Andrei al II-a, Erusalimitul (rege al Ungariei), în anul 1205 (cruciada 5-a) — fiul lui Bela al III-a și al Margaretei, — pentru a împiedica și opri invazia Cumanilor în aceste țări (Valahia, Moldova și Ungaria) Cavalerii Ioaniți vin în anul 1211, când li se dă proprietăți și mijloace de existență, punându-le obligațiunea de a întări și apăra locurile acestea. Andrei al II-a, mai chemă și pe Sași în Ardeal, cari împreună cu Cavalerii Ioaniți să desăvârșescă apărarea contra barbarilor năvălitori.

Ei au făcut în țara Bârsei cinci cetăți.

Cetatea Neamțu ale cărei ruine se văd și astăzi în județul Neamțu, s'a zidit între anii 1211—1220 sub magistrul Cujava și s'a continuat sub Herman de Salza cu ajutor dat de către Andrei al II și Bela al IV-a. Forma cetății este de castel pătrat, având ziduri puternice de granit colorat în deosebite fețe. Ea este așezată pe vârful Timuș din coloana Pleșurilor, fiind apărută în spate de catena Pleșurilor ca de un zid înalt și puternic, iar în față de adâncimea văii. Pe la piciorul acestei stânci curge apa riurilor Neamțul mare și Neamțul mic, tăind terenul pietros în toate direcțiunile.

Pe coaste sunt două prăpăstii uriașe.

Dealurile din dreapta și stânga sunt prăpăstioase și greu de urcat.

În timp de liniște comunicația între cetate și restul țerei, se făcea printr-o cărare tainică ce mergea în zigzag, de la gura văii în sus prin prăpastia despre răsărit, iar în timp de asediu se făcea printr'un tunel, ce trecea pe sub vârful muntelui și care răspundea în cetate prin marginea de la Est în valea Dracului. Temeliile sunt săpate adânc în stânca muntelui, granitul nu este din loc nici din apropiere; el a fost adus ca și cea mare parte a materialului de zidărie, din depărtare și ridicat sus pe munte cu mari greutate.

În construirea cetății, totul a fost prevăzut, așa în interior, sub zidul propriu al cetății au fost chiliile și magaziiile, asemenea magazii au mai fost clădite chiar în interiorul curții așezate la o parte și înconjurate cu zidărie și proptele de zid.

Garnizoana avea locuința în chilii, a căror ieșire era în interiorul curții ca și ferestrele; beciurile foarte mari și încăpătoare, serveau pentru aprovizionamente de hrană, ceea ce permitea garnizoanei o rezistență îndelungă. În incinta curții se afla o fântână, din care se scotea apă de la o mare adâncime. Partea exteri-

oară a zidului este de piatră brută, așezată și lipită, faptul acesta, arată graba cu care s'a zidit. În partea interioară a zidului este săpată în daltă și ciocan; aranjate fiind pietrele cu simetrie, ele sunt lipite unele de altele printr'un ciment care s'a împetrit. Stânca pe care este așezată cetatea este dreaptă, având o înălțime de 230 metri.

La anul 1288, această cetate fu părăsită de către Teutonii și de atunci fu întrebuintată de Moldoveni în toate timpurile de grea cumpănă.

Cetatea Neamțului e un monument istoric, aici bravi plăeși Moldoveni, 18 la număr, au resistat multă vreme atacului Polonilor, sub regele lor Sobiesky, eliberatorul Vienei de împresurarea Turcilor.

Alfieri Surpețeanu

O călătorie

în pământurile descoperite de
Cristofor Columb
CAPITOLUL VI

O altă specie cu formele bizare avea ochii verzi și aparținea speciei numită *Antennarius marmoratus*.

Din când în când marinarul de santinelă dedea alarma pe bord semnalând prezența unui sau mai multor vase portugeze, cu nume pompoase și războinice.

La 7 Iulie asistaram la fuga peștilor zburători care eșeau din apă spre a scăpa de urmărirea vre-unui dușman și cădeau adesea pe puntea noastră.

În definitiv vorbind pescuitul nostru a lăsat mult de dorit.

Adesea eram însoțiți de niște elegante și mici pasări negre cu coada bifucată și numite de naturaliști *Thalassidromae*, din care cred că am deosebit două specii, una mai mare de cât cea-laltă.

Cât erau de grațioase, cât erau de elegante aceste rîndnici marine, atunci când sburau la o foarte mică distanță de noi, aci punându-se pe pupa vasului *Corsaro*, aci sburând în mod capricios.

Cu un sbor repede și ușor ele abia atingeau apa, se înălțau la o mică înălțime, spre a se coborî cu iuteală ciripind în chip foarte încântător, ca și cum ar fi vroit să ne ureze bună venire.

Rare ori se vedea o pasărică singură, ci adesea ele se prezentau în mici grupuri.

Când aceste pasări se adună în mare număr și au sbor nesigur, capricios, atunci prevestesc furtună.

Prezența lor devine o proastă prevestire pe care eu am experimentat-o de mai multe ori în marea Mediterană și oceanul Atlantic.

¹⁾ Ordinul acesta a fost fondat în anul 1128 și reorganizat în 1190 având reședința la Sf. Ioan d'Acre în Palestina.

S'au mai văzut și alte pasări marine la distanțe de aproape o mie de mile de uscat și printre ele bine distinse cu cele două pene *boatswain* al englezilor, *coadă lungă* al marinariilor noștri și *Phaeton aethereus* al naturalistilor.

Aceste pasări au penele albe, ciocul galben, ochii cercuiți cu negru, mai ales în partea superioară, așa că par'că ar avea niște ochelari.

Această specie de pasări marine, proprie din tropice, am întâlnit-o mai adesea atunci când la 12 Iulie ne-am aflat pe meridianul insulelor Barbados.

De obicei dimineța ele dedeau două trei tircoale în jurul lui *Corsaro* și apoi se depărtau.

Una din aceste pasări împușcată îmbogăți colecția ornitologică de pe bord.

E probabil ca această pasare să corespundă cu *rabifreado* (coadă bifurcată) notat în *Diario* lui Columb.

Cu cât *Corsaro* se apropia de tropice căldura se mărea și de la primele ore ale dimineței puntea era desertată și de sigur în cabine căldura era năbușitoare.

În fie care zi aveam amenințări de ploaie sau trebuia să ne sustragem de la capriciile acestor meteoare pasagere însoțite de fulgere și tunete; însă adesea ploile răcoreau întru câtva atmosfera și ne procurau apă de ploaie întrebuințată adesea de marinari pentru spălarea rufărilor și spre a mări porția de apă pentru găini.

Însă vântul se micșora din ce în ce și asta făcea să fim descurajați căci mergeam mai încet.

Adesea marea fiind calmă ca un lac spre a rupe monotomia zilnică, puneam pe apă mica imbarcație, mergeam prin jurul lui *Corsaro* făcând diferite fotografii.

De la ora 6—8 seara marinarii strînși la proră invocau pe apostolul Petru să dea vânt. Însă apostolul Petru numai pe la 18—19 Iulie ne dădu nițel vânt.

După cum se vede, cu toate că navigația noastră se îndrepta mai spre mează-zi de cât aceea a lui Columb, totuși de multe ori liniștele tropicale și cu ele căldurile se făceau mai mult simțite.

În dimineța de 20 Iulie calculele de pe bord ne arătară că suntem la o mică distanță de insula dorită; câte-va picături de ploaie căzute în timpul nopții, lăsaseră un cer limpede și senin, așa că privirea putea în libertate să scruteze în depărtare orizontul.

Oceanul mișcat ușor avea culoarea albastruie pură în tocmai ca și marea Mediterană și prezenta o suprafață plană, abia ondulată de un vânt ușor care răcorea atmosfera și împingea pe *Corsaro* spre San-Salvador.

Ideea de a vedea dintr'un moment într'altul ivindu-se în depărtare profilul insulei, scopul călătoriei, atăta veselie noastră, buna noastră dispoziție; simțeam că acea zi va fi una din cele mai frumoase amintiri ale lui *Corsaro*.

În fața echipagiului meu vroiam să mă arăt aproape indiferent dar în zadar căutam să-mi ascund nerăbdarea mea.

La 9 sătul de a scruta orizontul, pusei un marinari să se urce pe catarg spre a putea de acolo de sus să privească mai departe și deja mă pregăteam să-l urmez, când puternica voce a santinelei scoase strigătul atât de mult dorit: *Pământ la proră!!...*

Era ora 9.20 ante meridian. Cred că nu exagerez spunând că un atare strigăt, avizând această insulă, pe timpul lui Columb nu a fost primit cu mai mare bucurie, cu entuziasm mai mare de cât cel dat de echipajul lui *Corsaro* și de cel ce-l comanda.

Amintirea unei asemenea zile îmi va rămâne în tot-d'auna și adânc săpată în inima mea.

Nedecisul profil al insulei Watling de azi al Guanahani, San Salvador al lui Columb, care se trăda prin două ondulațiuni nesigure pe linia orizontului, se descriu din ce în ce pe suprafața mării, pe care, se înalță turnul farului insulei.

În fine primul pământ descoperit de Columb era acolo, depărtat de noi numai cu câte-va mile, și eu care de la plecarea din Cadix, de 27 de zile, visam acea insula fecioară din Lumea Nouă, care apără privirilor uimite ale echipajilor caravelor, la ivirea aurorei din ziua de 12 Octombrie 1492, eu care în acel moment o contemplam cu ochi lacomi... simții un fel de necaz, văzând progresul, pozitivismul secolului actual manifestându-se prin turnul farului și prin negrul și desul fum, ce se înalța din niște coșuri antipatice ale unui vapor vechiu, ascunzându-mi acel peisagi care coprindea într'insul atâta poezie!

În acel timp *Corsaro* împins de un vânt favorabil, se apropie de San Salvador, care acum se desemna în chip distinct pe albastra întindere a oceanului Atlantic.

Cheul înconjurat de cerul albastru și bătut de valurile mării forma un pictoresc contrast cu vegetația verde de care era acoperită acea parte...

O agitație neobicinuită domnea pe bord... vedeam pe fața bronzată a marinariilor mei intima lor satisfacție de a fi sosit la jumătatea drumului, și acei bravi tineri se simțeau mândri că sunt genovezi.

Atunci când fură aproape de partea centrală a coastei, unde trebuia

să ancoreze «Santa Maria» și cele două «caravele» și acolo unde căte-va colibe trădată prezența indigenilor, «Corsaro» înălță în vârful catargului bătrânul drapel genovez cu glorioasa cruce a Sf-tului George: drapelul național la pupă, și, un întreit strigăt de ura salutară primul pământ descoperit de marele Columb, pe când tunul de la proră bubuia salvele de onoare pe care vasul genovez le datora marelui descoperitor, care era cetățean al nostru.

Acesta fu un moment de neuitat.
(Va urma)

Varietăți

Cât costă o călătorie a reginei Angliei?— Ziarele engleze spun că de și călătoriile reginei Victoria sunt simple și fără multă pompă, cu toate aceste costă o mulțime de bani. Aproximativ o călătorie continentală pe care regina Angliei o face de obicei în fie-care primă-vară, costă 11,000 funți sterlingi adică vre-o 250,000 de franci.

—x—

Primul tramway în China se va construi în Ma-chia pu, o mahala din Peking. Aici se termină calea ferată, care pleacă din portul Tiencsin, și va fi construită până în interiorul Chinei. De-o-că-n dată vor circula numai două tramwayuri electrice, de oare ce populația chineză nu este încă deprinsă cu ast-fel de soiuri de locomoțiune. Mai târziu se vor înființa și alte tramwaye. Se știe însă ce îndărătnici sunt chinezii în primirea invențiilor.

—x—

Călătorul în jurul lumii Kögel.— La 5 Iulie st. n. a pornit din Lipsa Gustav Kögel pe bicicletă pe recordul Vienei, Buda Pesta, Constantinopol, Turcia asiatică, Persia, Palestina și de aci la Egipt și Africa nordică. Acest călător a făcut în timp de 5 ani o călătorie pe jos în jurul lumii parcurgând 42,000 kilometri, fără bani, în tovărășie cu americanul Fred Thörner.

Kögel e în vârstă de 38 de ani și de profesiune comerciant.

—x—

În sat de 1100 de ani.— Satul Gerstelle, în districtul Hötten din Tirol și-a serbat de unăzi aniversarea de 1100 de ani a întemeierii sale, istoricește documentată, Carol cel Mare și a zidit acolo un castel și petrecu acolo după cum ne spune cronica, iarna anului 797—798. Se zice că pe timpul Romanilor a existat acolo un lagăr militar.